

y.41

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 5

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMIERE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915.

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ „KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW”

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGRAFÓW

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
ZALEGŁOŚCI PODATKOWE — <i>A. KR</i>	521	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
KLASYFIKACJA GRUNTÓW JAKO PODSTAWA RE- FORMY PODATKU GRUNTOWEGO — <i>FR. CZERNI- CHOWSKI</i>	523	PODATKI, OPŁATY I MONOPOLE	536
KRONIKA GOSPODARCZA:		Ustawodawstwo podatkowe w osta niej sesji parlamentarnej — <i>K. S.</i>	
GÓRNICSTWO I PRZEMYSŁ:		PIENIĄDZ I KREDYT	538
GÓRNICSTWO WĘGLOWE	525	Pożyczka Inwestycyjna a Pożyczka Narodowa — <i>J. W.</i>	
PRZEMYSŁ NAFTOWY	525	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	539
ROLNICTWO	527	Z BANKU POLSKIEGO	541
HANDEL:		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
HANDEL ZAGRANICZNY	528	PILNE PROBLEMY ORGANIZACYJNE EKSPORTU NIE- MIECKIEGO — <i>W. H. H.</i>	542
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	529	HANDEL ZAGRANICZNY STANÓW ZJEDNOCZONYCH W DOBIE DEWALUACJI DOLARA — <i>M. I. DRY- BIŃSK</i>	545
RYNEK AKCYJNY	529	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
CŁA ORAZ REGLAMENTACJA	530	OGÓLNE	548
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	530	STANY ZJEDNOCZONE AM.	548
ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	532	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	549
KRONIKA TYGODNIOWA:		BIBLIOGRAFJA	550
PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	533		
TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	534		

ZALEGŁOŚCI PODATKOWE

Problem zaległości podatkowych, stanowiący jeden z donioślejszych przedmiotów ostatnich dyskusyj publicznych na tematy fiskalne, wchodzi w końcowe stadium uregulowania. Zapowiedź Rządu, że w szeregu posunięć, mających na celu uaktywnienie działalności życia gospodarczego, nie może zabraknąć i sprawy zaległości publiczno-prawnych — zostaje realizowana.

W tych dniach ukaże się rozporządzenie Ministra Skarbu o zaległościach w podatkach państwowych. Identyczne rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w odniesieniu do zaległości w samoistnych daninach samorządowych — zostanie ogłoszone także w czasie najbliższym. Analogicznie będą zbudowane ulgi w niektórych działach ubezpieczeń społecznych. Słowem cały kompleks obciążeń na rzecz wierzycieli publiczno-prawnych zostaje podjęty i sposób jego likwidacji jednolicie unormowany.

Waga tego zagadnienia jest znana. Świadczy o niej zewnętrznie suma zaległości, wynosząca zł 1,3 milj., w czem niespełna zł 800 milj. przypada na zaległości w podatkach państwowych, resztę stanowią zaległości w podatkach samorządowych (zł 230 milj.) i świadczeniach socjalnych (zł 270 milj.).

Omawiane rozporządzenie stosuje się do zaległości we wszystkich prawie państwowych podatkach, a mianowicie: w gruntowym, przemysłowym od obrotu, dochodowym (dział I), od nieruchomości, od lokali, od placów budowlanych i wojskowym, wraz z dodatkami państwowymi i samorządowymi. Ulgi stosuje się z urzędu w każdym podatku i w każdym okręgu wymiarowym odrębnie.

Zakres osób, korzystających z ulg, obejmuje osoby fizyczne, spadki nieobjęte (wakuujące) i spółki jawne. Nie korzystają z ulg płatnicy, przeciwko którym wdrożono dochodzenie karne za naruszenie prze-

pisów podatkowych, zagrożone karą pozbawienia wolności, wyjąwszy wypadki, gdy naskutek przeprowadzonego dochodzenia płatnik został uwolniony od odpowiedzialności karnej, lub gdy wdrożone dochodzenie z jakiegokolwiek powodu zostało umorzone. Natomiast płatnicy, posiadający ordynacje (fideikomisy), mogą uzyskać ulgi, określone w omawianym rozporządzeniu, w wypadkach gospodarczo uzasadnionych — w odniesieniu do wszystkich zaległości, bez względu na to, czy obciążają one tylko ordynacje, czy też także prywatne majątki tych płatników — na indywidualne podania, wnoszone do Ministerstwa Skarbu. Płatnicy zaś, zaliczeni do kategorii płatników jawnej złej woli, będą korzystali z ulg, obejmujących zaległości do dn. 1 kwietnia 1932 r., o ile w terminie do dn. 1 czerwca 1935 r. wpłacą w gotówce sumę, odpowiadającą równowartości przypisanych im w okresie od dn. 1/IV 1932 r. do dn. 31/III 1935 r. wszystkich podatków, objętych rozporządzeniem, z dodatkami państwowymi i samorządowymi, wraz z przypadającymi odsetkami i kosztami egzekucji. Wszyscy inni płatnicy, a więc także spółki, mogą uzyskać ulgi, w wypadkach gospodarczo uzasadnionych, na podania, wnoszone za pośrednictwem właściwych władz skarbowych do Ministerstwa Skarbu.

Sposób przeprowadzenia likwidacji zaległości jest następujący:

1) płatnikowi, który w roku budżetowym 1934/35 uiszczył co najmniej sumę, stanowiącą równowartość przypisanego mu w tym roku podatku, a ogólna suma zaległości w tym podatku, wyprowadzona na dz. 31/III 1935 r., w porównaniu z ogólną sumą zaległości, wyprowadzoną na dz. 31/III 1933 r.:

a) nie uległa zwiększeniu lub zmniejszyła się nie więcej niż o 25% — umarza się połowę zaległości w tym podatku, pochodzących z okresów sprzed dn. 1/IV 1933 r.;

b) zmniejszyła się więcej niż o 25% — umarza się całkowicie wymienione zaległości;

2) zapłatę zaległości w podatku, pochodzących z okresów przed dn. 1/IV 1933 r., które nie ulegają umorzeniu, oraz pochodzących z roku budżetowego 1933/34, odracza się do dn. 31/III 1938 r., o ile płatnik uiszczył w roku budżetowym 1934/35 równowartość przypisanego mu w tym roku podatku i w latach budżetowych 1935/36, 1936/37 i 1937/38 będzie dobrowolnie uiszczać przypisywany mu w tych latach podatek; niedopełnienie powyższych warunków powoduje natychmiastową wymagalność odroczonej zaległości wraz z odsetkami za czas od dn. 1/IV 1934 r. oraz utratę prawa do dalszych ulg;

3) płatnikowi, który:

a) w roku budżetowym 1934/35 uiszczył przypisany mu w tym roku podatek, albo w roku budżetowym 1934/35 uiszczył, lub w pewnym jeszcze czasie uiszczył równowartość przypisanego mu w tym roku podatku — umarza się, niezależnie od wyżej podanych pod p. 1 umorzeń, 10% zaległości odroczonej;

b) w latach budżetowych 1935/36, 1936/37 i 1937/38 uiszczył dobrowolnie podatek, jaki mu w tych latach będzie przypisywany — umorzy się: w roku budżetowym 1935/36 — 15%, w roku budż. 1936/37 — 20%, w roku budż. 1937/38 — 25% odroczonej zaległości.

Prawo do umorzeń w poszczególnych latach budżetowych jest uzależnione od nabycia prawa do umorzenia w roku poprzedzającym.

Odsetki, przypadające od zaległości odroczonej, umarza się za czas od dnia ich powstania do dn. 31/III 1934 r. włącznie, oraz zwalnia od odsetek na przyszłość, gdy zaległość jest odroczonej.

Płatnik, który w roku budżetowym 1934/35 nie uiszczył sumy, stanowiącej równowartość przypisanego mu w tym roku podatku, korzysta mimo to z ulg, jeżeli brakująca do wysokości tej sumy różnica oraz przypadające od niej odsetki zostaną wyrównane, bądź w drodze egzekucji, bądź w drodze dobrowolnej wpłaty, w terminie do dn. 1/VI 1935 r. Uzyskanie z tego tytułu suma zostanie zarachowana na pokrycie zaległości, powstałych w tym podatku w 1934/35 r. Dla posiadaczy gospodarstw wiejskich, których główne zajęcie stanowi prowadzenie tych gospodarstw, termin uiszczenia różnicy wyznaczono na dz. 1/IX 1935 r.

Płatnik, któremu podatku w 1934/35 r. nie przypisano, może przez uiszczenie tych zaległości w wyżej wskazanych terminach uzyskać prawo do odroczenia zaległości, pochodzących z okresów sprzed dn. 1/IV 1933 r., natomiast nie uzyskuje prawa do umorzeń, wymienionych wyżej w p. 1.

Tym wszystkim, którzy pomimo uiszczenia w roku budżetowym 1934/35 lub w terminach ulgowych równowartości przypisu, samego jednak przypisu nie pokryli i posiadają powstałe w 1934/35 r. zaległości, rozporządzenie zezwala na spłatę ich w terminie do dn. 31/III 1936 r. z odsetkami ulgowymi za czas od dnia powstania tych zaległości.

Wpłaty na poczet odroczonej zaległości, dokonywane w okresie odroczenia, powodują pokrycie zaległości w stosunku: w roku budżetowym 1935/36 — 250%, w roku budż. 1936/37 — 200%, w roku budż. 1937/38 — 150% dokonanej każdorazowo wpłaty, oraz umorzenie odsetek, przypadających od pokrytych w ten sposób zaległości. Wpłaty te mogą być dokonywane gotówką i obligacjami 6% Pożyczki Wewnętrznej (Narodowej) i 5% Pożyczki Konwersyjnej z 1924 r. Obligacje 6% Pożyczki Wewnętrznej (Narodowej) i 5% Pożyczki Konwersyjnej z 1924 r. będą przyjmowane według ich wartości imiennej od wszystkich ich właścicieli. Za właścicieli obligacji Pożyczki Narodowej uważa się pierwonabywców tych obligacji oraz osoby, które otrzymały te obligacje na zasadzie przelewu, dokonanego za zgodą Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej.

O ile przepisy rozporządzenia uzależniają uzyskanie ulg od uiszczenia w roku budżetowym 1934/35 sumy, stanowiącej równowartość przypisanego w tym roku podatku, rozumie się przez to, co następuje: 1) „podatek przypisany” stanowi ogólna suma wymierzonego podatku łącznie z dodatkami, zmniejszona o dokonane odpisy, dotyczące tegoż wymiaru; 2) przy ustalaniu równowartości uiszczeń bierze się pod uwagę wszelkie wpłaty, dokonane w gotówce, w świadczeniach w naturze i w papierach wartościowych, które w myśl obowiązujących przepisów można spłacać należności podatkowe, oraz w kompensacjach, o których mowa w § 2 art. 103 ordynacji podatkowej — bądź dobrowolnie, bądź w drodze egzekucji, z wyłączeniem wpłat, zaliczonych na odsetki, odsetki ulgowe i koszty egzekucji.

Ilekcio przepisy rozporządzenia uzależniają uzyskanie ulg od dobrowolnego uiszczenia należności, rozumie się przez to wpłaty, dokonane przez płatnika przed upływem terminu, oznaczonego w doręczonym mu upomnieniu. W wypadkach, szczególnie uzasadnionych, przysługuje dyrektorowi izby skarbowej prawo przywrócenia lub przedłużenia powyższego terminu.

Jeżeli po zastosowaniu ulg wymiar podatku za jeden z okresów, poprzedzających dz. 1/IV 1933 r., wskutek odwołania ulegnie zmianie, właściwa władza skarbowa podda przyznane ulgi rewizji i stosuje je w takim rozmiarze, jaki będzie odpowiadał zmienionemu stanowi faktycznemu.

Przepisy omawianego rozporządzenia nie naruszają przepisów rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 25/XI 1933 r. o ulgach w spłacie zaległości podatkowych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 94, poz. 731). Przepisy nowego rozporządzenia będą jednak stosowane tylko wobec tych płatników, którzy zrezygnują zupełnie z ulg, przyznanych im wspomnianem wyżej rozporządzeniem z 1933 r., i o rezygnacji tej oraz o chęci

korzystania z nowych ulg zawiadomią pisemnie właściwą władzę skarbową w terminie do dn. 15 V 1935 r. Płatnicy, którzy wybiorą ulgi, określone w omawianym rozporządzeniu, nie będą mogli następnie prosić o przywrócenie prawa do korzystania z ulg, określonych w rozporządzeniu z 1933 r.

Tak zbudowane rozporządzenie zawiera w sobie połączenie kilku zasad, a więc uzależnienie ulg od płacenia podatków dotychczas i w przyszłości, czyli traktowanie zalegających z płatnością podatku narówni z płacącymi dotychczas punktualnie tylko pod warunkiem dokonania przez zalegających pewnego wysiłku finansowego. Odpowiada to zasadzie moralnej, aby płatnicy, zalegający z podatkami, nie byli w sytuacji finansowo wygodniejszej od płatników, regulujących swoje zobowiązania terminowo. W rezultacie, dokonuje się dużej operacji finansowej, która przynosi zmniejszenie nacisku zaległości na obrót gospodarczy, zwiększając jego swobodę i aktywność. Taki jest podstawowy cel rozporządzenia, którego zrealizowanie zapewniają omówione zasady.

A. Kr.

KLASYFIKACJA GRUNTÓW JAKO PODSTAWA REFORMY PODATKU GRUNTOWEGO

REFORMA PODATKU gruntowego jest powszechnie uznana jako jedno z najpilniejszych posunięć w ogólnej reformie podatkowej. Podatek gruntowy stanowi podstawę obciążenia rolnictwa świadczeniami publicznymi — zarówno państwowymi, jak i samorządowymi. Wystarczy wskazać, że wysokość podatków samorządowych w stosunku do państwowego podatku gruntowego wynosi przeciętnie w całym Państwie blisko 200%; w poszczególnych województwach stosunek ten waha się między 85% (woj. poznańskie) i 303% (woj. poleskie).

W tym właśnie podatku nie posiadamy ani jednolitych podstaw wymiarowych, ani jednolitych norm podatkowych. Obecny podatek gruntowy opiera się na 4 różnych systemach pozostałych w spadku po zaborcach, uzupełnianych dorywczo przepisami ustawodawstwa polskiego.

W Małopolsce podstawę podatku stanowi przychód katastralny, obliczany odrębnie dla każdego powiatu i oparty na katastrze gruntowym. Grunty mogą się dzielić aż na 10 klas żyzności. W Wielkopolsce wymiar podatku opiera się na mapach posiadłości, t. j. katastrze, i t. zw. czystym dochodzie katastralnym, obliczanym dla każdej parceli gruntowej oddzielnie. Grunty są tu zakwalifikowane do jednej z 8 klas urodzajności. W Kongresówce obowiązują 2 rodzaje podatku gruntowego: dworski i włościański. W podatku gruntowym dworskim za podstawę wymiaru służy uproszczony kataster, zawarty w księgach hipotecznych poszczególnych dóbr. Grunty dzielą się na 5 klas. Podatek składa się z podatku głównego i 60% podatku dodatkowego. Taryfę ustalono odrębnie dla każdego powiatu. Podatek gruntowy włościański wymierzany jest od gruntów, nabytych przez włościan i umieszczonych w t. zw. tabelach likwidacyjnych. Podatek ten ściągany jest systemem kontyngent-

wym, a więc zbiorowo od gmin. Grunty są podzielone na 4 prymitywne klasy. W 4 województwach wschodnich i 5 powiatach woj. białostockiego podstawę wymiaru podatku gruntowego stanowią tabelarycznie zestawione stawki podatku dla poszczególnych powiatów, wprowadzone w 1921 r. Grunty dzielą się tu na 2 prymitywne klasy.

Ustawodawstwo polskie wprowadziło zmiany tylko w niektórych dziedzinach. W 1920 r. zostały uzupełnione rosyjskie przepisy, dotyczące klasyfikacji i poboru podatku gruntowego na terenie b. Królestwa Kongresowego. W 1921 r. ustawa (z dn. 17/VI) wprowadziła pobór podatku gruntowego w b. zaborze pruskim na rzecz Państwa w postaci dodatku do podatku komunalnego. Najważniejsza jest ustawa z dn. 15/VI 1923 r., która wprowadza przeliczenie czystego dochodu katastralnego podatku gruntowego w b. zaborze pruskim i austriackim oraz ustanawia progresję 10 ÷ 100% przy podatku powyżej zł 106 rocznie i regresję 50%-ową przy podatku poniżej zł 8·80 i 20%-ową przy podatku zł 8·80 ÷ 35·20 rocznie. Dalsze rozporządzenia dotyczą podwyższenia podatku gruntowego o 100% w 1924 r. oraz wprowadzają nadzwyczajny 10%-owy dodatek z uwzględnieniem progresji i regresji w 1930 r.

Ustawy polskie zdołały tylko w części zniwelować nadmierne dysproporcje w obciążeniu podatkiem w poszczególnych dzielnicach. Dla przykładu można przytoczyć porównanie obciążenia 1 ha państwowym podatkiem gruntowym przed wojną i obecnie, przy wzięciu za podstawę najniższego obciążenia w woj. wschodnich (w/g danych Rady Nacz. Organizacji Ziemiańskich z okazji P. W. K. z 1928 r.). Otóż, przed wojną obciążenie podatkowe — jeśli obciążenie w woj. wschodnich przyjmiemy za 100 — wynosiło w woj. zachodnich 750, w woj. południc-

wych 950, w woj. centralnych 1 000. Obecnie zaś — z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych przez ustawodawstwo polskie — wynosi (bez podatku majątkowego i dodatków samorządowych) — przy obciążeniu w woj. wschodnich = 100; w woj. południowych 215, w woj. centralnych 275 i w woj. zachodnich 435. Zmniejszenie więc rozpiętości obciążenia w różnych dzielnicach nastąpiło — z 1 : 10 na 1 : 4'35.

Nierównomierność w obciążeniu państwowym podatkiem gruntowym — z uwzględnieniem dodatków samorządowych — na 1 ha przedstawia się następująco:

	Przed wojną	Obecnie (bez podatku majątkowego)
	W s k a z n i k i	
Woj. wschodnie . . .	100	100
„ centralne . . .	289	244
„ południowe . .	368	149
„ zachodnie . . .	445	254

Zmniejszenie więc rozpiętości obciążenia w tym wypadku wyniosło — z 1:4'45 na 1:2'54. Niemając danych, opartych na jednolitej klasyfikacji gruntów, trudno określić, jak dalece stosunek ten jest uzasadniony.

Obecny stan jest taki, że mamy 4 różne systemy podatku gruntowego. Różne są podstawy wymiaru podatku: w Małopolsce, Wielkopolsce i na Śląsku podatek gruntowy wymierza się od dochodu na podstawie katastru, natomiast w Kongresówce — na podstawie taryf dla każdego powiatu w podatku dworskim i na podstawie kontyngentu gminnego w podatku gruntowym włościańskim, a podobnie jest i na ziemiach wschodnich. Klasyfikacja gruntów przedstawia mozaikę różnych kategorii, klas i rodzajów użytkowania — od 10 klas żyzności w Małopolsce do 2 klas na wschodzie, opartych poza to na różnych podstawach. Pamiętać ponadto należy, że normy podatku gruntowego, obowiązujące obecnie, pochodzą z okresu 1860 ÷ 1870, są więc przestarzałe i nie odpowiadają zmianom, jakie zaszły w ogólnych stosunkach gospodarczych i w kulturze uprawy ziemi.

W tych warunkach potrzeba przeprowadzenia jednolitej klasyfikacji gruntów w całym Państwie, jako podstawy wymiaru podatku gruntowego, jest sprawą pierwszorzędną wagi i pilności. Natomiast ustalenie norm samego podatku gruntowego pozostawać musi w związku z całokształtem reformy naszego systemu podatkowego.

Pierwotny projekt rządowy ustawy o podatku gruntowym był projektem zasadniczej reformy podatku gruntowego i określał rozpiętość tego podatku w momencie, kiedy niema jeszcze podstaw wymiarowych, opartych o jednolitą klasyfikację. Nowy podatek gruntowy mógłby wejść w życie dopiero po przeprowadzeniu klasyfikacji gruntów, t. j. według przewidywań najwcześniej po 3 latach. Warunki gospo-

darcze obecne nie pozwalają na tak długi czas na przód ustalać norm definitywnych podatku gruntowego, gdyż mogą zmienić się — a napewno i zmienią się — warunki gospodarcze w rolnictwie. Dopiero wyniki klasyfikacji mogą dać jednolity obraz gruntów z uwzględnieniem ich naturalnych warunków żyzności, stosunków ekonomicznych i klimatycznych, w jakich się znajdują, co pozwoli lepiej zorientować się co do sposobu sprawiedliwego rozłożenia podatku, określenia stawek i ich rozpiętości.

W związku z przygotowaniem nowego podatku gruntowego pozostaje kwestja reformy wszystkich podatków rolniczych w kierunku większego ich uproszczenia. Do rozważenia jest tu również problem powiązania podatku gruntowego z progresywnym podatkiem dochodowym i ewentualnego zryczałtowania podatku dochodowego w oparciu o podstawowy podatek gruntowy. W naszych warunkach gospodarczych system ten mógłby przyczynić się do uproszczenia systemu podatków, pobieranych od rolników. System oparcia o podatek gruntowy wszystkich obciążeń rolniczych byłby konsekwencją jednolitej klasyfikacji gruntów.

Te wszystkie momenty spowodowały, że pierwotny projekt ustawy o podatku gruntowym zmieniono na ustawę o klasyfikacji gruntów jako podstawę reformy podatku gruntowego. Uchwalona przez Izby Ustawodawcze ustawa o klasyfikacji gruntów dla podatku gruntowego dzieli grunty na 6 kategorii według rodzajów użytkowania, t. j. na grunty orne, łąki, pastwiska, grunty pod wodami, grunty pod lasami i nieużytki. Poszczególne kategorie dzielą się na 6 klas (lasy na 3 klasy), określając przeciętną kulturę i wydajność gruntu z uwzględnieniem ich właściwości naturalnych. Do przeprowadzenia klasyfikacji gruntów powołane zostaną powiatowe i wojewódzkie komisje klasyfikacyjne z udziałem czynników społecznych i gospodarczych, które pracować będą na podstawie instrukcyj regionalnych. Główna Komisja Klasyfikacyjna w Warszawie nadzoruje nad komisjami powiatowymi i wojewódzkimi. Zainteresowani będą mogli brać udział w czynnościach klasyfikacyjnych i czynić wnioski przed ostatecznym ustaleniem decyzji komisji wojewódzkiej.

Na podstawie przeprowadzonej klasyfikacji założone zostaną powiatowe rejestry gruntowe. Koszty klasyfikacji pokrywa Skarb Państwa, zainteresowani zaś ponosić będą tylko nieznaczne świadczenia w naturze, potrzebne przy badaniu i pomiarach gruntów.

Ustawa o klasyfikacji gruntów jest niewątpliwie dużym krokiem naprzód w kierunku reformy naszego systemu podatkowego. Życzyć sobie należy, by klasyfikacja odbywała się w szybkim tempie ze zrozumieniem, że jej ukończenie stanowi dopiero początek reformy.

Fr. Czernichowski

OD REDAKCJI

Z dniem dzisiejszym opuszcza stanowisko Redaktora działu rolniczego naszego pisma P. Leonard Krawulski, Dyrektor Departamentu Urządzeń Rolnych w Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych.

Żegnając z żalem P. Dyrektora Krawulskiego, Redakcja tyg. „Polska Gospodarcza“ składa Mu na tem

miejscu serdeczne podziękowanie za wielce owocną współpracę redakcyjną w ciągu niemal 5 lat.

Redakcję działu rolniczego tyg. „Polska Gospodarcza“ objął z dniem dzisiejszym P. Czesław Bobrowski, Radca Departamentu Ekonomicznego Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

KRONIKA GOSPODARCZA

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICCTWO WĘGLOWE

EKSPORT WĘGLA KAMIENNEGO W I POŁOWIE KWIEŚNIA 1935 R.— Ekspert węgla kamiennego w I połowie kwietnia w porównaniu z przeciętną za połowę marca przy tej samej liczbie dni roboczych (13) zmalał o 88 tys. t i wynosił 313 tys. t. Przepiętna dzienna wysyłka węgla kamiennego zagranicę (łącznie z węglem okrętowym) w okresie 1 ÷ 15 IV — przy 13 dniach roboczych — wynosiła ok. 24 tys. t, a zatem spadła o ok. 7 tys. t w porównaniu z miesiącem poprzednim. Dzienna wysyłka z rej. śląskiego wynosiła ok. 20,5 tys. t, a z rej. dąbrowskiego ok. 3,5 tys. t. Spadek eksportu dotyczył obu rejonów eksportujących, przyczem z rej. śląskiego wywieziono 236 tys. t, a zatem o 83 tys. t mniej w porównaniu z przeciętną za połowę marca, a z rej. dąbrowskiego 44 tys. t, czyli o 5 tys. t mniej. Z rej. krakowskiego wywieziono tylko nieznaczne ilości.

Na rynki środkowo-europejskie wywieziono 36 tys. t, t. j. o 1 t mniej w porównaniu z przeciętną za połowę marca.

Ekspert na rynki skandynawskie zmalał o 22 tys. t do 111 tys. t. Spadek wywozu do tej grupy rynków został spowodowany głównie zmniejszeniem się wysyłek do Danii, co tłumaczy się stosowanymi ostatnio przez ten kraj ograniczeniami przy wydawaniu certyfikatów walutowych importerom polskiego węgla. Również — chociaż w znacznie mniejszym stopniu — zmalały wysyłki do Norwegii. Straty, spowodowane na tych rynkach, zostały częściowo skompensowane wzmożonymi wysyłkami do Szwecji i Finlandji.

Na rynki bałtyckie w okresie sprawozdawczym nie eksportowano.

Na rynki zachodnio-europejskie wywieziono 48 tys. t, t. j. o 19 tys. t mniej. Spadek wywozu do tej grupy rynków tłumaczy się zmniejszeniem eksportu do Belgji oraz zaprzestaniem wysyłek do Holandji.

Wywóz na rynki południowo-europejskie zmalał o 35 tys. t i wynosił 77 tys. t. Spadek eksportu do tej grupy rynków tłumaczy się znacznym ograniczeniem wysyłek do Włoch w następstwie wkroczenia tego kraju na drogę reamentacji przywozu paliwa na mocy dekretu o handlu zagranicznym z dn. 19/II 1935 r.

Ekspert na rynki pozaeuropejskie zmalał o 2 tys. t do 14 tys. t, przyczem w wywozie na poszczególne rynki, objęte tą grupą krajów, zaszły dość poważne przesunięcia.

Wywóz węgla okrętowego zmniejszył się o 8 tys. t i wynosił 17 tys. t, również zmalały wysyłki do W. M. Gdańska, a mianowicie o 1 tys. t do 10 tys. t.

Przeladunek węgla w portach Gdynia/Gdańsk w I połowie kwietnia w porównaniu z przeciętną za połowę marca wzrósł o 38 tys. t i wynosił 343 tys. t, z czego na Gdynię przypada 237 tys. t, t. j. o 4 tys. t mniej, a na Gdańsk 106 tys. t, t. j. o 42 tys. t więcej w porównaniu z przeciętną za połowę marca.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

PRZEMYSŁ NAFTOWY W LUTYM 1935 R. — Wydobycie ropy w lutym 1935 r. wynosiło 3941 cyst. brutto wobec 4310 cyst. w styczniu r. b. Przepiętna dzienna produkcja wynosiła zatem 140 cystern wobec 139 cyst. w styczniu r. b.

Z nowych dowieczeń w rejonie borysławskim większe uzyskano w Tustanowicach. Ropę nawiercono w otworze „Magdalena XV” kopalni „Synge”. Początkowa wydajność wynosiła 35 t ropy na dobę z warstw eocenu górnego na głębokości 1365 m.

Większe dowieczenia ropy naftowej na terenach marek specjalnych uzyskano w Grabownicy na kopalni „Gaten”: w otworze Nr. I o wydajności 3 t ropy z głęb. 642 m i w otworze XI — 2,5 t z głęb. 678 m.

W dowieczeniach na poszukiwawczych terenach wyróżnia się dowieczenie Nr. I w Pniowie na kopalni „Pniów”, gdzie zostały przebite analogiczne warstwy z kopalnią na prawym brzegu Bystrzycy w Pasiecznej. Nawiercone pierwsze ślady były bardzo wydajne (ok. 50 kg na dobę) i przyszły z głęb. 63 m. W 118 m natrafiono na ślady gazów. W ostatnio

uzyskanej głęb. (180 m) w rurach 12” ukazały się znów ślady ropy — grudki piaskowca z ropą. Przeprowadzone badania sposobem magnetycznym wykazały, że ma się tutaj do czynienia nie ze źródłem naftowym, lecz z kopułą o szerokości i długości ok. 3 ÷ 4 km.

Odbudowa ciśnienia złoża w Lipinkach, Schodnicy i Uryczu była prowadzona z pomyślnym wynikiem i utrzymywała produkcję na poziomie kilkakrotnie wyższym niż poprzednio — przed zastosowaniem wtłaczania powietrza.

Ilość ropy, zużytej na opał i manko, wynosiła bez zmiany 4% produkcji brutto.

Ekspedycja ropy do rafinerji zmniejszyła się do 3921 cyst. (w styczniu 4353).

Zapasy ropy, zamagazynowanej na kopalniach i tłoczniach, utrzymały się na wysokości prawie niezmięnionej — 1913 cyst. (w styczniu 1907 cyst.).

Ruch terenowy był słaby. Nowych kopalń nie zgłoszono.

Sp. Akc. „Pionier” prowadziła w dalszym ciągu prace poszukiwawcze metodą sejsmiczną w gminach: Pietniczany, Lisiatycze i Dąbrowa, oraz dalszokowo w gminach: Chodowice, Komarów i Łęgi Lisiatyckie pow. stryjskiego — dla uzupełnienia prowadzonych już prac, uzyskując północne przedłużenie strefy głębokich refleksów, które śledzono w czasie prac poprzednich. Ponadto 2 firmy naftowe prowadziły badania geofizyczne na terenach Hłuszów pow. drohobyckiego na długości 4 km i geoelektryczne na linii Dobrohostów — Gaje Wyżne — Gaje Niższe — Letnia pow. drohobyckiego na długości 16 km, pow. stryjskiego Hołobutów — Wielki Las — 7 km i Gaje Wyżne Hołobutów — 9 km.

W ruchu wiertniczym naogół nie zaszły istotniejsze zmiany. Jak zwykle w miesiącach zimowych, liczba wierconych otworów spadła, obejmując tylko 104 — wobec 113 w styczniu. Znacznie też mniej przybyło nowych otworów świdrowych — bo zaledwie tylko 2.

Ceny ropy naftowej pozostały w wysokości niezmięnionej, t. j. z 1365 za cysternę 10-tonnową loco zbiorniki dla ropy brutto, zakupywanej przez Państwowe Zakłady Naftowe „Polmin”.

Liczba robotników na kopalniach ropy i gazów w związku z ograniczeniem ruchu wiertniczego zmalała do 8593 (w styczniu 8735).

Wydobycie gazów ziemnych w lutym wynosiło 42918 tys. m³ wobec 48525 tys. m³ w styczniu. Przepiętna dzienna wydobyte wynosiło 1532 tys. m³ (w styczniu 1565 m³).

Manko gazowe wynosiło ok. 1,7% produkcji wobec 2,0% w styczniu.

Cena gazu ziemnego w lutym w rejonie borysławskim ustalono na 461 za m³ (wobec 47 w styczniu). W okr. jasielskim płacono 60 za 1 m³ gazu, doliczając za tłoczenie 0,64 dla zakładów przemysłowych i 0,94 dla miast.

W lutym r. b. było czynnych 29 rafinerji nafty, które zatrudniały ogółem 3237 robotników i majstrów (w styczniu r. b. 3229). Z tej liczby — 3225 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów.

Przeróbka ropy w rafinerjach wynosiła 41956 t (w r. ub. przeciętnie mies. 44 tys. t). Przerobiono ropę borysławskiej (standard) 26589 t, specjalnej małoparafinowej 9923 t, specjalnej bezparafinowej 5444 t.

Wytwórczość produktów naftowych wyniosła ogółem 38642 t, a więc strata przy przeróbce stanowiła 8,1% (przeciętnie w r. ub. 8,1%).

Konsumpcja produktów naftowych w kraju wyniosła 24009 t (w tem wewnętrzne spożycie rafinerji 967 t) i przedstawiała się następująco (w tonnach — bez spożycia rafinerji):

	L u t y		Przec. mies.
	1935	1934	
Benzyna	3580	3904	5170
Nafta	11109	10678	970
Oleje gazowy i opałow-			
wy	4273	4638	4540
Oleje smarowe	2755	2413	3320
Parafina	500	432	630

Produkcja i obrót ropą — w lutym 1935 r. (w cysternach)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Styczeń 1935	803	7	949	323	3 227	165	3 152	1 198	280	5	252	86	4 310	177	4 353	1 907
Luty 1935	738	5	720	341	2 956	149	2 953	1 494	247	6	248	78	3 941	160	3 921	1 913
Styczeń ÷ luty 1935	1 541	12	1 669	341	6 183	313	6 105	1 494	527	11	500	78	8 251	336	8 274	1 913
" " 1934	1 563	11	1 632	312	6 398	323	6 972	1 238	487	12	427	157	8 448	346	9 031	1 707

Produkcja i zużycie gazów ziemnych — w lutym 1935 r. (w tys. m³)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko
Styczeń 1935	14 224	2 652	11 001	571	30 646	8 532	21 958	156	3 655	2 821	582	252	48 525	14 005	33 541	979
Luty 1935	12 623	2 244	9 868	511	27 008	7 750	19 181	77	3 287	2 516	591	180	42 918	12 510	29 640	768
Styczeń ÷ luty 1935	26 847	4 896	20 869	1 082	57 654	16 282	41 139	233	6 942	5 337	1 173	432	91 443	26 515	63 180	1 747
" " 1934	18 716	3 447	14 347	922	57 138	25 316	31 621	201	7 167	5 186	1 151	830	83 021	33 949	47 119	1 953

Liczba otworów wiertniczych na kopalniach ropy i gazów — w lutym 1935 r.

MIESIĄC I ROK	L i c z b a o t w o r ó w															Ilość otworów produktywnych	Przebiega dzienne produkcja, otwo- rów — w kg
	Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrument.	Wyłącznie gazowe	Samopły- nące	Łyzkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstruk.	Likwidacja	Razem			
			Produk- tywne	Bez pro- dukcji	Razem												
Styczeń 1935	7	11	47	66	113	31	215	22	328	2 202	348	29	15	3 321	2 947	471	
Luty 1935	7	11	47	57	104	25	217	21	319	2 202	350	28	12	3 296	2 939	478	

Produkcja i obrót produktami naftowymi — w lutym 1935 r. (w tonnach)

P r o d u k t	Wytwór- czość	Wysyłka do spo- życia w kraju	Wysyłka do innej rafin.	Zużycie własne	Eksport	Przychód:		Z a p a s y :	
						z ionych rafineryj i gazoli- niarń	import	w dn. 31/I 1935	w dn. 28/II 1935
Benzyna	6 857	3 580	239	4	3 777	2 364	—	14 498	16 119
Nafta	12 593	11 109	—	4	2 749	—	—	30 756	29 487
Olej gazowy	6 443	4 180	4	8	3 086	3	—	6 175	5 343
Oleje lekkie o c. g. do 0 890	594	555	—	—	31	2	—	1 003	1 013
Oleje: napędowy i opałowy	85	93	—	1	28	—	—	588	551
Oleje smarowe	5 884	2 200	102	10	1 181	103	1	60 272	62 767
Wazelina	7	41	—	—	—	—	—	217	183
Smary stałe	126	124	—	—	—	—	—	408	410
Parafina	2 088	500	4	—	1 215	1	—	4 988	5 358
Asfalt	1 306	400	—	—	36	15	—	10 526	11 411
Koks	483	80	57	184	155	41	—	1 180	1 228
Produkty atypowe	31	21	—	—	—	—	—	101	111
" uboczne	219	107	8	87	16	1	—	563	565
Olej parafinowy	— ¹⁾	—	170	33	—	185	—	23 550	22 996
Gacz i oleje potne	80	—	—	—	—	—	—	3 173	3 253
Slops	216	—	—	249	—	—	—	883	850
Pozostałości	2 166	52	—	387	—	—	—	14 482	16 209
Ogółem:	38 642	23 042	594	967	12 274	2 715	1	173 363	177 854

¹⁾ Potrącono 536 t. wziętych z zapasów do dalszej przeróbki.

Eksport produktów naftowych (właściwie wysyłka z rafinerji, przeznaczona na eksport) wyniósł ogółem 12 274 t, czyli był znacznie mniejszy niż przeciętny eksport miesięczny w r. ub. (17 tys. t).

Z poszczególnych produktów wywieziono zagranicę (w tonnach):

	Luty 1935	Przec. mies. 1934
Benzyna	3 777	5 220
Nafta	2 749	3 250
Oleje gazowy i opał. " smarowe	3 114 1 209	3 100 3 000
Parafina	1 215	1 630

Ruch zapasów produktów naftowych w rafinerjach przedstawiał się następująco (w tonnach):

	I/III 1935	I/II 1935	I/III 1934
Benzyna	16 119	14 498	22 195
Nafta	29 487	30 756	20 696
Oleje gazowy i opałowy	5 894	6 763	17 521
" smarowe	63 780	61 275	57 189
Parafina	5 358	4 988	4 011
Inne produkty	57 216	55 083	69 935
Razem:	177 854	173 363	191 547

Eksport do poszczególnych krajów — w lutym 1935 r. (w tonnach)

KRAJ PRZEZNACZENIA	Benzyna	Nafta	Olej gazowy	Oleje lekkie o c. g. do 0,890	Oleje smarowe	Parafina	Świece	Wazelina	Asfalt	Koks	Smary stałe Mydło naftowe	Półprodukty ¹⁾	Pozostałości dystylacyjne ²⁾	Razem
Austria	13	—	136	—	42	99	—	—	—	45	—	—	—	335
Czechosłowacja	3 004	2 248	—	—	409	—	—	—	—	10	16	—	—	5 687
Dania	166	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	166
Jugosławia	—	—	—	—	12	81	—	—	—	—	—	—	—	93
Luksemburg	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	20
Łotwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	16
Niemcy	—	—	—	—	15	—	—	—	—	17	—	—	—	32
Szwajcaria	—	212	1 569	30	—	—	—	—	—	32	—	—	—	1 843
Szwecja	14	—	—	—	22	—	—	—	16	—	—	—	—	52
Węgry	—	—	12	—	11	35	—	—	—	51	—	—	12	121
Włochy	35	—	—	—	12	15	—	—	—	—	—	—	—	62
Razem:	3 232	2 460	1 717	30	523	230	—	—	36	155	16	—	28	8 427
Łódzki loco i tranzyt	54	284	1 157	1	457	985	—	—	—	—	—	—	—	3 429
Gdwinia	—	5	212	—	201	—	—	—	—	—	—	—	—	418
Ogółem:	3 777	2 749	3 086	31	1 181	1 215	—	—	36	155	16	—	28	12 274

W przemyśle gazolinowym sytuacja była w dalszym ciągu pomyślna. Produkcja gazoliny wyniosła w lutym r. b. 3 066 t (w styczniu 3 391 t). Z ogólnej ilości 42 918 tys. m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach — przerobiono w gazoliniarniach 22 606 tys. m³, czyli 52,7%. Ze 100 m³ przerobionego gazu otrzymywano przeciętnie 13,6 kg gazoliny (w styczniu 13,6 kg). Do rafinerji nafty wysłano jako domieszkę do benzyn ciężkich celem otrzymania benzyny motorowej 2 156 t gazoliny. W ruchu było 26 zakładów gazolinowych, które zatrudniały 336 robotników.

KOPALNICTWO WOSKU ZIEMNEGO W LUTYM 1935 R. — W lutym r. b. wydobyto wosku 13 t (w styczniu 12 t). Eksport obejmował: Niemcy, dokąd wysłano 16 t, i Rumunię — 2 t. Zapasy wosku ziemnego, zamagazynowanego na kopalniach, zmalały z 28 t w styczniu do 14 t. Zatrudnionych było 128 robotników (w styczniu 145). Czynne były 2 kopalnie: w Boryslawiu i Dźwiniaczu. Ceny wosku ziemnego pozostały w wysokości niezmienionej $\text{z} 300 \div 250$ za 100 kg loco kopalnia.

ROLNICTWO

ROZWÓJ PRODUKCJI SERA NOWOGRÓDZKIEGO.

Ubiegły rok w działalności Komitetu Państwowych Ocen Masła i Serów zaznaczył się znacznym stosunkowo pogłębieniem i rozszerzeniem jego prac. Mianowicie, poza normalnym zakresem czynności, polegającym na organizowaniu periodycznych powszechnych okręgowych ocen masła i serów, Komitet wyłonił ze swego grona i osób zaproszonych 2 komisje, do których zakresu działania należy stała obserwacja rozwoju techniki mleczarskiej i serowarskiej w kraju i opracowywanie wytycznych, zarówno z dziedziny techniki, jak i organizacji tych przemysłów. Komisja serowarska skolei została podzielona na 3 podkomisje, z których każda ma za zadanie roztoczenie opieki i ustalanie wytycznych w pracy nad rozwojem produkcji serów 3 głównych typów, produkowanych w Polsce, a mianowicie: sera t. zw. nowogródzkiego, sera ementalskiego oraz sera tyliczkiego.

Na pierwszym w r. b. posiedzeniu wysłuchano i przyjęto do wiadomości sprawozdanie podkomisji do spraw sera typu nowogródzkiego, które jednocześnie stanowi sprawozdanie ze stanu i stopnia rozwoju produkcji tego sera na terenie woj. nowo-

gródzkiego oraz z czynności organów, powołanych bezpośrednio do czuwania nad produkcją tego sera na wspomnianym terenie. Zgromadzone za pośrednictwem Urzędu Wojewódzkiego szczegółowe dane statystyczne wykazują na terenie woj. nowogródzkiego 244 serowni z produkcją roczną 931 986 kg sera (według stanu w 1934 r.). Pod względem prawno-organizacyjnym ogólną ilość tych serowni należy podzielić na 3 zasadnicze grupy: serowni spółdzielczych — w liczbie zaledwie 3, serowni dworskich — w liczbie 132, w których sery są wyrabiane na własny rachunek producentów mleka, w większości wypadków właścicieli większej własności ziemskiej, wreszcie takich serowni dworskich (109), w których sery są wyrabiane przez przedsiębiorców prywatnych-dzierżawców, czyli tak zwanych pachciarzy. Już z ilości serowni oraz ilości wyprodukowanego sera wynika, że serowarstwo na terenie woj. nowogródzkiego jest poważnie rozdrobnione. Podział serowni na grupy — według ilości rocznie przerabianego sera — wykazuje wyraźnie znaczne rozdrobnienie tego przemysłu, jak to wynika z poniższego zestawienia:

¹⁾ Olej parafinowy i odcieki, olej prasowy, gącz, oleje polne.

²⁾ Oleje napędowe i opałowe.

Roczny przerób	Liczba serowni	W % ^o -ach ogólnego przerobu
tys. kg		
do 1 . . .	41	2·8
1 ÷ 3 . . .	112	24·7
3 ÷ 5 . . .	45	19·2
5 ÷ 10 . . .	27	20·7
10 ÷ 15 . . .	14	18·7
15 ÷ 20 . . .	2	3·7
20 ÷ 25 . . .	1	2·7
25 ÷ 30 . . .	1	3·0
30 ÷ 35 . . .	—	—
35 ÷ 40 . . .	—	—
40 ÷ 45 . . .	1	4·5
	244	100

Rozdrobnienie produkcji serowarskiej wpływa, oczywiście, nader ujemnie na poziom techniczny produkcji, stwarza trudności w realizowaniu większych nakładów inwestycyjnych, mogących wpłynąć na podniesienie jakości wytwarzanego produktu, właściwy dobór sił fachowych o odpowiednich kwalifikacjach i t. p. Dodatkową trudność stwarza brak własnych kapitałów obrotowych, który wywołuje zjawisko wydzierżawiania produkcji mleka na cały sezon produkcji serów dzierżawcom-pachiarzom, produkującym sery w bardzo prymitywnych warunkach i całkowicie uniemożliwiającym prowadzenie jakiegokolwiek obliczonej na dalszą metę akcji fachowo-instrukcyjnej.

Wychodząc z założenia konieczności podniesienia na wyższy poziom produkcji serów na terenie działania Wileńskiej Izby Rolniczej (woj.: wileńskie i nowogródzkie), Wileńska Izba Rolnicza, przy poparciu finansowym Min. Rolnictwa i Ref. Roln. i pod fachowym kierownictwem komisji serowarskiej Komitetu Państwowych Ocen Masła i Serów jeszcze w 1933 r. podjęła akcję pomocy fachowo-instrukcyjnej w dziedzinie produkcji serów typu nowogródzkiego, powierzając opiece specjalnego instruktora serowni w pierwszym rzędzie spółdzielce, a następnie serowni, prowadzone we własnym zarządzie przez właścicieli-producentów mleka. Opieka fachowa została zorganizowana w 2 zasadniczych kierunkach. Akcja fachowo-instrukcyjna polegała na periodycznych objazdach poszczególnych serowni przez instruktora serowarskiego, który na miejscu udzielał wskazówek fachowych kierownikom serowni, usuwa stwierdzone usterki oraz wprowadza ulepszone metody produkcji. W pierwszym rzędzie została zwrócona uwaga na doprowadzenie pomieszczeń serowni, a w szczególności piwnic do stanu, umożliwiającego otrzymanie lepszego jakościowo produktu.

Ponieważ w produkcji serów główną rolę odgrywa jak śc używanego do produkcji surowca, warunki zaś produkcji mleka na omawianym terenie pozostawiają dość dużo do życzenia,

zwrócono uwagę na warunki utrzymania krów w oborach, stanu samych obór, system i warunki dojenia, przechowywania i dostawy mleka i t. p. Specjalnie w tym celu zaangażowany instruktor przeprowadzał planową kontrolę obór, instruując personel dojarSKI i oborow, udzielając wskazówek właścicielom oraz kontrolując systematycznie jakość mleka. Należy stwierdzić, że akcja ta już w pierwszym roku jej prowadzenia dała zupełnie pozytywne wyniki.

Polepszenie jakości mleka, jak również i praca instrukcyjno-techniczna na terenie poszczególnych serowni odbiła się również i na jakości produkowanych serów. Komitet Państwowych Ocen Masła i Serów zorganizował dotąd 2 oceny serów typu nowogródzkiego. Na ocenę, odbyła w listopadzie 1933 r., nadeszło sery 19 serowni w liczbie 51 główek; z tej ilości do pierwszego gatunku zaliczono 8 główek (15·7%), do drugiego — 4 (7·8%), do trzeciego — 21 (41·2%), do czwartego — 18 (35·3%). Na ocenę, odbyła w grudniu 1934 r., nadeszło natomiast sery 14 serowni w liczbie 41 główek; z tej ilości do pierwszego gatunku zaliczono 4 główki (9·5%), do drugiego 11 (26·2%), do trzeciego 23 (54·8%), do czwartego 4 (9·5%). Z powyższych zestawień wynika, że jeśli w 1933 r. zaliczono do pierwszych 2 gatunków sera 23·5% ogólnej ilości ocenianych serów — to w 1934 r. do tej kategorii zaliczono już 35·7%.

Wyniki pracy w okresie 2 lat nie wypadają imponująco, niemniej przeto należy stwierdzić, że w uwzględnieniu specyficznych warunków lokalnych i stwarzających szereg trudności, pewien postęp niewątpliwie należy tutaj odnotować.

Dalszą ilustracją rozwoju tej akcji są dane, zawarte w sprawozdaniu rocznym Związku Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich w Warszawie za 1934 r., które podaje, że w 1933 r. z terenu nowogródzkiego dostarczono ogółem 60 305 kg sera, w czym do pierwszego gatunku zakwalifikowano 3 803 kg, w 1934 r. zaś dostawa sera wzrosła do 103 614 kg, w czym do pierwszego gatunku zakwalifikowano 6 207 kg.

Spółdzielnie serowarskie oraz ci prywatni producenci sera, którzy w ubiegłym okresie korzystali z pomocy fachowo-instrukcyjnej, są zrzeszeni w Związku Producentów Sera Nowogródzkiego. W dn. 14 kwietnia r. b. w Baranowiczach odbyło się Walne Zgromadzenie Związku, na którym rozważano dotychczasowe wyniki akcji i ustalono wytyczne pracy na rok bieżący. Z programu działalności Związku na rok bieżący odnotować należy: zorganizowanie wycieczek-kursów dla członków Związku do serowni, racjonalnie prowadzonych, w celu zapoznania się z prawidłowymi metodami produkcji, opieka nad praktykantami serowarskimi, przechodzącymi kurs produkcji sera w serowniach, oraz udzielanie stypendjów dla praktykantów, udających się dla dalszego kształcenia się do szkół mleczarskich.

E. W.

H A N D E L

HANDEL ZAGRANICZNY

HANDEL ZAGRANICZNY W MARCU 1935 R. — Obrót ogólny handlu zagranicznego w marcu r. b., wynoszący 1447 miljn., wykazuje w stosunku do obrotów w lutym wzrost o 12·3 miljn., t. j. o 9·3%. W 1934 r. wzrost w analogicznym okresie wyniósł znacznie więcej, bo aż 28·3%, i skutkiem tego obrotów w marcu 1935 r. spadły znów poniżej poziomu z marca 1934 r., pomimo iż w lutym r. b. były wyższe niż w lutym r. ub. W ten sposób linia obrotów zagranicznych ogólnych w 1935 r. jest znacznie równiejsza i nie wykazuje tak znacznych wahań. Liczby handlu zagranicznego za ostatnie 6 miesięcy przedstawiają się następująco (w miljn. 1):

	Przywóz	Wywóz	Saldo dodatnie
Październik 1934 . . .	71·3	91·4	20·1
Listopad " . . .	68·4	87·8	19·4
Grudzień " . . .	66·2	82·5	16·3
Styczeń 1935 . . .	61·9	78·3	16·4
Luty " . . .	63·9	68·5	4·6
Marzec " . . .	69·7	75·0	5·3

Wzrost obrotów w marcu r. b. — zgodnie z naszymi przewidywaniami, wyrażonemi w sprawozdaniu za miesiąc luty r. b. — uwiidocznili się zarówno po stronie przywozu, jak i wywozu, przyczem wywóz wzrósł nawet nieco więcej, co spowo-

dowało wzrost salda dodatniego obrotów (o 1·7 miljn., czyli o 15·2%). Wzrost obrotów wywołany został — poza tem, że marzec jest dłuższy od lutego — zwyczajnym sezonowym odżywieniem handlu na wiosnę. Najcharakterystyczniejszym zjawiskiem w eksporcie był b. duży wzrost wywozu żyta, jak również pewien wzrost wywozu węgla, które razem przyniosły 6·2 miljn., co stanowi cały niemal (95·4%) wzrost eksportu w tym miesiącu. Wzrost wywozu obu tych artykułów jest jednak naturalnym odprężeniem po rekordowo niskim stanie w lutym i nie stoi w sprzeczności z faktem, że w przyszłości liczyć się należy z tendencją zniżkową w ich wywozie, sygnalizowaną w sprawozdaniu za luty.

Pod względem geograficznym uderza w ostatnim okresie sprawozdawczym spadek udziału Anglii w naszym handlu zagranicznym, a to zarówno w przywozie, jak i w wywozie. Zjawisko to tłumaczy się pewnym okresem wyczekiwania przed wejściem w życie postanowień nowego układu handlowego, jak i względami sezonowymi; już w najbliższym czasie liczyć się należy z wydatniejszą tendencją odwrotną. Spadek udziału w naszym przywozie i wywozie wykazują Niemcy, co jest zjawiskiem zrozumiałym, i właśnie duży ich udział w polskim handlu zagranicznym był, wobec istniejących trudności, raczej nienaturalny. Poza tem silnie bardzo wzrósł w wywozie udział Czechosłowacji, która wysunęła się na trzecie miejsce przed Belgią i Austrią, do których eksport spadł; spadł również dla naszego eksportu udział rynków: duńskiego, francuskiego i włoskiego, a wzrósł udział rynków: szwedzkiego, holenderskiego i Z. S. R. R. Udział

krajów pozaeuropejskich w wywozie z Polski wzrósł (w lutym—16,6%), przyczem poważniej wzrósł eksport do Stanów Zjed.

W kwietniu spodziewać się można pewnego wzrostu obrotów i to zarówno przywozu, jak i wywozu, przedewszystkiem ze względów sezonowych (okres świąteczny—eksport artykułów spożywczych), jak i dlatego, że poziom ich w marcu był stosunkowo bardzo niski; w kwietniu również zaznaczy się działanie umowy z Anglią. Wobec ukończenia sezonu zmniejszy się import pomarańcz, a zapewne również śledzi oraz skór surowych i futrzanych; skutkiem tego wzrośnie zapewne saldo dodatnie naszych obrotów zagranicznych.

Pod względem towarowym wzrost eksport następujących towarów (w miljn. zł):

	Luty	Marzec
Żyto	2'2	8'0
Nawozy	1'4	2'4
Jaja	0'2	1'0
Rury żelazne i stalowe .	1'4	2'0
Kłody, dłużyce	0'7	1'2
Dykty, fornieri	1'8	2'2
Węgiel	10'0	10'4
Szczecina	0'3	0'7
Cukier	0'6	1'0

Spadł natomiast eksport następujących towarów (w miljn. zł)

	Luty	Marzec
Jęczmień	5'7	1'8
Żelazo i stal	2'7	1'8
Len i odpadki	2'0	1'2

Wzrost eksportu żyta polega na zaliczeniu wysłek jednego właściciela eksportera na marzec, wysyłki te jednak już się kończą; wzrost eksportu nawozów, jaj i materiałów drzewnych wywołany był przyczynami sezonowymi. Spadek wywozu żelaza i stali skompensowany został wzrostem wywozu rur, natomiast spadek wywozu jęczmienia spowodowany jest nieregularnością wysyłek i w kwietniu zapewne zaznaczy się wzrost.

W przywozie wzrósł import śledzi świeżych i solonych (z zł 0'9 do 2'7 miljn.), skór surowych (z zł 2'3 do 3'5 miljn.), skór futrzanych (z zł 0'9 do 2'0 miljn.) i wełny owczej czesanej (z zł 1'0 do 1'7 miljn.), spadł natomiast import pomarańcz i cytryn (z zł 4'4 do 3'4 miljn.), wełny owczej surowej niepranej (z zł 2'5 do 2'1 miljn.), wełny owczej surowej pranej (z zł 1'6 do 1'2 miljn.) i żelastwa (z zł 2'5 do 2'1 miljn.).

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 31/III ÷ 13/IV r. b. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	31 III ÷ 6/IV	7 ÷ 13/IV	Wzrost (+) lub znížka (-) %
Pszenica			
Warszawa	16'77½	16'77½	—
Poznań	15'63	15'63	—
Lwów	18'37½	18'82	+ 2'4
Średnia	16'92	17'07	+ 0'8
Żyto			
Warszawa	13'13	13'88	+ 5'7
Poznań	13'88	14'00	+ 0'8
Lwów	14'37½	15'22	+ 5'9
Średnia	13'79	14'37	+ 4'2
Owies			
Warszawa	14'00	14'12½	+ 0'8
Poznań	14'62½	14'50	- 0'9
Lwów	15'57	15'57	—
Średnia	14'73	14'73	—
Jęczmień browarowy			
Warszawa	18'25	18'00	- 1'4
Poznań	19'75	19'75	—
Lwów	—	—	—
Średnia	19'00	18'87½	- 0'7
Jęczmień zwykły			
Warszawa	15'50	15'25	- 1'7
Poznań	16'87½	16'75	- 0'8
Lwów	—	—	—
Średnia	16'19	16'00	- 1'2

— Okres sprawozdawczy (od 8 do 13 kwietnia) na rynku zbóż i przetworów minął przy tendencji mocniejszej, powodując w rezultacie zwykłe notowań szeregu artykułów. Przedewszystkiem zwrócić należy uwagę na podniesienie się ceny żyta, którego podaż — mimo kończących się zapasów — prawdopodobnie głównie z racji zbliżających się świąt znowu wzrosła; zwykła ta objęła zarówno giełdę warszawską, na której I i II stand. zyskały po zł 0'50 na 100 kg, jak i giełdę poznańską, na której żyto zwyklowało o zł 0'25 na 100 kg. Z jęczmieni — jedynie browarowy 689 g/l i tylko w Warszawie obniżył się o zł 0'50 na 100 kg. Wszystkie gatunki maki żytniej i otrab żytnich na obu powyższych giełdach zwyklowały o zł 0'50 na 100 kg. Poza temi — zwyklował jeszcze II i III stand. owsa na giełdzie warszawskiej o zł 0'25 na 100 kg.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 9880 t, w tem 2432 t żyta (dla okresu ubiegłego odpowiednie liczby wynosiły: 7501 i 1128).

Warszawa. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jara czerwona szklista 775 g/l 17'00 ÷ 17'50, — jednolita 742 g/l 17'00 ÷ 17'50, — zbierana 731 g/l 16'00 ÷ 16'60, żyto I standart 13'75 ÷ 14'00 (13'25 ÷ 13'50), — II standart 13'50 ÷ 13'75 (13'00 ÷ 13'25), jęczmień browarowy 689 g/l 17'50 ÷ 18'00 (18'00 ÷ 18'50), — o wadze 678/673 g/l 16'00 ÷ 16'50, — o wadze 649 g/l 15'00 ÷ 15'50, — o wadze 620'5 g/l 14'50 ÷ 15'00, owies I stand. (niezadleszczony) 15'00 ÷ 16'00, — II stand. (lekko zadleszczony) 14'25 ÷ 14'75 (14'00 ÷ 14'50), — III stand. (zadleszczony) 13'75 ÷ 14'25 (13'50 ÷ 14'00), mąka pszenna I B 0 ÷ 45% 30'00 ÷ 33'00, — I C 0 ÷ 55% 28'00 ÷ 30'00, — I D 0 ÷ 60% 26'00 ÷ 28'00, — I E 0 ÷ 65% 24'00 ÷ 26'00, — II B 20 ÷ 65% 22'00 ÷ 24'00, — II D 45 ÷ 55% 21'00 ÷ 22'00, — II F 55 ÷ 65% 20'00 ÷ 21'00, — II G 60 ÷ 65% 19'00 ÷ 20'00, — III A 65 ÷ 70% 14'00 ÷ 15'00, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 23'00 ÷ 24'00 (22'50 ÷ 23'50), — I gat. 0 ÷ 65% 22'00 ÷ 23'00 (21'50 ÷ 22'50), — II gat. 15'50 ÷ 16'50 (15'00 ÷ 16'00), — razowa 16'50 ÷ 17'50 (16'00 ÷ 17'00), — „poślednia” 13'50 ÷ 14'50 (13'00 ÷ 14'00), otręby pszenne grube z przemiału standartowego 11'50 ÷ 12'00, — średnie z przemiału standartowego 11'00 ÷ 11'50, — mialkie z przemiału standartowego 9'00 ÷ 10'00 (9'00 ÷ 9'50).

Poznań. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 15'50 ÷ 15'75, żyto 14'00 ÷ 14'25 (13'75 ÷ 14'00), jęczmień 710 ÷ 725 g 17'50 ÷ 17'75, — 680 ÷ 690 g 16'50 ÷ 17'00, — browarowy 19'50 ÷ 20'00, owies 14'25 ÷ 14'75, owies do siewu 15'00 ÷ 15'50, mąka wraz z workiem: pszenna I gat. A 20% 27'00 ÷ 29'50, — I gat. B 45% 26'00 ÷ 27'00, — I gat. C 55% 25'50 ÷ 26'00, — I gat. D 60% 24'50 ÷ 25'00, — I gat. E 65% 23'50 ÷ 24'00, — II gat. A 20 ÷ 55% 22'50 ÷ 23'00, — II gat. B 20 ÷ 65% 22'00 ÷ 22'50, — II gat. D 45 ÷ 65% 19'00 ÷ 19'50, — II gat. F 55 ÷ 65% 16'25 ÷ 16'75, — III gat. A 65 ÷ 70% 15'25 ÷ 15'75, — III gat. B 70 ÷ 75% 12'75 ÷ 13'25, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 21'00 ÷ 22'00 (20'50 ÷ 21'50), — I gat. 0 ÷ 65% 20'00 ÷ 21'00 (19'50 ÷ 20'50), — II gat. 55 ÷ 70% 14'50 ÷ 15'50 (14'00 ÷ 15'00), — „poślednia” ponad 70% 12'50 ÷ 13'50 (12'00 ÷ 13'00), — razowa 0 ÷ 95% 16'50 ÷ 17'50 (16'00 ÷ 17'00), otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 10'75 ÷ 11'25, grube z przemiału standartowego 11'50 ÷ 12'00, otręby żytnie z przemiału standartowego 11'00 ÷ 11'50 (10'50 ÷ 11'25), otręby jęczmienne 10'25 ÷ 11'50.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 8 do 13 kwietnia 1935 r.

Zbliżające się święta wpłynęły niekorzystnie na przebieg rynku akcyjnego w okresie sprawozdawczym; znalazło to wyraz zarówno w zmniejszonych obrotach, jak i w niższych kursach większości akcji; wyjątek w tym ruchu niżkowym stanowią jedynie akcje Modrzejowa, które okres sprawozdawczy zamknęły zyskiem zł 0'05. Bank Polski — po nieznacznych wahanach w ciągu całego okresu — stracił zł 1'00; najpoważniej jednak obniżyły się akcje Haberbuscha, które po kilku tygodniach stałej wyżki kursów — obecnie załamały się, tracąc zł 2'00; drugą co do wysokości stratę kursową poniosły akcje Ostrowca.

obniżające się o zł 1'50. Straciły również — ale dopiero w końcu okresu, gdyż w I połowie były mocne — akcje: Starachowic (zł 0'75) i Lilpopy (zł 0'20). W stosunku do notowań sprzed 2 okresów — akcje Warszawskiego Tow. Fabryk Cukru zmniejszyły o zł 0'25, akcje Warszawskiego Tow. Kopalń Węgla o zł 1'05.

Na giełdzie poznańskiej akcje Banku Polskiego, które tylko zresztą zawierano transakcje, zmniejszyły o zł 2'00; na giełdzie krakowskiej — Bank Polski utrzymał ostatnie swe notowania.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy w zł	Kurs najniższy za akcję	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	zł 1'00	88'50	88'00	88'25 -88'50
Warsz. T-wo Fabr. Cukru	zł 100	31'50	30'00	30'50
Warsz. T-wo Kopalń Węgla	zł 100	13'00	12'50	12'95

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w zł : Bank Polski 88'00, Zieleniewski 12'00.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcjami w okresie sprawozdawczym na giełdzie lwowskiej nie zawierano transakcji.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 87'00 — 86'00 (89'00 — 87'75).

CLA ORAZ REGLAMENTACJA

ZAKAZ PRZYWOZU RUR. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 195 zostało ogłoszone rozporządzenie Rady Ministrów, rozszerzające listę towarów, zabronionych do przywozu, przez objęcie zakazem artykułów z poz. 955 taryfy celnej, a mianowicie: rur żelaznych, stalowo-walcowanych, ciągnionych, spawanych, również z gwintem, przymocowanymi kołnierzeniami, łącznikami oraz łącznikami do rur, kołnierzy, zakończeń i kształtek do rur. Omawiane rozporządzenie weszło w życie z dniem 11/IV

1935 r., nie dotyczy ono jednak tych towarów, zakazanych do przywozu, które nadane były do bezpośredniego przywozu do polskiego obszaru celnego (niewyluczając wolnych obszarów celnych) najpóźniej w przededniu wejścia w życie tego rozporządzenia, jak również towarów, znajdujących się w tym dniu na polskim obszarze celnym, o ile zostaną one zgłoszone do ostatecznej odprawy celnej w ciągu 30 dni od wejścia w życie omawianego rozporządzenia.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

PRZEWOZY KOLEJOWE W 1934 R. przedstawiały się — według rodzaju towarów i kierunku przewozu oraz w zesta-

wieniu z przewozami w latach ubiegłych — w sposób następujący (w tys. tonn):

	N a d a n i e:			P r z y j ę c i e:			Tranzyt	R a z e m:			
	wewnątrz	do Gdyni	do Gdańska	z zagranicę	z Gdyni	z Gdańska		z zagranicę	1934	1933	1932
Zboże	956'8	6'2	633'1	66'2	0'8	2'8	2'8	36'4	1 705'1	1 447'6	1 266'7
Mąka i kasze	586'9	1'1	67'9	4'6	0'1	0'2	—	3'5	664'3	601'1	587'4
Ziemniaki	447'8	2'6	15'1	18'0	—	0'4	0'2	68'3	552'4	397'3	442'9
Buraki	1 416'4	—	0'1	5'6	—	0'1	—	—	1 422'2	1 096'3	1 298'4
Siano i słoma	70'2	0'1	0'6	4'1	—	—	0'1	16'0	91'1	56'5	64'4
Zwierzęta	148'0	—	3'1	20'6	—	—	0'1	2'1	173'9	202'0	237'2
Kamienie	1 614'2	8'1	10'4	4'7	1'0	1'6	20'8	271'9	1 932'7	1 213'6	910'8
Wapno	412'1	0'2	2'4	15'2	—	—	0'2	91'7	521'8	419'6	380'5
Cement	722'6	11'5	7'5	0'1	—	0'4	0'1	50'0	792'2	423'6	381'5
Sól	354'6	5'8	5'0	5'6	—	—	0'1	20'1	391'2	361'4	404'8
Rudy	357'4	—	1'0	23'0	92'0	97'6	150'0	188'3	909'3	753'7	495'8
Węgiel, koks	8 760'5	5 628'5	3 241'8	1 512'6	0'1	2'5	21'8	1 636'7	20 804'5	20 095'8	20 867'2
Nafta	646'7	2'3	63'9	131'3	0'7	0'7	0'1	19'4	865'1	899'8	910'8
Cukier	251'0	28'3	2'8	0'2	0'5	—	—	0'7	283'5	291'4	301'3
Chemikalja	279'5	7'0	3'4	19'6	2'6	3'8	4'2	35'4	355'5	316'6	289'9
Nawozy sztuczne	371'8	27'4	47'6	29'6	104'0	14'2	0'5	293'2	888'3	766'9	675'5
Drzewo	3 245'9	163'5	803'1	653'1	0'2	2'6	4'5	379'1	5 252'0	4 611'2	3 787'7
Wyroby z drzewa	120'0	11'2	179'8	15'2	—	0'4	0'5	42'9	370'0	292'2	317'5
Ceramika	829'3	8'3	6'9	2'7	0'2	0'2	2'5	45'9	896'0	736'7	602'8
Żelazo, stal	909'2	46'7	13'2	109'1	288'2	11'0	45'3	154'0	1 576'7	1 492'9	935'5
Wyroby żelazne	227'8	64'2	19'5	38'1	0'7	2'4	4'0	109'3	465'0	379'3	338'5
Pozostałe	3 547'3	91'0	130'5	191'2	282'5	91'6	182'9	589'4	5 106'4	4 218'3	5 266'5
Razem przewozy handlowe:											
w 1934 r.	26 276'0	6 114'0	5 258'7	2 870'4	773'6	232'5	440'7	4 054'3	46 019'2	—	—
„ 1933 r.	23 083'3	5 103'7	4 930'0	3 079'6	676'7	187'4	547'4	3 485'7	—	41 093'8	—
„ 1932 r.	23 238'5	4 693'6	5 022'3	3 428'2	346'7	267'3	502'3	3 264'7	—	—	40 763'6
Przewozy:											
pośpieszne	246'8	16'3	10'3	7'8	1'0	0'3	2'1	272'0	556'6	551'3	534'0
gospodarcze	7 585'4	—	—	—	—	—	—	—	7 585'4	6 401'6	6 583'1
wojskowe	735'0	—	—	—	—	—	—	—	735'0	777'9	835'0
Ogółem przewozy:											
w 1934 r.	34 843'2	6 130'3	5 269'0	2 878'2	774'6	232'8	442'8	4 326'3	54 896'2	—	—
„ 1933 r.	30 491'0	5 120'4	4 941'0	3 088'9	677'6	187'7	551'4	3 766'5	—	48 824'6	—
„ 1932 r.	30 878'7	4 713'6	5 031'2	3 440'8	347'2	268'1	509'1	3 527'0	—	—	48 715'7

Z powyższego zestawienia wynika, że przewozy kolejowe wykazują od 1932 r. stały wzrost. Ogół przewozów, obejmujący przewozy handlowe zwyczajne, jak i przewozy przesyłek pospiesznych, gospodarczych i wojskowych, wykazujący w 1933 r. w stosunku do 1932 r. wzrost o 108'9 tys. t (2'2%), w roku sprawozdawczym w stosunku do 1933 r. wykazuje wzrost o wiele większy — bo o 6 671'6 tys. t, t. j. o 12'4%. Podobna tendencja zwykła występuje w ostatnich 2 latach w przewozach przesyłek zwyczajnych handlowych: o ile w 1933 r. w odniesieniu do 1932 r. przewozy te wzrosły stosunkowo nieznacznie, gdyż zaledwie o 330'2 tys. t (0'8%) — o tyle w 1934 r. wzrost przewozów w stosunku do 1933 r. wyraził się kwotą 4 925'4 tys. t (12%). Sytuacja przewozowa kształtowała się pomyślnie w ciągu całego roku.

Wzrost ogółu przewozów w poszczególnych kwartałach 1934 r. w stosunku do tych samych kwartałów 1933 r., pozostający w ścisłym związku z koniunkturą gospodarczą kraju, wynosił: w I kwartale 1 554'8 tys. t (15'1%), w II kwartale 1 866'8 tys. t (18'3%), w III kwartale 1 650'6 tys. t (12'7%), w IV kwartale 1 017'8 tys. t (6'6%).

Zwyżka przewozów w 1934 r. w stosunku do 1933 r. objęła niemal wszystkie towary z wyjątkiem ropy, cukru i zwierząt i wynosiła przy: zbożu 257'5 tys. t (17'8%), mące i kaszach 63'2 tys. t (10'5%), ziemniakach 155'1 tys. t (39%), burakach 325'9 tys. t (29'7%), sianie i słomie 34'6 tys. t (61'2%), kamieniach 719'1 tys. t (59'3%), wapnie 102'2 tys. t (24'4%), cementcie 386'6 tys. t (87%), wyrobach ceramicznych 159'3 tys. t (21'6%), soli 29'8 tys. t (8'2%), rudach 155'6 tys. t (20'6%), węgla i koksie 708'7 tys. t (3'5%), chemikaljach 38'9 tys. t (12'3%), nawozach sztucznych 121'4 tys. t (15'8%), drzewie 640'8 tys. t (13'9%), wyrobach z drzewa 77'8 tys. t (26'6%), żelazie i stali 83'8 tys. t (5'6%), wyrobach żelaznych 85'7 tys. t (22'6%), towarach oddzielnie niewymienionych 868'1 tys. t (20'5%).

Szczególnie silnie wzrosły przewozy cementu, kamieni, wapna i wyrobów ceramicznych. Należy to przypisać tendencji zwyżkowej, występującej po raz pierwszy w początku 1933 r. zarówno w budownictwie mieszkaniowym, jak i w innych inwestycjach; wzrost w budownictwie mieszkaniowym nastąpił wskutek bardzo niskich kosztów budowy i w rezultacie procesów deteżauryzacyjnych, spowodowanych załamaniem się niektórych walut obcych, a zwłaszcza dolara, na wzrost zaś budownictwa niemieszkaniowego wpłynęło finansowanie w dość poważnym stopniu przez Fundusz Pracy budownictwa publicznego. Na nader pomyślne kształtowanie się przewozu cementu, który w roku sprawozdawczym wykazuje najpoważniejszą zwyżkę w przewozach (87%), wpłynęła oprócz tego zniżka ceny po rozwiązaniu kartelu. Wzrost przewozów towarów, oddzielnie niewymienionych, aż o 20'5% jest dla kolei momentem wyjątkowo korzystnym z punktu widzenia finansowego, gdyż jako towary o stosunkowo wysokiej zdolności przewozowej taryfowane są najdrożej.

Nieznaczny spadek przewozów w 1934 r. w stosunku do 1933 r. nastąpił przy przesyłkach ropy, wynoszący 34'7 tys. t (3'9%), jak i cukrze, gdzie obniżka wynosiła zaledwie 7'9 tys. t (2'7%). Natomiast znaczniejszą obniżkę wykazały przewozy zwyczajne zwierząt; spadek wynosił w roku sprawozdawczym 28'1 tys. t (13'9%). Stosunkowo duży spadek zwyczajnych przewozów zwierząt nastąpił z jednej strony spowodowany niepomyślną koniunkturą na odcinku produkcji hodowlanej, jak i z drugiej strony skutkiem zmniejszenia się konsumpcji mięsa.

Co do kierunków przewozu, to tendencja zwyżkowa nastąpiła w komunikacji wewnętrznej (wzrost o 3 192'7 tys. t, t. j. o 13'8%), w nadaniu do portów (wzrost o 1 339 tys. t, t. j. o 13'3%), w przyjęciu z portów (wzrost o 142 tys. t, t. j. o 16'4%), jak i w komunikacji tranzytowej (wzrost o 568'6 tys. t, t. j. 16'3%). Przewozy z nadania zagranicę zmniejszyły się o 209'2 tys. t, t. j. o 6'8%, jak i z przyjęcia z zagranicy — o 106'7 tys. t, t. j. o 19'5%. Dość poważny wzrost przewozów w kierunku portów polskiego obszaru celnego świadczy o silnej ekspansji naszego handlu zagranicznego na rynki zamorskie. Obniżenie się transportów, nadanych przez granice lądowe, wpływa z obostrożnej polityki kontyngentowej, jaką stosują państwa kontynentalne.

M. S.

ZMIANY TARYF KOLEJOWYCH NA PRZEWÓZ SZMAT. — Wśród surowców, których zapotrzebowanie pokrywa się obecnie w znacznych ilościach drogą importu, którego rozmiary można byłoby znacznie zmniejszyć przez odpowiednie posunięcia taryfowe — jedno z najpoważniejszych miejsc zajmują szmaty, używane jako surowiec w przemyśle papierniczym, tekturowym i włókienniczym. Zużycie szmat w Polsce wynosi (w/g danych statystyki kolejowej):

Z u z y c i e:
ogółem szmat krajowych

	t	o	n	%
1929 . . .	63 031	43 215	68'6	
1930 . . .	42 549	29 448	69'3	
1931 . . .	36 449	22 309	61'2	
1932 . . .	36 196	23 133	63'9	
1933 . . .	41 199	21 262	51'7	
1934 . . .	45 100	24 888	55'2	

Z zestawienia tego widać powolny, ale stały od kilku lat wzrost zużycia szmat w Polsce.

Wzrost zużycia szmat w 1933 r. o 5 tys. t pokryty został całkowicie importem, a wzrost w 1934 r. o 9 tys. t — zwiększeniem importu o 7 tys. t. Stały wzrost udziału szmat importowanych w ogólnym zużyciu szmat, jest spowodowany zmniejszeniem się dostaw krajowych nie na skutek braku surowca, ale w rezultacie nieopłacalności zbierania szmat, spowodowanej spadkiem cen, płaconych za szmaty krajowym zbieraczom. Podczas gdy w krajach zachodnich gospodynie same gromadzą szmaty i zanoszą je co pewien czas do hurtowni, w Polsce musi istnieć kategoria zbieraczy, którzy obchodzą lub objeżdżają wieś i miasteczka poto, by zebrać potrzebną ilość szmat. Dlatego koszt zakupu szmat zagranicą jest niższy niż w Polsce. Przemysł polski, odbierający szmaty, czyni ciągły nacisk w kierunku obniżenia ceny szmat krajowych.

Handel szmatami w Polsce nie jest dobrze zorganizowany. Istnieje jeszcze znaczna rozpiętość między ceną, otrzymywaną przez zbieracza szmat, a płaconą przez fabrykę. Rozpiętość ta jest wynikiem zbyt długiego łańcucha pośredników w tej gałęzi handlu, którzy gromadzą, zgrubszą sortują, odstawiają większym hurtowniom, a te następnie sprzedają ostatecznym odbiorcom. Za mało jeszcze jest w Polsce przemysłowych sortowni szmat, które bezpośrednio skupują szmaty niesortowane, dzielą je na kilkadziesiąt gatunków, podnosząc przez to kilkakrotnie wartość surowca. Ceny lepszych gatunków sortowanych, wywozonych zagranicę, wynoszą ok. zł 30 za q. Uzyskiwania tych cen pozwala sortowniom sprzedawać szmaty gorszych gatunków poniżej ceny szmat niesortowanych.

Brak organizacji dostawców szmat, a z drugiej strony istnienie skartelizowanego przemysłu tekturowego i papierniczego — powoduje, że polepszenie się koniunktury nie ma większego wpływu na powiększenie zakupów szmat w kraju, a nadwyżka zapotrzebowania pokrywana jest zwiększonym importem.

Jednym z czynników, odgrywających poważniejszą rolę w cenie szmat — jest opłata za przewóz kolejną. Taryfa kolejowa przewidywała dotychczas klasę XII (wagonową) zarówno dla importu, jak i dla obrotu wewnętrznego. Pragnąc dać lepsze ceny zbieraczom szmat — przedstawiciele przemysłów, zużywających szmaty, niejednokrotnie występowali do Ministerstwa Komunikacji o obniżkę taryfy w obrocie wewnętrznym. Uwzględniając konieczność poparcia krajowego surowca, Ministerstwo zdecydowało się obniżyć opłaty w obrocie wewnętrznym o 1 klasę taryfową, to jest z klasy XII do XIII, co spowoduje większą rentowność zbierania szmat w kraju, nie będzie jednak skutecznym środkiem do stopniowego zastępowania szmat importowanych krajowymi. Dlatego jednocześnie podwyższono opłaty na import szmat do klasy X.

Podwyżka ta będzie częściową rekompensatą kolei za obniżkę szmat w obrocie wewnętrznym, stwarzając jednocześnie rozpiętość 3 klas taryfowych na przewóz szmat importowanych i krajowych, co będzie już miało poważniejsze znaczenie przy wyborze miejsca zakupu szmat. Stawki w nowej taryfie będą następujące (w zł od 100 kg szmat):

Odległość km	Stawka w przewozie:	
	wewnątrz-	z zagranicy
100	1'10	1'53
200	1'71	2'48
300	2'21	3'32
400	2'61	4'05
500	2'89	4'68
600	3'07	5'21
700	3'25	5'63

Należy w końcu nadmienić, że globalna suma, płacona przez interesantów kolei za przewóz szmat, pozostanie prawie ta sama. Po zmniejszeniu się importu na korzyść szmat krajowych — wpływy kolei z tego tytułu zostaną obniżone.

L. G.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

PRACA PORTU W GDYNI W MARCU 1935 R. — Wyniki pracy portu gdyńskiego w marcu są tak dobre, że stanowią nowy rekord tego portu, co zasługuje na tem bacniejszą uwagę, iż marzec nie należy bynajmniej do miesięcy najpomyślniejszych we wszystkich niemal portach bałtyckich. Zarówno warunki atmosferyczne i nawigacyjne, jak i sezonowość obrotu szeregami masowych artykułów stwarzały zwykle to, że najpoważniejsze wyniki osiągnięte były zazwyczaj w okresie sierpień — październik każdego roku.

Ruch statków w również był w miesiącu sprawozdawczym szczególnie intensywny. Przyszło, mianowicie, 421 statków (w lutym 312) o pojemności łącznej 412 286 nrt (305 748). Wyszły 402 statki (313) o pojemności 393 645 nrt (302 922 nrt). Różnice te odbiły się również bardzo na ilości statków, przebywających jednocześnie w porcie (58 statków — wobec 44 w lutym). Średni postój statku w porcie wypadł w miesiącu sprawozdawczym nieco krótszy (54,2 godzin wobec 57 godzin w lutym). Natomiast średni tonnaż statku, zawijającego do Gdyni nie uległ prawie zmianie (w marcu 979,2 nrt — w lutym 979,9 nrt). W kolejności bander nastąpiła dość duża zmiana. W marcu ukształtowała się ona, mianowicie, następująco: Szwecja, Anglja, Niemcy, Danja, Polska, Stany Zjedn., Włochy i Norwegja. Zwraća uwagę, iż Polska zajmuje dopiero piąte miejsce.

Ogólny obrót towarowy osiągnął w miesiącu sprawozdawczym liczbę 714 483 t (485 467 t), z czego na obrót zamorski przypada 704 684 t (483 456 t), na obrót przybrzeżny 2 177 t (2 011 t) i na obrót drogą wodną z wnętrzem kraju 7 622 t (w lutym brak tej pozycji zupełnie). W obrocie zamorskim po stronie przywozu figuruje w marcu kwota 138 589 t (71 903 t), po stronie wywozu — 566 095 t (411 553 t). Na liczby te składają się następujące pozycje (w tonnach):

Przywóz	Wywóz
Ryż	Zboże
Owoce świeże	Ryż
„ suszone	Mąka ryżowa i pa-
Orzechy i migdały	stewna
Korzenie	Cukier
Kawa, kakao i her-	Napoje alkoholowe
bata	i spirytus
Tytoń	Sól
Napoje alkoholowe	Bekony
Sledzie	Wędliny
Fosforyty	Płactwo bite
Żużle Thomasa	Masło
Sadze	Jaja
Tłuszcze zwierz. sur.	Słód
Skóry	Makuchy
Nasiona oleiste różne	Cement
Oleje	Drzewo tarle
Żywica	Bale i słupy
Kauczuk	Wyroby z drzewa
Wyroby gumowe	Dykty i forniry
Tłuszcze i oleje roślin.	Meble gięte
Asfalt	Wyroby koszykarskie
Garbniki	Węgiel eksportowy
Farby	„ bunkrowy
Rudy żelazne	Koks
Piryty	Mączka kostna
Złom	Nawozy azotowe
Miedź	Sól potasowa
Cyna	Soda
Cynk	Salmiak
Metale różne	Karbid
Wyroby metal. i żel.	Biel cynkowa
Maszyny, aparaty	Szyny kolejowe
i części	Metale różne
Samoch. i motocykle	Rury żeliwne
Szmaty	Wyroby żelazn. i stal.
Celuloza	Żelazo surowe i handl.
Papa, tektura, papier	Materiały nawierzchn.
Bawelna i odpadki	kol.
Juta	Cynk
Len, konopie, sisal	Błacha cynkowa
Włna i odpadki	Celuloza
Różne	Papa, tektura, papier
Razem: 138 589	Bawelna i odpadki
	Materiały i wyr. włók.
	Owoce
	Różne
	Razem: 566 095

Analiza poszczególnych pozycji przywozu pozwala stwierdzić znaczny wzrost szeregu ważniejszych artykułów masowych; a więc — przede wszystkim ryż surowy, którego import rozpoczyna się na wiosnę, w poprzednim zaś miesiącu niemal nie istniał (w marcu 12 969 t — w lutym 15), fosforyty (16 158 t), żużle Thomasa (13 135 t), rudy różne (4 585 t) i piryty (6 275 t), których w lutym zupełnie nie przywieziono, dalej bardzo wielka pozycja złomu (39 478 t wobec 22 754 t w lutym). Z artykułów innych, poza masowami, wzrósł w marcu przywóz kawy, kakao i herbaty (1 980 t wobec 746 t w lutym), bawełny (6 427 t wobec 4 296 t) i wreszcie wzrosła zbiorowa pozycja różnych artykułów (4 490 t wobec 2 625 t). Na poziomie poprzedniego miesiąca utrzymały się: skóry (2 805 t w marcu i 2 830 t w lutym), garbniki (1 397 t w marcu — 1 343 t w lutym) oraz papier i tektura (2 064 t w marcu — 1 983 t w lutym). Spadek w marcu wykazują: owoce świeże (10 943 t wobec 17 862 t w lutym) i sledzie (2 622 t wobec 3 072 t), co jest zjawiskiem wybitnie sezonowym, dalej nasiona oleiste (3 551 t wobec 5 851 t w lutym) i wełna (1 779 t wobec 2 281 t w lutym). Inne drobniejsze pozycje nie wykazują większych odchyleń.

Po stronie wywozu zwraca uwagę bardzo duży wzrost najważniejszej ilościowo pozycji: węgla eksportowego (465 431 t w marcu wobec 338 889 t w lutym), wzrósł również eksport koksu (12 390 t wobec 4 475 t w lutym) a również, choć nieznacznie, zwiększyła się pozycja bunkru (26 555 t wobec 24 975 t w lutym). Z innych artykułów znaczny wzrost wykazuje cukier (15 131 t wobec 5 770 t), następnie sól (2 075 t wobec 1 418 t), drzewo tarle (5 890 t wobec 3 157 t), dykty i forniry (1 271 t wobec 879 t), soda (1 835 t wobec 265 t), szyny kolejowe (5 913 t wobec 4 632 t), wyroby metalowe (2 723 t wobec 784 t), żelazo surowe i handlowe (6 960 t wobec 2 135 t), papier i tektura (1 308 t wobec 1 096 t) i różne (4 613 t wobec 2 920 t). Na poziomie lutego utrzymały się w miesiącu sprawozdawczym: bekony (1 479 t w marcu i 1 579 t w lutym), makuchy (1 533 t w marcu i 1 697 t w lutym) oraz bale i słupy (1 261 t w marcu i 1 250 t w lutym). Zmniejszył się w marcu wywóz mąki ryżowej (810 t wobec 2 340 t), soli potasowych (1 929 t wobec 7 327 t) i cynku (1 423 t wobec 1 902 t).

Obrót przybrzeżny w marcu utrzymał się niemal zupełnie na poziomie lutym (2 177 t wobec 2 011 t), dając bardzo małe wyniki. Po stronie wywozu (894 t) figuruje tu kilka niewielkich pozycji, z których największe znaczenie ma ryż (227 t); po stronie przywozu (1 283 t), decydującą rolę gra pozycja ryb z własnych połowów (1 030 t).

Dość pokaźne liczby charakteryzują w marcu obrót drogą wodną z wnętrzem kraju (7 622 t), nieistniejący w lutym. W wywozie, dokonany tą drogą (1 263 t), znajdujemy z najważniejszych pozycji: tłuszcze zwierzęce surowe (347 t), garbniki (154 t) i skóry (269 t). Cały przywóz (6 359 t) przypada na cukier, dowieziony berlinkami z Wisły.

Ruch pasażerski ożywił się bardzo nieznacznie: w marcu przyjechało 176 osób (w lutym 132), wyjechało zaś 297 (w lutym 156).

O.

GOŚCIE WĘGIERSCY W GDYNI. — W dn. 13 b. m. przybyła do Gdyni bawiąca w Polsce węgierska delegacja do rokowań handlowych i turystycznych pod przewodnictwem Prezesa P. Barkoczi. Gościom towarzyszyli przedstawiciele Min. Spraw Zagr., Min. Przem. i Handlu oraz Min. Komun. Goście złożyli wizytę w Urzędzie Morskim, połączoną z wysłuchaniem referatu o budowie i rozwoju portu gdyńskiego, a następnie zwiedzili port, badając go głównie pod kątem możliwości wykorzystania Gdyni jako portu tranzytowego dla Węgier. Po zwiedzeniu portu goście byli podejmowani przez Dyrektora Urzędu Morskiego śniadaniem, po którym udali się do Gdańska, celem zaznajomienia się z tym drugim portem polskim.

AWARJA S/S „TORUŃ” W PORCIE GDYŃSKIM. — W dn. 13 b. m. w czasie wprowadzania s/s „Toruń” do pływającego doku Stoczni Gdyńskiej, nastąpiło zderzenie pomiędzy statkiem a zanurzonym dkiem, w którego wyniku jedna ze ścian doku została zgnieciona i wyłamana; s/s „Toruń” wyszedł z kolizji niemal bez szwanku, dok zaś musi być podłany naprawie, co odbiło się na wiosennych remontach nowych statków.

RYNEK FRACHTOWY. — Czołowe rynki frachtowe wykazywały w tygodniu sprawozdawczym mocną tendencję i coraz

więcej było symptomów, pozwalających przypuszczać, iż wkrótce nastąpi ogólne trwałe polepszenie.

Na rynku La Platy panowało silne ożywienie, zwłaszcza w zakresie ładunków na maj. Ogółem zakontraktowano 39 statków o łącznym tonnażu 273 700 t, z czego 33 statki do portów europejskich i 6 do portów, nieobjętych stawkami minimalnymi. Frachty kwietniowe osiągnęły sh 1 ponad stawki ustalone.

Na rynku północno-amerykańskim panował ruch dość ograniczony. Pod ładunki złomu płacono \$ 3'90 do zachodnich Włoch, \$ 3'35 do portów Dunaju a sh 12'9 do Antrossan. W wywozie cukru notowano zwykłą stawkę, które wynosiły sh 13/6 dla większych statków z San Domingo i sh 13/6 ÷ 14/- z Kuby do portów Anglii i kontynentu.

Dużą liczbę kontraktów na najrozmaitsze ładunki zawarto na rynkach wschodnich i Dalekiego Wschodu. Wznowiono wywóz soi, na którą stawka do Europy wynosiła sh 20/- z portu Dalny i sh 22/6 z Władywostoku na maj/czerwiec. Silne ożywienie panowało w wywozie rudy manganowej z wybrzeża Madras i Marmagoa do kontynentu po sh 17/- ÷ 17/6 do Antwerpji.

Calais, Dunkierki, Szczecina na maj/czerwiec, w wywozie rudy chromowej z Nowej Kaledonii do Stanów Zjedn. po sh 24/- przy jednym i sh 25/- przy 2 portach wyładowania na kwiecień. Pozaatem zafrachtowano 2 motorowce pod antracyt z Port Redon/Haiphong do Francji na maj po sh 18/- przy jednym i 18/6 przy 2 portach wyładowania. W wywozie zboża z Australji zawarto szereg kontraktów po stawkach minimalnych, ostatnio ustalonych, a mianowicie: do morza Śródziemnego, Anglii i kontynentu na kwiecień z zachodnich portów sh 20/- za zboże luzem, z Sydney sh 20/- za zboże luzem a sh 22/6 za zboże workowane, opcja na Szanghaj sh 10/6 ÷ 12/-.

W portach czarnomorskich Z. S. R. R. ruch był dość ograniczony, tonnaż brytyjski akceptował sh 17/7½ na kwiecień do Szanghaju, a grecki statek zafrachtowano do Nagaero Bay po sh 20/6. Poszukiwany był tonnaż pod żelazo lane do Japonji po sh 17/9, pod sól z Odesy do Montreal i do Rio Janeiro — Buenos Aires f. i. o., pod rudę z Poti lub Mikołajowa do Stanów Zjedn. po sh 12/6.

Rynek dunajski był nieczynny.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:

Zmiana rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o popieraniu rozbudowy i rozwoju gospodarczego miasta i portu Gdyni—ustawa z dn. 18 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25/1935, poz. 169).

Opodatkowanie cukru skrobiowego—ustawa z dn. 18 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25/1935, poz. 170).

Budowa normalnotorowych kolei: Miawa—Ostrołęka, Zegrze—Wyszków i Nowojelnia—Nowogródek—ustawa z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25/1935, poz. 171).

Uwolnienie od odpowiedzialności karnej w sprawach o przestępstwa podatkowe—ustawa z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 178).

Dodatkowe kredyty na rok 1932 33—ustawa z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 179).

Dodatkowe kredyty na rok 1933 34—ustawa z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 180).

Zmiana ustawy o wykupie gruntów, podlegających ustawie w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych—ustawa z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 181).

Ratyfikacja umowy handlowej między Polską i W. Brytanią—ustawa z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 183).

Ratyfikacja konwencji handlowej i nawigacyjnej oraz protokołu dodatkowego między Polską i Czechosłowacją—ustawa z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 184 i 185).

Ratyfikacja prowizorycznego porozumienia handlowego między Polską i Hiszpanją—ustawa z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 186).

Ratyfikacja układu dodatkowego do konwencji handlowej polsko szwajcarskiej oraz porozumienie w formie not w sprawie clen a tłoków do silników spalinowych—ustawa z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 187).

Ratyfikacja traktatu przyjaźni, handlowego i osiedleńczego między Polską i Abisynją—ustawa dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 188).

Ratyfikacja porozumienia celnego między Polską i Z. S. R. R.—ustawa z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 189).

Ratyfikacja protokołu taryfowego polsko-norweskiego—ustawa z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 190).

Ratyfikacja porozumienia o wzajemnej wymianie towarów między Polską i Niemcami—ustawa z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 191).

Ratyfikacja układu w sprawie wykupu obligacyj zachodnio-pruskich między Polską i Niemcami—ustawa z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 192).

Ratyfikacja porozumienia w sprawie ubezpieczeń społecznych między Polską i Łotwą—ustawa z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 193).

Klasyfikacja gruntów dla podatku gruntowego—ust. z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 27/1935, poz. 203).

Świadczenia w naturze na niektóre cele publiczne—ust. z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 27/1935, poz. 204).

Ratyfikacja układu międzynarodowego w sprawie przyjęcia postanowień specjalnych dla przewozu towarów, wysyłanych kolejami żelaznymi za listem przewozowym na zlecenie—ust. z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 27/1935, poz. 205).

Zapobieganie chorobom zakaźnym i ich zwalczanie—ust. z dn. 21 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 27/1935, poz. 198).

Zmiany przepisów o opłatach stemplowych—ust. z dn. 18 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 27/1935, poz. 200).

Majątki pozostałe po b. ziemstwach i innych b. zrzeczeniach publiczno-prawnych—ust. z dn. 22 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 27/1935, poz. 201).

Zmiana ustawy o spłacie zaległości podatkowych—ust. z dn. 26 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 202).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW:

Zmiana rozporządzenia w sprawie zakazu przywozu niektórych towarów—rozporz. z dn. 11 IV 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 195).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Przyjmowanie przez notariuszy na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej obligacyj 6% Pożyczki Narodowej na pokrycie należności z tytułu podatku od darowizn—rozporz. Ministra Skarbu z dn. 12 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25/1935, poz. 172).

Uzupełnienie taryfy na wyroby tytoniowe—rozporz. Ministr. Skarbu dn. 8 IV 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25/1935, poz. 173).

Wykonanie ustawy o opodatkowaniu cukru skrobiowego—rozporz. Ministra Skarbu z dn. 9 IV 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25/1935, poz. 174).

Wyłączenie niektórych rodzajów statków morskich spod działania ogólnych przepisów o bezpieczeństwie statków—rozporz. Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 27 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25/1935, poz. 175).

Oznaczenie instytucji kredytu długoterminowego, uprawnionych do dokonywania konwencji—rozporz. Ministra Skarbu z dn. 3 IV 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 196).

Ustalenie listy związków rewizyjnych, zraszających spółdzielnie kredytowe, których wierzytelności nie podlegają przepisom ustawy o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych oraz przepisom o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych—rozporz. Ministra Skarbu z dn. 3 IV 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26/1935, poz. 197).

Zmiana ustawy o uprawie tytoniu—rozporz. Ministra Skarbu z dn. 30 III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 27/1935, poz. 207).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

29 kwietnia:

— „Gaz” Fabr. Gazów Przem. w W-wie, S. A. — o g. 12 w kanc. Not. Hettlingera w W-wie, Kapucyńska 6 (gmach hipoteki).

30 kwietnia:

— T-wo Wyr. Weł. i Gum. „F. W. Schweikerta”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 147.

— S. A. Wydawn.-Drukarska „Rom” — o g. 18 w lok. S-ki w Wilnie, Cerkiewna 2.

— Zakł. Przem. „Standard-Gips”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki we Lwowie, Fredry 9.

— „Papier”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Wilnie, Zawalna 13.

— Fabr. Wyr. Metal. „Fema”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Bydgoszczy, Dr. E. Warmińskiego 11.

— Manuf. Wełn. „Karol Bennich”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Łąkowa 11.

— Tow. Drogi Żel. Fabr. Łódzkiej”, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w W-wie, Królewska 35.

— „Polscy Zjedn. Przem. Garb.”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Dzika 15.

— „Agrad”, S. A. — o g. 16 w lok. P. Jarosza w Grodzisku Pozn.

— „Polski Bank Komercyjny”, S. A. — o g. 17 w lok. B-ku w W-wie, al. Jerozolimskie 36.

— „Bank Handlowy w W-wie”, S. A. — o g. 17 w lok. B-ku w W-wie, Traugutta 7.

— „MirKowska Fabr. Pap.”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 94.

— Przem. Włók. „Sułk. Zygmunta Jarocińskiego”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Łodzi, Targowa 28/30.

— Zjedn. Zakł. Włók. „K. Scheiblera i L. Grohmana”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Targowa 65.

— „Bank Pol. Kupców i Przem. Chrzescijan w Łodzi”, S. A. — o g. 19 w lok. B-ku w Łodzi, Piotrkowska 113.

— Włocławski Młyn Parowy „L. Ster i Sowie”, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki we Włocławku, Karnkowskiego 28/30.

— „Wileńska Fabr. Drutu i Gwoździ”, S. A. — o g. 18 w lok. Wil Pryw. B-ku Handl. w Wilnie, Mickiewicza 8.

— „Bank Kujawski we Włocławku”, S. A. — o g. 15 w lok. Muzeum Ziemi Kujawskiej we Włocławku, Słowackiego 1a.

— Fabr. Chem. „Czichów”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 151.

— Miodosytnia i Przem. Miod.-Pszczeln. „K. Mieszowski”, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Sandomierska 13.

— T-wo Przem.-Handl. „Leścer”, S. A. — o g. 18½ w kanc. Not. St. Jurkiewicza w W-wie, Kapucyńska 6.

— Dom Roln., Fabr. Maszyn i Odlewnia Żel. „H. Mühsam”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki we Włocławku, Kościuszki 2.

— „Mochala” Górnośl. Garb. i Fabr. Pasów Transmis., S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Mochalinie, poczta Lisów, pow. Lubliniec.

— Fabr. Produkt. Chem. „Liban”, S. A. — o g. 11½ w lok. S-ki w Krakowie, Szpitalna 15.

— T-wo. Przem.-Handl. „Łubna” S. A. — o g. 17½ w kanc. Not. St. Jurkiewicza w W-wie, Kapucyńska 6.

— Karolewska Manuf. „Karol Kröning i S-ka”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, 6 Sierpnia 5.

— „Poznański Bank Ziemi”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Poznaniu, al. Marcinkowskiego 13.

— „M. Lempicki” Przedsięb. Górnośl. - Wiertn. i Hydrotechn., S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Sosnowcu, Malachowskiego 26.

— „Browary Grodziskie”, S. A. — o g. 16½ w lok. S-ki w Grodzisku, Kolejowa 5.

— „Warsz.-Łódzkie T-wo Handl.”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Łodzi, Wólczajska 135.

— „B-cia Borkowscy” Zakł. Elektrotechn., S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Grochowska 45.

— „Browar Związkowy”, S. A. — o g. 12 w kanc. Not. Z. Hübnera w W-wie, Kapucyńska 6.

— „Grodzieckie T-wo Kopalń Węgla i Zakł. Przem.”, S. A. — o g. 10 w lok. S-ki w Grodźcu.

— „Parfumerie d' Orient”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Czackiego 16.

— „Albertyńska Fabr. Pap. i Tektury”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Albertynie.

— „Jasło” Zakł. Przem.-Naft. Gartenberg i Schreyer, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w Niegłowicach ad Jasło.

— „Dynasy” T-wo Budowl.-Parcel., S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 13.

— Pabjan Fabr. Wyr. Baweł. „Krusche i Ender”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Pabjanicach, Zarkowa 3.

— „Zakł. Elektr. Okręgu Lwowskiego”, S. A. — o g. 13 w lok. Magistratu we Lwowie.

— „Pol. Fabr. Wodomierzy i Gazom. dawn. Gazomierz”, S. A. — o g. 17 w W-wie, Marsz. Focha 8 m. 14.

— „Bank Angielsko-Polski”, S. A. — o g. 17 w lok. B-ku w W-wie, Krak.-Przedm. 47/49.

— Zakł. Włók. „Karol Hoffrichter”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 204.

— „Częstoch. Fabr. Igieł i Wyr. Metal.”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Daniłowiczowska 2.

— „Arwogaz” Fabr. Gazomierzy, Wodomierzy i Armatur, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w Poznaniu, Dąbrowskiego 79.

— Fabr. Lamp, Bronzów i Wyr. Metal. „Jan Serkowski”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Nowolipie 76/78.

— „Księg. i Druk. Katol.”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Katowicach, Marsz. J. Piłsudskiego 58.

— „Bank Przemysłowców Polskich”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Zgoda 7.

— Fabr. Fortep. i Pianin „J. Kerntopf i Syn”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Szpitalna 9.

— „S. A. dla Handlu Rurami”, — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Czackiego 19.

— T-wo Handl.-Przem. „Mieczysław Zagajski”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki.

— Dom Handl.-Przem. „B-cia Orszagh”, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Leszno 15.

— „Pol. T-wo Asfaltowe”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Niemcewicz 28.

1 maja:

— „Wileński Bank Ziemi”, S. A. — o g. 18 w lok. B-ku w Wilnie, Mickiewicza 8.

— Manuf. Bawełn. „F. Eisenbraun”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 68.

2 maja:

— „T-wo Kopalń i Zakł. Hutn. Sosnowieckich”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Kapucyńska 3.

— Fabr. Wyr. Bawełn. „I. K. Poznański”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, Ogrodowa 17.

— „Pierwsza Fabr. Lokomotyw w Polsce”, S. A. — o g. 12 w lok. B-ku Dyskont. Warsz. w W-wie, Fredry 8.

— T-wo Handl.-Przem. „Real”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Widok 24.

3 maja:

— Fran. T-wo Akc. „Perun” — o g. 15½ w lok. S-ki w Paryżu, 75, Quai d'Orsay.

4 maja:

— „Prasa Nowa” Zakł. Wydawn. i Graf., S. A. — o g. 12 w lok. S-ki we Lwowie, Sokoła 4.

— „Elektrobudowa” Wytw. Maszyn Elektr., S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Łodzi, Kopernika 56/58.

— Fabr. Maszyn „S. Waberski i S-ka”, S. A. — o g. 16 w kanc. Not. R. Jelnickiego w W-wie, Kapucyńska 6.

— T-wo Ubezp. „Polonia”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie pl. Jen. Dąbrowskiego 1.

— Zakł. Chem. w Winnicy”, S. A. — o g. 10 w lok. f y „L. Spiess i Syn” w W-wie, Daniłowiczowska 16.

— „Pol.-Belg. T-wo. dla Impregn. Drzewa i Polski Krezonaft”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Śniadeckich 12 m. 3.

5 maja:

— T-wo Przem. Włók. w Zgierz „Lana”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Zgierz, Berka Joslewicza 12.

6 maja:

— „Stoł. T-wo Bud. i Meljor.”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 7.

7 maja:

— „Agrar-und Commerzbank”, S. A. w Katowicach — o g. 11 w lok. B-ku.

— „Warsz. T-wo Terenowe”, S. A. — o g. 18 w lok. Stow. Techników w W-wie, Czackiego 3.

— „Górnośl. Bank Związkowy”, S. A. — o g. 13½ w lok. B-ku w Chorzowie I, Wolności 27a.

— „Póln. T-wo Transport. i Eksped.”, S. A. — o g. 12 w kanc. Not. Z. Zabierzowskiego w W-wie, Miodowa 27.

— „Powsz. Bank Związkowy w Polsce”, S. A. — o g. 11 w lok. B-ku w W-wie, Zgoda 11.
 — „Zdroje Polskie”, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, al. Jerozolimska 22 m. 9.
 — Fabr. Wyr. Suknienn. „Ch. Rubin”, S. A. w Tomaszowie Maz. — o g. 17 w lok. S-ki, Krzyżowa 22.

8 maja:

— „Wileński Bank Ziemski”, S. A. — o g. 18 w lok. B-ku w Wilnie, Mickiewicza 8.
 — „Herbewo” Herliczka, Bełdowski, Wołoszyński. Zjedn. Fabr. Tutek i Bibutek, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Krakowie, al. Słowackiego 64.
 — Przem. Bawełn. „Teodor Tietzen i S-ka”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, Andrzeja 78.
 — Ang. S. A. T-wo Ubezpiecz. — „Alliance” Alliance Assurance Company, Ltd. — o g. 12 w lok. S-ki w Londynie, Bartholomew Lane.

9 maja:

— „Warsz. Fabr. Guzików”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Radzyńska 7.
 — Zjedn. Słłady Śrub „B. Cukierman”, S. A. — o g. 20 w lok. S-ki w W-wie, pl. Grzybowski 4.

10 maja:

— Wil. Słłady Towar. „Pacific”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Wilnie, Słowackiego 27.
 — „Stow. Roln.-Handl. w Radomsku”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Radomsku, Reymonta 12.
 — „Syndyk Roln. Ciechanowski”, S. A. — o g. 15 w lok. Okr. T-wa Org. i Kółek Roln. w Ciechanowie.

11 maja:

— „Książnica-Atlas” Zjedn. Zakł. Kartograf i Wydawn. T. N. S. W., S. A. — o g. 18 w lok. Izby Handl. i Przem. we Lwowie, Akademicka 17.
 — „Tomaszowska Przędzalnia Welny Czesankowej”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 16/18.
 — Dom. Tow. „B-cia Jabłkowscy”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Bracka 25.
 — Wil. Dom Towar.-Przem. „Bracia Jabłkowscy”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Bracka 25.
 — „T-wo Zakł. Zyrardowskich”, S. A. — o g. 10 w lok. Stow. Techników w W-wie, Czackiego 3/5.
 — Przędzalnia Bawełny „Teodor Steigert”. S. A. — o g. 17½ w lok. S-ki w Łodzi, Miłjonowa 37.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODWÓJNY OBOWIĄZEK

W związku z otwarciem w dniu 10 b. m. subskrypcji na 3% Premjową Pożyczkę Inwestycyjną przedstawiciel P. A. T. zwrócił się do Pana Premiera Walerego Śławka z prośbą o wypowiedzenie kilku uwag na temat zadań pożyczki i motywów, jakimi kierował się Rząd, uchwalając ją:

Pożyczka Inwestycyjna — oświadczył Pan Premier Ślawek — została przygotowana i przedłożona Izbowi Ustawodawczym do uchwalenia przez Rząd mego poprzednika, Prof. Leona Kozłowskiego. Pan Minister Skarbu wyjaśnił już jej przeznaczenie, a warunki samej pożyczki są znane z ogłoszeń. Ze swej strony mógłbym dodać tylko parę uwag natury ogólnej.

Wiemy dobrze, że Polska nie jest państwem najbogatszym, że — wprost przeciwnie — w okresie rozpoczynającego się światowego przesilenia gospodarczego Polska nie posiadała nagromadzonego zapasu własnych bogactw, któreby jej ułatwiały przetrzymanie. A jednak okazaliśmy się odporniejsi i twardsi od wielu zasobniejszych od nas. Proszę Pana — tak samo pojedynczy człowiek, jak i zbiorowość, jak i organizacja państwa nie wtedy ujawniają swoją wartość, gdy wszystko idzie łatwo i gładko. Dopiero napotykanie trudności, a nade wszystko postawa, w jakiej się do walki z niemi staje, pozwalają na prawidłową ocenę. W dziedzinie zjawisk gospodarczych, tak samo jak we wszystkich prawie innych, wola człowieka przesądza o wynikach częściej, niż to się wydaje.

Jak mam to rozumieć?

Proszę Pana, czy sam Pan kiedyś nie uważał za rzecz prawdopodobną, że kryzys gospodarczy może wywołać kryzys zaufania? I co Pan dziś widzi? Czyż w miarę zwiększania się trudności nie pogłębiało się w społeczeństwie zrozumienie i przeświadczenie, że tylko ta twarda ale przewidująca i rozważna polityka, jaką prowadziły wszystkie kolejne

rządy w okresie kryzysu, może nas zabezpieczyć w tych warunkach od następstw jeszcze gorszych.

Toteż społeczeństwo dawało i polityczne i materialne podtrzymanie pracy, którą musiało prowadzić państwo. To zespolenie wysiłków było naszym egzaminem.

Sądzę, że te doświadczenia dotychczasowe stworzyły dostateczne chyba podstawy do tego, by rozpisana Pożyczka Inwestycyjna spotkała się ze zrozumieniem i zaufaniem.

Jakiego ustosunkowania się społeczeństwa do pożyczki spodziewa się Pan Premier?

Spodziewam się ze strony społeczeństwa współdziałania.

Zdaje się, że co do wartości pożyczki, jako papieru, opinia jest jednolita, że będzie to dobry papier wartościowy.

Ale ta strona pożyczki mniej mnie obchodzi. Interesuje mnie zawsze nie materialny, bardziej czy mniej dochodowy interes jednostek, lecz znaczenie ogólnopństwowe, powiedziałbym: znaczenie moralne posunięć gospodarczych i politycznych.

Sumy, osiągnięte z pożyczki, pozwolą na częściowe choćby zatrudnienie pozbawionych pracy i na wykonanie robót, stwarzających nowe warsztaty, albo usprawniających życie gospodarcze na przyszłość. Służyć więc będą interesowi ogólnemu, toteż udział w subskrypcji zarówno wszystkich warstw społecznych, jak i grup gospodarczych powinien być traktowany nie tylko jako interes, ale także jako podwójny obowiązek: obowiązek udziału we wspólnej pracy nad zachowaniem i budową siły gospodarczej Państwa i obowiązek solidarności społecznej. Obowiązkiem zbiorowości jest bowiem danie pomocy tym, którzy dziś są pozbawieni pracy i środków do życia.

Nie zapominajmy, że przez to są oni postawieni poza krąg wspólnego wysiłku społeczeństwa, budującego swój zbiorowy dorobek materialny.

PODATKI, OPŁATY I MONOPOLE

USTAWODAWSTWO PODATKOWE W OSTATNIEJ SESJI PARLAMENTARNEJ

Ostatnia sesja Izby Ustawodawczych przyniosła dość dużo zmian w zakresie ustawodawstwa, dotyczącego podatków bezpośrednich. Uchwalony został cały szereg ustaw, bądź to nowelizujących dawne, bądź też normujących pewne zagadnienia podatkowe na nowych samoistnych podstawach prawnych. Mianowicie, uchwalone zostały ustawy następujące:

- 1) o zmianie ustawy o państwowym podatku dochodowym,
- 2) o zmianie ustawy o kryzysowym dodatku do państwowego podatku dochodowego,
- 3) o poborze 10% dodatku do opłat stemplowych i podatków pośrednich oraz 15% dodatku do podatków bezpośrednich oraz spadkowego i od darowizn,
- 4) o pobieraniu odsetek od zaległości w podatkach państwowych i innych daninach publicznych,
- 5) o klasyfikacji gruntów,
- 6) o uwolnieniu od odpowiedzialności karnej w sprawach o przestępstwa podatkowe,
- 7) o zmianie ustawy o spłacie zaległości podatkowych,

Ustawy te omawiane były na łamach tyg. „Polska Gospodarcza” jeszcze w czasie, gdy jako projekty poddane zostały przez Rząd pod obrady Izby Prawodawczych. Opisywaliśmy wówczas szczegółowo treść ich i znaczenie zmian, przez nie wprowadzanych. Niejeden z tych projektów atoli, w toku uchwalania przez Sejm, uległ mniej lub więcej istotnym przeobrażeniom i po przejściu przez obie Izby Ustawodawcze ujrzał światło dzienne w formie bądź to okrojonej (np. projekt ustawy o podatku gruntowym, projekt ustawy o 15% dodatku), bądź też rozszerzającej przedłożenie rządowe (np. projekt ustawy o odsetkach), lub wreszcie częściowo zmienionej ze względów czysto formalnych (np. w celu uczynienia jaśniejszymi niektórych przepisów i t. p.).

Obecnie więc, gdy prace ustawodawcze zostały zakończone i przedłożone przez Rząd projekty stały się ustawami, wchodząc w życie przez stopniowe publikowanie ich w „Dzienniku Ustaw R. P.”, warto zbilansować wynik prac ostatniej sesji i zastanowić się nad tem, jakie zmiany do przedłożeń rządowych zostały uchwalone przez Izby Ustawodawczych.

O ile chodzi o nowelę do ustawy o państwowym podatku dochodowym, to projekt tej noweli w brzmieniu przedłożenia rządowego omówiony został szczegółowo w artykule wstępnym P. Dyr. J. Lubowickiego, zamieszczonym w zeszycie 7 tyg. „Polska Gospodarcza”. Projekt ten wprowadzał pierwotnie zmiany tylko do art. 6, 21 i 44, które uchwalone zostały bez żadnych poprawek. Z inicjatywy Sejmu jednakowoż uzupełniono projekt ten jeszcze innymi przepisami, a mianowicie wprowadzono zmiany w formie uzupełnień do art. 24.

Art. 24 uzupełniono, mianowicie, nowym ustępem treści następującej: „Gdyby na podstawie ulg, przyznanych w art. 27 i 29, wypadło zmniejszyć stopień podatku poniżej pierwszego stopnia, następuje zupełne zwolnienie od podatku”. Art. 24 przyznaje związkom samorządowym na obszarze województw: pomorskiego i poznańskiego i na górnośląskiej części województwa śląskiego prawo ustanawiania dodatku do stawek podatku dochodowego. Artykuł ten nie rozstrzygał jednakowoż wyraźnie, co się dzieje z temi dodatkami w wypadkach, gdy na skutek obniżek, zastosowanych na podstawie art. 27 i 29 (obniżki t. zw. rodzinne oraz spowodu nadzwyczajnych okoliczności i, istotnie osłabiających siłę podatkową płatnika), płatnik zostaje zwolniony od państwowego podatku dochodowego. Dotychczas kwestja ta pozostawała otwarta i była przedmiotem sporów pomiędzy płatnikami a samorządami, płatnicy bowiem w wypadkach tych kwestjonowali obowiązek płacenia podatku, samorzady zaś, wychodząc z założeń fiskalnych, utrzymywały,

że na obowiązek uiszczenia dodatku zniżki z art. 27 i 29 nie mają żadnego wpływu. Zmiana do art. 24, wprowadzona przez Sejm, kładzie tym sporom nareszcie kres, rozstrzygając tę sprawę na korzyść płatników.

Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o kryzysowym podatku do państwowego podatku dochodowego omówiony został w zesz. 10 tyg. „Polska Gospodarcza”. Projekt ten uchwalony został przez Izby Ustawodawcze bez żadnych zmian.

Pewnym istotnym zmianom uległ rządowy projekt ustawy o poborze 10% dodatku do opłat stemplowych i podatków pośrednich oraz 15% dodatku do podatków bezpośrednich oraz spadkowego i od darowizn.

Z inicjatywy Sejmu pozostawiono przedewszystkiem w niezmiennionej wysokości dodatek (10%), pobierany do podatku gruntowego. Projekt rządowy zmierzał do podwyższenia tego dodatku do 15% narówni z dodatkiem do innych podatków bezpośrednich. Sejm atoli, uchwalając ten projekt, dodatek do podatku gruntowego wyłączył z tej podwyżki i pozostawił go na poziomie dotychczasowym, t. zn. 10%.

Następnie uległ zmianie art. 2 projektu. Przepis ten, w brzmieniu przedłożenia rządowego, utrzymywał w zakresie zwolnień od 15% dodatku taki stan faktyczny, jaki miał miejsce przy dodatku 10%. Przepis ten zredagowany był jednak w formie ogólnej i nie wdawał się w konkretne wyliczenie wszystkich zwolnień. W toku obrad nad tym projektem uznano jednakowoż, że konkretne wyliczenie wszystkich zwolnień przyczyni się znacznie do lepszej orientacji, kiedy i w jakich wypadkach 15% dodatku nie pobiera się, i w związku z tem art. 2 projektu, w brzmieniu, uchwalonem przez Sejm, otrzymał treść następującą:

„(1) Dodatki, ustanowione w art. 1, nie będą pobierane do opłat stemplowych, przewidzianych w art. 102 ustawy z dnia 1/VII 1926 r. o opłatach stemplowych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 41/1932, p. z. 413), do dodatku do podatku spożywczego od cukru wszystkich gatunków oraz do dodatku do podatku spożywczego od cukru w głowach, kostkach i kawałkach, do podatków: od cukru skrobiowego, od lokali, od placów budowlanych, majątkowego, od energii elektrycznej, nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych, od uboju, do kryzysowego dodatku do państwowego podatku dochodowego, do kryzysowego dodatku do państwowego podatku od nieruchomości, do nadzwyczajnej daniny majątkowej i daniny lasowej oraz do dodatków samorządowych.

(2) W okresie obowiązywania ustawy z dn. 22/X 1931 r. o kryzysowym dodatku do państwowego podatku dochodowego („Dz. Ust. R. P.” Nr. 99, poz. 760) ustanowiony w art. 1 dodatek nie będzie pobierany do podatku dochodowego, przypadającego od dochodów, od których na zasadzie wymienionej ustawy pobiera się kryzysowy dodatek do państwowego podatku dochodowego”.

Artykuły 3 ÷ 9 uchwalone zostały w brzmieniu przedłożenia rządowego, natomiast ustęp 2 art. 10, zawierający szczegółowe klauzule, uchylające poprzednio obowiązujące przepisy, uzupełniono przepisem, uchylającym w sposób wyraźny art. 4 ustawy z dn. 14/III 1933 r., zmieniającej niektóre przepisy o opodatkowaniu spadków i darowizn („Dz. Ust. R. P.” Nr. 21, poz. 141). Mianowicie, przepis ten zwalniał płatników podatku spadkowego i od darowizn od 10% dodatku. Ponieważ omawiany projekt ustawy w art. 1 wprowadza spowrotem do tego podatku dodatek w wysokości 15%, więc celem usunięcia mogących powstać w przyszłości wątpliwości, art. 4 ustawy z dn. 14/III 1933 r. należało wyraźnie uchylić.

Projekt ustawy o odsetkach omówiony został na łamach „Polski Gospodarczej” dwukrotnie: w zesz. 1 i 6 w dziale „Skarbowość i finanse”. Projekt ten uległ również w toku obrad parlamentarnych przeobrażeniom, które zresztą poszły w kie-

runku dalszych przywilejów dla płatników. Wprowadzono, mianowicie, na wniosek Ministra Skarbu nowy artykuł (4), który zabrania pobierania odsetek od zaległości, nieprzekraczających w każdej daninie kwoty \mathcal{Z} 10, oraz zwalnia płatnika od dopłaty brakujących odsetek w tych wypadkach, gdy pobrano od niego odsetki w kwocie niższej od należnej, i gdy niedobór ten nie przekracza sumy \mathcal{Z} 2.

Największym zmianom uległ projekt ustawy o podatku gruntowym, z którego skreślono wszelkie przepisy, dotyczące podatkowej części projektu, pozostawiając wyłącznie przepisy, dotyczące klasyfikacji gruntów. Dokładniej informuje o tem artykuł P. Fr. Czernichowskiego, zamieszczony w niniejszym zeszycie naszego pisma.

Projekt ustawy o uwolnieniu od odpowiedzialności karnej w sprawach o przestępstwa podatkowe omówiliśmy w zesz. 10 tyg. „Polska Gospodarcza” p. t. „Amnestja podatkowa”. W stosunku do projektu, opracowanego przez Rząd, ustawa ta uchwalona została w brzmieniu o tyle zmienionem, że:

1) dobrodziejstwo tej ustawy rozszerzono również na przestępstwa, przewidziane w art. 21 ustawy z dn. 29 V 1920 r., w przedmiocie zmiany przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn („Dz. Ust. R. P.” Nr. 49, poz. 299), w § 68 ustawy niemieckiej z dn. 10/IX 1919 r. o opodatkowaniu spadków („Dz. Praw P. P.” str. 1543) oraz w art. 40 ustawy z dn. 1/VII 1926 r. o opłatach stemplowych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 41, 1932, poz. 413);

2) przewidziany w projekcie rządowym termin jednomiesięczny do zadośćuczynienia warunkom ustawy zmieniono na dwumiesięczny;

3) wprowadzono przepis stanowiący, że podwyżka stemplowa z art. 42 ustawy o opłatach stemplowych nie zostanie wymierzona w razie przedstawienia urzędowi skarbowemu w ciągu 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy pisma, podlegającego opłacie stemplowej;

4) postępowanie karne nie będzie wszczynane również w tych wypadkach, gdy sprawca przed ujawnieniem wyrocznienia podatkowego lub występują przez władzę skarbową albo oskarżyciela publicznego zapowie pisemnie tej władzy lub oskarżycielowi zamiar dopełnienia w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej warunków, określonych w omawianej ustawie.

Ostatnią wreszcie ustawą w zakresie podatków bezpośrednich uchwaloną w czasie ostatniej sesji sejmowej, jest ustawa, nowelizująca ustawę z dn. 10/III 1932 r. o spłacie zaległości podatkowych. Projekt tej ustawy streszczono w zeszycie 12 tyg. „Polska Gospodarcza” w dziale „Sprawy gospodarcze w Izbach Ustawodawczych”. Projekt ten uchwalony został bez żadnych zmian.

K. S.

ULGI W SPŁACIE ZALEGŁOŚCI PODATKOWYCH. — Celem wykonania rozporządzeń Ministra Skarbu z dn. 28/III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 22, poz. 135) oraz z dn. 15/IV 1935 r. o ulgach w spłacie zaległości podatkowych, Ministerstwo Skarbu okólnikiem L. D. V 1544/1/35 zarządziło, co następuje:

Uwagi do rozporządzenia Min. Skarbu z dn. 28/III 1935 r.

Do § 1 ust. 1 p.p. 2 i 3. — W wypadku, gdy wymiaru za rok podatkowy 1934 nie było — miarodajna jest kwota wymiaru za ostatni rok, za który wymiar był dokonany.

Przy ocenie warunków umorzenia z § 1 każdą pozycję wymiarową (konto księgi bierczej) traktuje się odrębnie.

Jeżeli chodzi o podatek od lokali oraz od placów budowlanych, umorzeniu podlegają zaległości do roku podatkowego 1933 włącznie, gdyż przypis za cały rok 1933 został dokonany „przed 1/IV 1933 r.”; okoliczność, iż należność za poszczególne kwartały jest płatna po 1/IV 1933 r., jest tu bez znaczenia.

Do § 2. — Pod pojęcie „grzywien” podpadają wszelkie grzywny i kary pieniężne, nałożone za przekroczenie przepisów, dotyczących podatków, wymienionych w § 1, przyczem jeżeli chodzi o grzywny i kary w zakresie przepisów o podatku przemysłowym, podlegają umorzeniu również grzywny, dotyczące podatku przemysłowego, opłacanego w formie świadectw.

Do § 3 ust. 1 — Do „dodatków samorządowych” zalicza się również dodatek, pobierany na rzecz samorządów przy podatku od nieruchomości oraz w b. zaborze pruskim przy podatku dochodowym.

Do § 3 ust. 2. — Pod pojęcie dodatków, wymienionych w tym ustępie, podpadają wyłącznie dodatki państwowe.

Do § 3 ust. 3. — Umorzeniu podlegają opłaty za upomnienia, doręczone przed 1/IV 1933 r., powstałe przy egzekucji nie tylko podatków, wymienionych w § 1, lecz i innych należności skarbowych oraz należności obcych wierzycieli — pod warunkiem, że należności te zostały opłacone przed dniem ogłoszenia rozporządzenia, a więc przed dn. 30/III 1935 r.

Uwagi do rozporządzenia Min. Skarbu z dn. 15/IV 1935 r.

Do § 1 ust. 3. — Ocena warunków i rozmiar ulg mają zastosowanie odrębnie do każdego podatku i nie są uzależnione od dotrzymania przez płatnika warunków w innych podatkach, lub nawet w tym samym podatku, przypisanym w innym urzędzie skarbowym. Jeżeli taki sam podatek został w tym samym urzędzie skarbowym przypisany płatnikowi na kilku kontach księgi bierczej, należy dla oceny zasadności i rozmiarów ulg wszystkie te konta traktować łącznie (np. podatek gruntowy za różne objekty, figurujące oddzielnie w księgach bierczych; podatek przemysłowy — od sklepu i pracowni i t. p.).

Do § 2. — Płatnikowi, któremu nie przypisano podatku ani w roku 1933/34 ani też w roku 1934/35, ulgi, określone w rozporządzeniu, wogóle nie przysługują.

Do § 3 i 11 ust. 3. — O ile po dokonaniu umorzenia w myśl rozporządzenia następuje zmniejszenie lub uchylenie wymiaru w trybie odwoławczym, dotyczące kwot już umorzonych, należy obliczenie umorzenia poddać rewizji i odpowiednio sprostować, a więc wpierw skutecznie odpis w związku z rozstrzygnięciem odwołania, a następnie zastosować do ew. pozostałej zaległości postanowienia § 3 rozporządzenia. Takie odpisy przeprowadzać należy w księgach bierczych tego roku, w którym następuje rewizja obliczenia umorzenia.

Do § 3 ust. 1 i 2. — Przy porównaniu zaległości, o którym jest mowa w § 3 ust. 1, bez znaczenia jest okoliczność, czy zaległość pozostaje bez zmiany lub uległa zmniejszeniu wskutek uiszczeń czy też odpisów, natomiast o ile chodzi o § 3 ust. 2, to przy ocenie wysokości umorzenia decydują wyłącznie uiszczenia.

Do §§ 3, 4 i 13. — Warunek uiszczenia równowartości przypisów dla uzyskania ulg z §§ 3 i 4 ma zastosowanie jedynie do 1934/35 r. Wyjątek stanowią płatnicy podatku gruntowego w jednostkach zbiorowych, dla których warunek ten zastąpiony został obowiązkiem uiszczenia podatku gruntowego za 1934 r.

Do § 6. — O ile zaległość na zasadzie § 4 została raz zakwalifikowana na odroczenie, odsetki i odsetki ulgowe za czas od dnia ich powstania do 31/III 1934 r. włącznie, umarza się definitywnie, nawet gdyby następnie płatnik utracił prawo do dalszego odroczenia. W tym ostatnim wypadku będą pobierane odsetki tylko od 1/IV 1934 r.

Do § 7 ust. 1 i 2. — We wszystkich wypadkach, gdy w/g stanu na 31/III 1935 r. równowartość przypisów, skutecznie uiszczone w okresie 1934/35 r., nie została opłacona, różnica do tej równowartości podlega niezwłocznemu ściągnięciu. W razie uiszczenia tej różnicy, czy to dobrowolnie, czy też w drodze egzekucji, do dn. 1/VI r. b., a o ile chodzi o posiadaczy gospodarstw wiejskich do dn. 1/IX 1935 r., przepisy omawianego rozporządzenia nie mają zastosowania i wszystkie zaległości stają się wymagalnymi.

§ 7 ust. 1 i 2 dotyczą tylko takich płatników, którzy w 1934/35 r. nie uiszcili równowartości przypisów; z tego wynika, że płatnicy, którzy tę równowartość uiszcili, nie mogą przez skuteczne dopłat w terminach ulgowych uzyskać rozszerzenia umorzeń (§ 3 ust. 1), jakie przyznano im w/g stanu ich rachunków na dz. 1/IV 1935 r.

Dla płatników, których § 7 ust. 1 i 2 dotyczą, porównanie zaległości dla ustalenia zasadności i wysokości (§ 3) umorzenia odbywać się powinny po uwzględnieniu dopłat, skutecznie uiszczone w terminach ulgowych.

Do § 7 ust. 3. — Przepis ten pozostaje w ścisłym związku z przepisem § 3 ust. 2. W myśl tego ostatniego płatnikowi, któremu nie przypisano podatku w roku budżetowym 1934/35, umorzenia i inne ulgi przysługują wówczas tylko, gdy zaległość w podatku, wyprowadzona na dz. 31/III 1935 r., w porównaniu z zaległością, wyprowadzoną na dz. 31/III 1933 r., conajmniej nie uległa zwiększeniu. Wynika z tego, że o ile zaległość uległa zwiększeniu, płatnik nie korzysta z żadnych ulg (t. zn. ani z umo-

zenia ani z odroczenia). Wypadki takie mogą w praktyce zachodzić wówczas, gdy płatnik nie pokrył przypisanego mu w 1933/34 r. podatku. W celu umożliwienia takiemu płatnikowi korzystania przynajmniej z odroczenia zaległości § 7 ust. 3 zezwala mu na uiszczenie w terminach ulgowych zaległości w podatku, przypisanym w roku budżetowym 1933/34. Zwraca się jednakowoż szczególną uwagę na to, że przez taką dopłatę płatnik może uzyskać tylko odroczenie zaległości, nie nabywa natomiast prawa do umorzeń, przewidzianych w § 3 ust. 1. Prawo do tych umorzeń ma płatnik, któremu nie przypisano podatku w roku budżetowym 1934/35, tylko wówczas, o ile przez wpłaty, dokonane w okresie do dn. 31/III 1935 r., pokrył równowartość przypisanego mu w 1933/34 r. podatku lub zmniejszył swe zaległości, pochodzące z okresów sprzed 1/IV 1933 r., o procent, wymagany w § 3 ust. 1.

Do § 8. — Istnienie zaległości z przypisów 1934/35 r. mimo uiszczenia ich równowartości zachodzi wówczas, gdy wpłaty w 1934/35 r. były zarachowywane na przypisy z lat poprzednich. Takie zaległości nie podlegają egzekucji aż do 31/III 1936 r., o ile — rozumie się — płatnik dotrzyma wszystkich warunków, przewidzianych w rozporządzeniu.

Do § 11 ust. 1 p. 1. — Uwzględnia się odpisy, uskutecznione wyłącznie w 1934/35 r. oraz w terminach ulgowych, przewidzianych w § 7. W wypadkach nierozstrzygnięcia do tego czasu odwołań może nastąpić jedynie ewentualne ograniczenie należności na ogólnych zasadach.

Do § 13 ust. 1. — § 13 ust. 1 dotyczy płatników, którym udzielone zostały ulgi na podstawie powołanych tam przepisów. Płatnikom, którzy uzyskali ulgi na podstawie innych przepisów (ordynacja podatkowa, rozp. Min. Skarbu z dn. 13/VIII 1931 r. i t. p.), zasadniczo zastosować należy ulgi, przewidziane obecnie w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dn. 15/IV 1935 r. — z urzędu, jako ulgi dalej idące. Płatnicy ci jednak mogą zgłosić chęć korzystania nadal z ulg, poprzednio im przyznanych, o ile są dla nich korzystniejsze niż te, które miałyby być zastosowane obecnie.

Przepisy wspólne

1. — Zabezpieczenia zaległości, podlegających odroczeniu dokonane przed wejściem w życie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 15/IV 1935 r., pozostają nadal w mocy. W wyjątkowych wypadkach, kiedy utrzymanie zabezpieczenia byłoby dla płatnika zbyt uciążliwe lub też spowodowałoby mogło dlań niepowetowaną szkodę, zabezpieczenie może być uchylone; decyzja w tym względzie należy do izb skarbowych; uchylenie dokonane zabezpieczenia może być uwarunkowane od udzielenia przez płatnika ewentualnego zabezpieczenia w innej formie.

O ile okoliczności tego istotnie wymagają, urząd skarbowy może żądać i dokonać zabezpieczenia należności odroczonej.

2. — Wpłaty, uskuteczniane w latach: 1935/36, 1936/37 i 1937/38 przez płatników, którzy korzystają z ulg, określonych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dn. 15/IV 1935 r., winny być zarachowywane na należności bieżące, chyba że płatnik wyraźnie deklaruje wpłatę na zaległości odroczone.

3. — Zgłaszających się płatników należy niezwłocznie i dokładnie informować o przysługujących im ulgach, a zwłaszcza o ile chodzi o kwoty dopłat, jakie mają być uskutecznione w okresie ulgowym.

4. — Przywiązując wielką wagę do należytego i sprawnego przeprowadzenia akcji, zakresłej w okólniku, Ministerstwo Skarbu poleciło naczelnikom urzędów skarbowych osobiście czuwać nad postępem prac zarówno w działach rachunkowo-kasowych, jak i w działach egzekucyjnych. Izby skarbowe winny przeprowadzić w czasie trwania tej akcji doraźne kontrole postępu prac i wydać odnośne zarządzenia i pouczenia w wyniku ewent. stwierdzenia uchybień.

ULGI PRZY NABYWANIU ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH NA 1935 R. DLA PRZEDSIĘBIORSTW BUDOWLANYCH. — Min. Skarbu z mocy art. 39 ustawy o państwowym podatku przemysłowym („Dz. Ust. R. P.” Nr 76/1934, poz. 716) okólnikiem z dn. 11/IV 1935 r. L. D. V 44217/434 zezwoliło bez składania podań na prowadzenie w 1935 r. przedsiębiorstw budowlanych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, na podstawie świadectw przemysłowych kategorii, odpowiadającej nie ogólnej, t. j. największej (§ 61 rozporządzenia wykonawczego do powyższej ustawy), lecz średniej rocznej liczbie zatrudnionych robotników.

Przedsiębiorstwa budowlane, istniejące już w 1934 r. i chcące korzystać z powyższej ulgi, winny dopłacić do dn. 15/V 1935 r. różnicę między ceną posiadanego świadectwa a ceną świadectwa przemysłowego kategorii, odpowiadającej średniej rocznej liczbie robotników, zatrudnionych w 1934 r. Przedsiębiorstwa budowlane powstałe dopiero w 1935 r., mogą korzystać z ulgi,

o ile wykupią na 1935 r. świadectwa przemysłowe kategorii, odpowiadającej liczbie robotników, zatrudnionych w pierwszym miesiącu po uruchomieniu przedsiębiorstwa, przyczem tych przedsiębiorstw nie dotyczy termin wykupienia świadectw przemysłowych, oznaczony wyżej dla przedsiębiorstw, istniejących już w 1934 r.

O ile okaże się, że średnia roczna liczba robotników, zatrudnionych w 1935 r., przewyższa taką średnią z roku ubiegłego, w przedsiębiorstwach zaś, powstałych dopiero w 1935 r., liczbę robotników, zatrudnionych w pierwszym miesiącu istnienia tego przedsiębiorstwa, czyli że wykupione świadectwo jest niewystarczające — przedsiębiorstwo to winno z końcem 1935 r., nie później jednak, jak do dn. 15/I 1936 r., uiszczyć dopłatę do ceny właściwego świadectwa przemysłowego.

Równocześnie Min. Skarbu wyjaśniło, że średnią roczną liczbę zatrudnionych robotników należy obliczać na podstawie listy płacy, przez podział ogólnej liczby przepracowanych w roku robotniko-dni przez 200 dni pracy w roku.

W wypadku, gdyby przedsiębiorstwo budowlane nie było czynne cały rok, lecz tylko w ciągu kilku miesięcy, należy dla określenia średniej rocznej liczby robotników, zatrudnionych w tem przedsiębiorstwie, obliczyć ilości robotniko-dni w stosunku rocznym i tak otrzymany rezultat dopiero podzielić przez 200.

Celem sprawdzenia, czy przedsiębiorstwa budowlane zastosowały się do przepisów niniejszego okólnika przy nabywaniu świadectw przemysłowych na 1935 r., urzędy skarbowe winny przeprowadzić lustrację tych przedsiębiorstw, przyczem w wypadku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości (niedopłaćcenie do ceny świadectwa przemysłowego, przypadającego według średniej liczby robotników w 1934 r., w terminie do dn. 15/V 1935 r. i t. p.) — przedsiębiorstwo takie traci prawo do omawianej ulgi i przeciwko niemu będzie niezwłocznie wszczęte postępowanie karne z art. 181 ordynacji podatkowej.

PIENIĄDZ I KREDYT

POŻYCZKA INWESTYCYJNA A POŻYCZKA NARODOWA

W rozważaniach nad Pożyczką Inwestycyjną podkreślano niejednokrotnie analogie i przeciwieństwa, dzielące realizowaną obecnie na naszym rynku operację kredytową od tej wielkiej operacji finansowej sprzed 1½ roku, która otrzymała nazwę Pożyczki Narodowej.

Pożyczka Narodowa i Pożyczka Inwestycyjna, różne co do swych celów i kierunków oddziaływania, zespolone są wspólną dążnością zapewnienia Państwu tych nieodzownych zasobów finansowych, bez których niemożnością jest przetrwanie kryzysu.

Pożyczka Narodowa, wyrównując deficyty budżetowe, w inny sposób niedające się pokryć, utrzymując nienaruszalność naszego systemu pieniężnego i kredytowego, stworzyła warunki przyrostu oszczędności, z których sfinansowana zostanie Pożyczka Inwestycyjna.

Zapewniając równowagę budżetu, Pożyczka Narodowa pozwoliła na utrzymanie ciągłości wydatków inwestycyjnych, które ze względu na swój charakter stały muszą być pokrywane ze środków budżetowych. W ten sposób stało się możliwym obrócenie całej Pożyczki Inwestycyjnej na te olbrzymie nasze potrzeby inwestycyjne, które nawet w najbardziej normalnych czasach nie mogłyby być sfinansowane inaczej niż na drodze kredytu publicznego. Pożyczka Inwestycyjna, apelując do niezatrudnionych kapitałów, które zwołały się w następstwie kryzysowego skurczenia się obrotów i zmniejszenia rozmiarów produkcji — stanowi w pewnym sensie uzupełnienie i rozszerzenie zadań, jakie sobie była postawiła Pożyczka Narodowa.

Pożyczka Narodowa, zwrócona ku utrwaleniu równowagi budżetowej i stałości pieniądza, była środkiem utrzymania naszego kraju w sferze klasycznych zasad gospodarki finansowej. Pożyczka Inwestycyjna, zasilając się z funduszy, których powstanie umożliwiło właśnie wierność tym zasadom i będąc wraz z negatywnym stosunkiem do metod finansowania inwestycji drogą sztucznie kreowanego pieniądza — jest kontynuacją zdrowych celów finansowych Pożyczki Narodowej.

Takie są punkty styczności Pożyczki Narodowej i Inwestycyjnej. Punkty zbieżności obu operacji tkwią we wspólnym celu, którym jest dobro Państwa.

Ale są i momenty rozbieżności. Stwierdzono już tę różnicę fundamentalną między Pożyczką Narodową a Pożyczką Inwestycyjną: pierwsza była odwołaniem się do poczucia obywatelskiego społeczeństwa, druga — jest również odwołaniem się do własnego interesu subskrybenta.

Trafność tego stwierdzenia występuje w pełni przy pobieżnej nawet analizie warunków emisyjnych obu pożyczek. Pożyczka Inwestycyjna skupia bowiem w sobie nierównie więcej niż Pożyczka Narodowa czynników atrakcyjnych.

Pożyczka Inwestycyjna jest, po pierwsze, pożyczką premjową w podwójnym sensie tego wyrazu. Daje ona szansę wygranych, opartych na systemie loteryjnym, a równocześnie przynajmniej premję, sięgającą 30%. Otóż, typ pożyczki premjowej — do którego nie należy Pożyczka Narodowa — najlepiej odpowiada upodobaniom rynku polskiego i największe na nim osiąga sukcesy. Dowodem jest fakt, że kursy wszystkich dotychczas emitowanych papierów premjowych oscylują w pobliżu swej wartości nominalnej, albo też tę wartość przekraczają, jak to ma miejsce przy dolarówce, czy przy dawnej pożyczce inwestycyjnej z 1928 r., notowanej obecnie 108.

Pożyczka Inwestycyjna jest — ponadto — znacznie wyżej opłacana przez Państwo niż Pożyczka Narodowa. Od 100 milionów złotych Pożyczki Narodowej Państwo płaci tytułem procentów 6 milionów rocznie; od takiej samej sumy Pożyczki Inwestycyjnej będzie płacić za procenty i premję $\approx 7\frac{1}{2}$ miljn.

Pożyczka Inwestycyjna stanowi, dalej, papier na okaziciela, podczas gdy Pożyczka Narodowa była imienna. Różnica ta sprawia, że Pożyczka Narodowa stanowi papier niepłynny, „zamrożony”, podczas gdy Pożyczka Inwestycyjna może być w każdej chwili wymieniona na pieniądze.

Wreszcie, Pożyczka Inwestycyjna, jako papier na okaziciela, będzie dopuszczona do wolnych obrotów i notowań giełdowych. Jest to przywilej, którego pozbawiona była Pożyczka Narodowa. Gdyby ta ostatnia została dopuszczona do notowań giełdowych, to — wobec faktu, że papiery państwowe procentują się na ogół w stosunku do kursu giełdowego po $8 \div 9\%$ — musiałaby spaść poniżej wartości nominalnej, natomiast Pożyczka Inwestycyjna, oprocentowana wyżej niż inne pożyczki, bo na $7\frac{1}{2}\%$, i do tego korzystająca z agia, zdobędzie — podobnie, jak inne papiery premjowe — kurs znacznie wyższy od wartości nominalnej.

Jak widzimy z tego pobieżnego zestawienia, Pożyczka Inwestycyjna skupia w sobie znacznie więcej aniżeli Pożyczka Narodowa czynników atrakcji. Toteż za niezmiernie korzystną dla posiadaczy Pożyczki Narodowej uznać należy okoliczność, że została stworzona możliwość zamiany mniej atrakcyjnej Pożyczki Narodowej na bardziej atrakcyjną Pożyczkę Inwestycyjną.

W rzeczy samej Pożyczka Inwestycyjna odgrywa wobec Pożyczki Narodowej rolę operacji konwersyjnej. Połowa subskrypcji nowej pożyczki może być dokonywana obligacjami Pożyczki Narodowej. W ten sposób część tej ostatniej będzie mogła być zdjęta z rynku, co nie tylko upłynni kapitał, zamrożony w obligacjach Pożyczki Narodowej, ale jednocześnie stworzy nieistniejące dotąd możliwości obrotu temi obligacjami.

Jest to więc konwersja, ale konwerja zupełnie szczególna. Zazwyczaj operacje tego typu bywają dokonywane pod kątem redukcji oprocentowania. Tutaj zaś mamy rzadki wypadek konwersji, idącej w kierunku zwiększenia atrakcyjności papieru.

Ten wyjątkowy przywilej, udzielony posiadaczom Pożyczki Narodowej, stanowi zasłużoną rekompensatę za ich patriotyczną, wolną od wszelkiego wyrachowania postawę przy podpisywaniu Pożyczki Narodowej. Stanowi równocześnie świadectwo, że

operacje finansowe, przeprowadzone przez Skarb, stawiają sobie na cel nie tylko dobro Państwa, ale i korzyść obywateli.

J. W.

PRZYJMOWANIE OBLIGACJI POŻYCZKI NARODOWEJ NA POKRYCIE PODATKU OD DAROWIZN. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 25/1935, poz. 172 ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 12/III 1935 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, o przyjmowaniu przez notariuszy na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej obligacji 6% Pożyczki Narodowej na pokrycie należności z tytułu podatku od darowizn.

Dotychczasowe zarządzenia, oparte na art. 7 i 14 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 5/IX 1933 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 67, poz. 503) regulowały kwestję przyjmowania obligacji Pożyczki Narodowej na pokrycie podatku od darowizn jedynie przez kasy urzędów skarbowych, ponieważ jednak na podstawie art. 28 przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej (załącznik Nr. 1 do rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 4/V 1923 r. — „Dz. Ust. R. P.” Nr. 55, poz. 391) podatek od darowizny, zdziałanej w formie aktu notarialnego, uiszczyć należy gotówką do rąk notariusza, który dopiero następnie pobrane sumy wnosi do kasy państwowej, powstała konieczność uregulowania sprawy przyjmowania obligacji Pożyczki Narodowej przez notariuszy.

Rozporządzenie ustala, że obligacje Pożyczki Narodowej przyjmowane będą od pierwonabywców względnie od osób, które nabyły je w drodze przelewu, dokonanego za zezwoleniem Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej, jeśli są one osobami obowiązaniemi (bezpośrednio lub solidarnie z inną osobą) do uiszczenia podatku od darowizn. Przyczem obligacjami Pożyczki Narodowej może być uiszczony tylko podatek państwowy, a dodatek komunalny powinien być uiszczony w gotówce.

Obligacje Pożyczki Narodowej winny być składane wraz ze wszystkimi kuponami, których termin płatności jeszcze nie upłynął.

Na poczet należności zalicza się: a) wartość nominalną obligacji, b) wartość bieżącego kuponu po dzień złożenia obligacji.

Wartość nominalna obligacji, które płatnik chce złożyć, łącznie z wartością bieżącego kuponu, powinna mieścić się w ramach należności podatkowej. Jeżeli suma nominalna łącznie z kuponem bieżącym przewyższa sumę należnego podatku, przyjmowana będzie mniejsza suma w obligacjach, brakująca zaś kwota pobrana będzie w gotówce.

Przy obliczaniu wartości kuponu bieżącego stosowana będzie następująca formułka:

$$\frac{1 \times \text{ilość sztuk obligacji} \times \text{ilość dni}}{120}$$

We wzorze tym — wstawia się ilość dni, które upłynęły od daty płatności ostatniego kuponu już płatnego łącznie z dniem jego płatności, niewliczając dnia złożenia obligacji, oraz licząc każdy miesiąc pełny, który już upłynął, w ilości dni 30; we wzorze tym liczbę obligacji określa się w obligacjach 50-złotowych.

Przykład: podatnik składa 23 VIII obligacje nominalnej wartości ≈ 3200 ; obliczenie wypada wówczas następująco:

$$\frac{1 \times 64 \times 52}{120} = \approx 27.73.$$

W wypadku przedstawienia przez płatnika obligacji, przy których brakuje 1 lub 2 niepłatnych kuponów, notariusz winien obliczyć wartość tych kuponów i o tę kwotę zmniejszyć wartość nominalną obligacji, podlegającą przyjęciu na podatek.

§ 5 rozporządzenia przewiduje tryb, w jakim przyjęte na podatek obligacje mogą być przez notariuszy przesyłane do kas urzędów skarbowych.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 8 do 13 kwietnia 1935 r.

— Osłabienie tendencji, jakie nastąpiło na rynku dewiz w okresie poprzedzającym sprawozdawczy — przybrało zarówno na natężeniu, jak i na zasięgu. Również i obroty ogólne uległy skurczeniu. Na podkreślenie zasługują silne fluktuacje florena holenderskiego, które wskazują na to, że dewiza ta oparła się atakom spekulacyjnym; w rezultacie tygodniowym floren zyskał ≈ 0.95 na 100 jednostkach. Dla walut anglo-saskich tendencja była słabsza; marki niemieckie, korony czeskosłowackie i korony

duńskie — bez zmiany. Obok florena holenderskiego jedyną walutą, która również zwykowała, były korony szwedzkie — o 125 na 100 koronach. Zniżki kursowe pozostałych dewiz były następujące (w 1 na 100 jednostek walutowych): franki francuskie 0.01½, franki szwajcarskie 0.06, belgi 0.35, liry włoskie 0.45, guldeny gdańskie 0.07 i korony norweskie 1.15; poza tem zniżkowały jeszcze dolary gotówkowe o 0.01½ i t. legatyczne o 0.02 na \$ 1 oraz funty szterlingi o 0.15 na £ 1.

W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego płacono za banknoty dolarowe w obrotach pozagiełdowych po 5.29½ ÷ 5.30 za \$ 1 (wobec 5.29¼ ÷ 5.30 za \$ 1 w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy).

		Kurs najwyż- szy	Kurs najniż- szy	Ostatni kurs w ty- godniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5.31	5.30½	5.30½
" " " telegr.	\$ 1	5.31½	5.29½	5.29½
Funty szterlingi	£ 1	25.84	25.60	25.68
Franki francuskie	100 fr.	34.99	34.97½	34.97½
Franki szwajcarskie	100 fr.	171.73	171.67	171.67
Belgi	100 blg.	90.10	89.90	89.90
Marki niemieckie	100 RM	213.50	213.20	213.20
Korony czechosłowack.	100 kor.	22.16	22.14	22.14
Liry włoskie	100 lir.	44.25	43.95	43.95
Floreny holenderskie	100 fl.	358.15	357.25	357.95
Guldeny gdańskie	100 guld.	173.18	173.08	173.08
Korony szwedzkie	100 kor.	132.80	132.00	132.35
Korony duńskie	100 kor.	114.65	114.55	114.55
Korony norweskie	100 kor.			128.60

Również i na rynku papierów lokacyjnych państwowych wystąpiły te same cechy, co i na rynku dewiz, a mianowicie: słaba tendencja oraz ograniczone obroty. W grupie pożyczek premjowych — 3%-owa Poż. Budowlana nie zmieniła poziomu swych notowań, 4%-owa Poż. Dolarowa nieznacznie osłabła, tracąc 0.25, natomiast 4%-owa Poż. Inwestycyjna w sztukach kontynuowała swój ruch zniżkowy, zamykając okres straciła 1.50; ta sama pożyczka w serjach — miała saldo tygodniowe zerowe. Wśród pozostałych pożyczek państwowych — 6%-owa Poż. Dolarowa była jedyną, która w okresie sprawozdawczym zwykowała — i to poważnie, bo o 1.50½ nom. 5%-owa Poż. Konwersyjna Kolejowa obniżyła się o 1.75% nom., wreszcie 7%-owa Poż. Stabilizacyjna — która była w minimalnem zapotrzebowaniu — zniżkowała o 0.25% nom.

Na rynku papierów lokacyjnych prywatnych równoległe do redukcji obrotów wystąpił słaby nastrój dla notowanych papierów, powodując w konsekwencji spadek kursów. Również zaznaczyć należy, że w okresie sprawozdawczym listy zastawne miast prowincjonalnych były w wyraźnem zaniedbaniu i transakcje niemi odbywały się w rozmiarach minimalnych. Zniżki kursowe były następujące (w % -ach nominalu): 8% L. Z. Tow. Kred. Przem. Polskiego (emitowane w funtach szterlingów i gwarantowane przez Skarb Państwa) 0.50, 4% L. Z. Tow. Kred. Ziemińskiego 0.50, — 4%-owe 1.25, 4½% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy 2.00, — 5%-owe 1.75 oraz 5%-owe z 1933 r. (skonwertowane) 0.50.

		Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Ostatni kurs w tygodniu
<i>Papiery państwowe</i>					
			w 1 za 1 szt.		
3%	Pożyczka Budowlana	100 zł	45.50	45.00	45.00
4%	" Dolarowa	\$ 1	53.75	53.00	53.25
4%	" Inwestycyjna	100 zł	107.00	103.50	103.50
4%	" " serje	100 zł	108.00	107.00	108.00
<i>w % % nominalu</i>					
5%	" Konwersyjna	100 zł	66.75	66.00	66.10 -66.50 -66.25
5%	" Konwers. Kol.	100 zł	61.75	61.25	61.25
6%	" Dolarowa	\$	78.50	76.00	78.50 -78.00
7%	" Stabilizacyjna ²⁾	\$ ³⁾	67.00	63.63	65.13 -65.75 ⁴⁾ -65.50 -65.75 ⁴⁾

Listy zastawne
i obligacje banków

7%	L. Z. Państw. Banku Roln.	100 zł	83.25	83.25	83.25
8%	" " " " " "	100 zł	91.00	94.00	94.00
7%	L. Z. Banku Gosp. Kraj.	100 zł	83.25	25.31	83.00
8%	" " " " " "	100 zł	94.00	94.00	94.00
7%	Obl. Kom. B.-ku Gosp. Kraj.	100 zł	83.25	83.25	83.00
8%	" " " " " "	100 zł	94.00	94.00	94.00
8%	" Bud. " " " " "	100 zł	93.00	93.00	93.00
5%	L. Z. Banku Gosp. Kraj.	100 zł	81.00	81.00	81.00
5%	L. Z. Banku Gosp. Kraj.	100 zł	81.00	81.00	81.05
5%	Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	100 zł	81.00	81.00	81.00
5%	Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	100 zł	81.00	81.00	81.00

Listy zastawne i obligacje
towarzystw kredytowych

8%	L. Z. T-wa Kred. Przem. Pol. (Przem. Pol.)	100 zł	88.00	87.50	88.00
4%	L. Z. Tow. Kred. Ziemińskiego	100 zł	46.00	45.50	45.50
4½%	" " " " " "	100 zł	51.25	49.50	49.75
7%	" " " " " "	\$ w zł	49.00	48.25	48.50
4½%	" " " " m. Warszawy	100 zł			66.50 -66.00
5%	" " " " " "	100 zł	69.25	68.25	68.25
5%	" " " " z 1933 r.	100 zł	60.00	59.00	59.25 -59.50
5%	" " " " Lublina z 1933 r.	100 zł			43.50
5%	" " " " Łodzi z 1933 r.	100 zł			52.50
5%	" " " " Piotrkowa z 1933 r.	100 zł			48.50
5%	" " " " Radomia z 1933 r.	100 zł			42.75

Obligacje miast

VI 6%	Poż. Konwers. m. Warszawy	100 zł			65.00
VIII i IX 6%	Poż. Konwers. m. Warszawy	100 zł			64.25

ZŁOTY ZAGRANICA

	New York ²⁾	Londyn ³⁾	Paryż ²⁾	
8/IV	18.86	25.62	—	
9/ "	18.86½	"	—	
10/ "	"	25.75	285.75	
11/ "	18.87½	25.62	—	
12/ "	18.90	"	—	
13/ "	18.91½	"	—	
	Zurych ²⁾	Berlin ²⁾	Praga ²⁾	
8/IV	58.25	46.84 ÷ 46.94	451.50	
9/ "	"	46.82 ÷ 46.92	451.25	
10/ "	"	"	451.75	
11/ "	"	46.83 ÷ 46.93	452.00	
12/ "	"	"	"	
13/ "	58.27½	"	"	
	Kopenhaga ²⁾	Sztokholm ²⁾	Oslo ²⁾	Gdańsk ²⁾
8/IV	88.20	77.00	78.75	57.68 ÷ 57.80
9/ "	88.00	"	"	57.69 ÷ 57.81
10/ "	—	75.75	"	"
11/ "	88.00	76.00	"	"
12/ "	"	"	"	57.70 ÷ 57.82
13/ "	"	"	"	"

POŻYCZKI POLSKIE
NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH¹⁾

	25 ÷ 30/III	1 ÷ 6/IV	8 ÷ 13/IV
	(maksimum — minimum — ultimo; w nawiasach obroty)		
New - York			
6% dolarowa			
1920	75 ³⁾ / ₈ —71—71 (27 000)	75½—73½—75 (—)	78—75½—78 (50 000)
8% Dillon.			
1925	87 ¹⁾ / ₈ —79 ⁷⁾ / ₈ —81 (157 000)	87—85—87 (—)	89—86½—89 (73 000)

1) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

2) Za 100.

3) Za 1.

4) Kursy — w % -ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Medjolanie — w tysiącach).

1) \$ 5 = 124.50.

2) Z wyłączeniem transzy francuskiej.

3) \$ 1 = 5.183 fr. szwajc. = Hfl. 2.488.

4) Dotyczy drobnych odcinków.

7% stabilizac. 1927	120 — 111 — 112½ (129 000)	116½ — 115 — 116½ (—)	113 — 108½ — 110 (28 000)
7% Warszawy 1928	68½ — 67 — 68 (—)	71½ — 67½ — 69 (58 000)	69 — 67½ — 69 (31 000)
7% śląska 1928	70 — 65½ — 65½ (43 000)	69 — 67½ — 68 (—)	70 — 69 — 70 (21 000)
London 7% stabilizac. 1927	95·57 — 94·32 — 94·57	95·94 — 94·34 — 94·94	95·55 — 94·30 — 95·05
Zurych 7% stabilizac. 1927	73·00 — 70·50 — 70·75	—	—
Paryz 7% stabilizac. 1927	67·54 — 61·47	69·68 — 68·74	68·25 — 67·67
Medjolan 7% włoska 1924	101·40 — 99·20 — 99·20 (400)	99·00 — 97·80 — 97·80 (800)	100·00 — 97·85 — 99·90 (900)

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 10 KWIETNIA 1935 R. — Zwyczajne obroty walutowe Banku Polskiego zmniejszyły się nieznacznie w I dekadzie kwietnia w stosunku do III dekady marca, i to mniej więcej równomiernie po stronie skupu i sprzedaży. W stosunku do I dekady marca obroty w I dekadzie kwietnia były dość znacznie wyższe, przyczem sprzedaż wzrosła silniej niż skup. Ogólne obroty walutowe Banku — łącznie z obrotami ze specjalnych tytułów kredytowych — dały w I dekadzie kwietnia tylko bardzo niewielki deficyt.

Rezerwy walutowe Banku — po 2 dekadach lekkiej zwyczajności — zmniejszyły się w I dekadzie o zł 0·6 miljn. do zł 148 miljn., utrzymując się jednak na poziomie nieco wyższym niż przed miesiącem (dn. 10/III — zł 146 miljn.).

Dopływ złota do Banku utrzymał się na dość jeszcze wysokim poziomie. Rezerwy złota zwiększyły się w związku z tym skupem z zł 507·4 miljn. do zł 507·7 miljn., dochodząc do poziomu o zł 1·6 miljn. wyższego niż przed miesiącem, t. j. dn. 10/III r. b., i o zł 26·2 miljn. wyższego niż przed rokiem, t. j. dn. 10/IV 1934 r.

W stosunku do sumy obiegu biletów bankowych i części natychmiast płatnych zobowiązań Banku, podlegającej pokryciu (a więc nadwyżki ich ponad zł 100 miljn., przyjęte za pewne niezmiennie minimum tych zobowiązań) — powyższy zapas złota stanowił w końcu I dekady kwietnia 48·19%, a więc nieco więcej niż w końcu marca, mniej jednak niż przed miesiącem, t. j. w końcu I dekady marca, a zato znacznie więcej niż przed rokiem, t. j. w końcu analogicznej dekady 1934 r. Te wahania procentowego pokrycia złotem obiegu i zobowiązań Banku wykazuje następujące zestawienie:

	%
10/III 1935 . . .	48·64
31/III " . . .	48·08
10/IV " . . .	48·19
10/IV 1934 . . .	45·62

Wzrost procentu pokrycia w dekadzie sprawozdawczej był stosunkowo nieznacznie silniejszy niż wzrost sumy pokrycia, t. j. zapasu złota, a to dlatego, że lekkiej niższe uległa jednocześnie suma obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań (względnie ich części, podlegającej pokryciu), a mianowicie z zł 1155·4 miljn. do zł 1153·5 miljn. (względnie z zł 1055·4 miljn. do zł 1053·5 miljn.). Właściwie zmniejszył się tylko jeden składnik tej sumy, mianowicie — jak zwykle zresztą na początku miesiąca — obieg biletów bankowych (z zł 945·5 miljn. do zł 942·9 miljn.), podczas gdy drugi składnik — natychmiast płatne zobowiązania — wykazał nieznaczne zwiększenie (z zł 209·9 miljn. do zł 210·6 miljn.).

Wzrost zobowiązań (o zł 0·7 miljn.) dotyczy w dekadzie sprawozdawczej właściwie tylko pozycji „różne rachunki”, które saldo podniosło się z zł 21·8 miljn. do zł 28·5 miljn., natomiast stanowiące trzon tych zobowiązań — lokaty żyrowe — wykazały jednocześnie spadek, mianowicie z zł 188·1 miljn. do zł 182·1 miljn.

Zniżka lokat żyrowych — normalnie nienotowana na początku miesiąca — została w I dekadzie kwietnia spowodowana — nie, jak w I dekadzie marca, skurczeniem się pozostałości na rachunkach kas państwowych — ale, przeciwnie, przy lekkim wzroście tych ostatnich, wyłącznie skurczeniem się lokat na rachunkach prywatnych. Lokaty kas państwowych (Min. Skarbu, kas skarbowych, urzędów celnych i t. p.) po wzroście na ultimo marca wzrosły nieznacznie i w I dekadzie kwietnia, mimo to niezupełnie dorównały poziomowi sprzed miesiąca i były znacznie niższe niż przed rokiem. Lokaty prywatne, które już na ultimo marca zniżkowały, skurczyły się również i w I dekadzie kwietnia, a mimo to utrzymały poziom wyższy niż przed miesiącem, t. j. na ultimo I dekady marca, były jednak nieco mniejsze niż przed rokiem, t. j. na ultimo I dekady kwietnia 1934 r. Te zmiany w stanie lokat żyrowych liczbowo ilustruje następujące zestawienie (w miljn. zł):

Lokaty żyrowe:

	kas państwowych	pozostałe
--	-----------------	-----------

10/III 1935	128	162·7
31/III "	11·1	177·0
10/IV "	12·6	169·5
10/IV 1934	22·1	182·7

Zniżka obiegu biletów bankowych wyniosła w I dekadzie kwietnia tylko zł 2·6 miljn., czyli była mniejsza niż na początku poprzednich miesięcy r. b., gdyż w I dekadzie marca wyniosła zł 5·8 miljn., w I dekadzie lutego — zł 4·0 miljn. i w I dekadzie stycznia — zł 42·8 miljn. W związku z tem obieg banknotów osiągnął poziom wyższy niż w tym terminie w poprzednich miesiącach, a więc i na ultimo I dekady marca, przyczem okazał się jednocześnie wyższym niż przed rokiem, kiedy obieg w ciągu I dekady kwietnia obniżył się aż o zł 29·0 miljn. Te wahania obiegu przedstawia poniższe zestawienie (w miljn. zł):

10/III 1935 . . .	934·6
31/III " . . .	945·5
10/IV " . . .	942·9
10/IV 1934 . . .	926·5

Tak mały spadek obiegu w dekadzie sprawozdawczej tłumaczy się tem, że mimo początku miesiąca kredyty Banku nie skurczyły się, lecz — przeciwnie — wzrosły. Coprawda, portfel weksli krajowych (reprezentujący sumę wykorzystanych kredytów dyskontowych) obniżył się o zł 4·1 miljn. (w I dekadzie marca — wzrost o zł 3·6 miljn., w I dekadzie lutego — spadek o zł 5·6 miljn. i w I dekadzie stycznia — spadek o zł 41·1 miljn.), ale jednocześnie wzrosły pożyczki zastawowe (terminowe i w rachunku otwartym), mianowicie o zł 1·2 miljn., oraz — i to silnie bardzo, bo o zł 14·0 miljn. — skupione przez Bank bilety skarbowe, których portfel w marcu skurczył się do minimalnych rozmiarów.

W okresie miesięcznym, t. j. od końca I dekady marca do końca I dekady kwietnia, obniżyły się tylko kredyty dyskontowe, natomiast pożyczki zastawowe, a zwłaszcza dyskonto biletów skarbowych — uległy znacznej zwwyżce, jak to widzimy z poniższego zestawienia (w miljn. zł):

	Wzrost (+) lub niższa (-)
Kredyty dyskontowe	- 3·4
Pożyczki zastawowe	+ 7·0
Bilety skarbowe	+ 15·7

W okresie rocznym 10/IV 1934 ÷ 10/IV 1935 ruch kredytów był właśnie wręcz przeciwny: wzrosły nieco kredyty dyskontowe, natomiast niższe uległy pożyczki zastawowe, a zwłaszcza silnie — skup biletów skarbowych. Liczbowo ilustruje te zmiany następujące zestawienie (w miljn. zł):

	Wzrost (+) lub niższa (-)
Kredyty dyskontowe	+ 13·8
Pożyczki zastawowe	- 7·6
Bilety skarbowe	- 26·7

Co się tyczy pozostałych — poza wyżej omówionymi — operacyj czynnych Banku, to wykazały one w dekadzie sprawozdawczej tendencję zwykłą, z wyjątkiem jedynie długu Skarbu Państwa (kredytu bezprocentowego), który od bardzo już długiego czasu pozostaje na niezmiennym poziomie zł 90 miljn. (w $\frac{9}{10}$ wykorzystany limit statutowy). Zapas skupionych przez Bank na własność monet srebrnych i bilonu — po niższe na ultimo marca o zł 7·2 miljn. — wykazał w I dekadzie kwietnia wzrost o zł 3·9 miljn. Portfel skupionych przez

Bank papierów kredytu długoterminowego, który w ostatniej dekadzie marca rozpoczął silniejszy ruch zwykły, będący częściową realizacją zmiany statutu w kierunku rozszerzenia możliwości tego skupu — w dekadzie sprawozdawczej wzrastał w dalszym ciągu, mianowicie o zł 4'8 miljn.

Całe bankowe pokrycie obiegu — w rezultacie wyżej omówionych zmian poszczególnych pozycji — przedstawiało się następująco (w tys. zł):

	10/III	31/III	10 IV
Waluty i dewizy . . .	14 606	15 433	14 842
Weksle krajowe . . .	620 549	621 205	617 102
Bilety skarbowe . . .	5 080	6 846	20 828
Polskie monety srebrne i bilon	40 095	38 043	41 958
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	48 023	53 854	55 046
Papiery proc. własne .	8 925	34 273	39 080
Dług Skarbu Państwa .	90 000	90 000	90 000
Razem:	827 277	859 654	878 857

Obieg monet srebrnych i bilonu, emitowanych przez Skarb Państwa, obniżył się w I dekadzie kwietnia nieznacznie tylko, bo z zł 383'1 miljn. do zł 380'3 miljn., ale sto-

sunkowo znacznie silniej niż obieg biletów, emitowanych przez Bank Polski (o 0'7% wobec 0'3%).

Zmiany w stanie i strukturze obiegu bilonowego przedstawia poniższe zestawienie (w miljn. zł):

	10/III	31/III	10/IV
Monety srebrne (10-, 5-, 2-złotowe)	289'6	294'2	292'3
w tem:			
10-złotówki	124'8	126'8	127'4
5-złotówki	105'0	105'5	104'6
Bilon niklowy i bronzowy	88'9	89'0	88'1
Razem:	378'6	383'1	380'3

Całkowity obieg pieniężny wyniósł na ultimo I dekady kwietnia zł 1 323'2 miljn., wykazując wzrost w ciągu miesiąca zł 10'0 miljn. i w ciągu roku — znacznie silniejszą, bo o zł 57'0 miljn.

Obieg pieniężny, wzięty łącznie z lokatami żyrowymi, wynosił w końcu I dekady kwietnia zł 1 505'3 miljn., gdy przed miesiącem (dn. 10/III 1935.) zł 1 488'7 miljn. i przed rokiem (dn. 10/IV 1934 r.) zł 1 471'0 miljn..

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

PILNE PROBLEMY ORGANIZACYJNE EKSPORTU NIEMIECKIEGO

JUŻ w ostatniej korespondencji, uzasadniając konieczność zmian techniki płatniczej w niemieckim handlu zagranicznym, omówiliśmy pokrótce obecny stan tego handlu i przyczyny jego pasywizacji. Niejednokrotnie, i z całym naciskiem, podkreślaliśmy, że Niemcy muszą w obecnym okresie zrównoważyć obroty towarowe z zagranicą. Nie wystarczy stan dzisiejszy ścisłej reglamentacji dewizowej, dający Rządowi pewność, że w legalnym obrocie dewiz nie powstaje żadna luka. Bo gdyby nawet przyjąć, że w obrocie nielegalnym nie uciekają żadne kapitały, to narastanie niepłaconych długów towarowych, jak to odbywa się dzisiaj, jest zarówno dla opinii kredytowej Niemiec, jak i dla ich bilansu płatniczego w przyszłości objawem wysoce szkodliwym. Dlatego też wielce interesujące jest, po obznajmieniu się z przyczynami, powodującymi obecny niekorzystny stan handlu zagranicznego Niemiec, przyjrzeć się, czy i jak dalece działanie tych przyczyn da się osłabić przez poprawę organizacji handlu. Najpierw bowiem rozdział geograficzny niemieckiego handlu zagranicznego wykazuje, z punktu widzenia gospodarki dewizowej, pewne duże wady. Powtórę zaś kwestja ustosunkowania się całości gospodarstwa narodowego, a w każdym razie całości produkcji przemysłowej, do eksportu, pozostawia wiele do życzenia. Temi dwoma zagadnieniami zajmiemy się dzisiaj.

Żądanie przegrupowania kierunkowego handlu zagranicznego słyszy się w Niemczech nie od dzisiaj. Niemniej liczby za 1934 r. wykazują, że istnieją nadal te same wady, co w latach poprzednich, owszem, wydaje się, że raczej zaszło pogorszenie. Kraje europejskie, dostarczające Niemcom stałej nadwyżki bilansu, dały w 1934 r. tylko RM 628 miljn. — wobec RM 1 520 miljn. w 1933 r. (albo RM 2 858 miljn. w 1929 r.). W obrotach z krajami pozaeuropejskimi

import pozostał ten sam, eksport zaś lekko spadł a więc saldo pasywne wzrosło, chociaż, trzeba to przyznać, stosunki kształtowały się znacznie zdrowiej niż z Europą. Przez cały ubiegły rok Niemcy walczyły ze swemi wierzycielskimi krajami o uznanie zasady, że bez aktywnego salda nie są w stanie spłacać długów. Zwycięstwo osiągnęły tylko połowicznie, bo z uznania tej zasady niewiele im narazie przyszło, skoro układy clearingowe, pozawierane dla jej urzeczywistnienia, przyniosły z reguły niedobór, albo przynajmniej zniwelowanie salda czynnego. Mogło wprawdzie to uchodzić za triumf, jeżeli czynniki oficjalne w Holandji, Szwajcarji a nawet we Francji, w interesie swoich rentjerów, zaczęły nawoływać kupców do wzmożenia importów z Niemiec, ale to zwycięstwo zasady nie dało żadnych korzyści w praktyce. Owszem, z niedomagań systemu clearingowego nagromadziło się, w ciągu jakiego ½ roku, ok. RM 500 miljn. nowych zamrożeń, które są jaskrawym dowodem tego, jak dalece polityka rządów krajów wierzycielskich była błędna.

Pierwszem więc zadaniem niemieckiej polityki handlowej musi być taka zmiana formy układów z zagranicą, by nie powodowały one spadku obrotów i spadku salda czynnego z Europą. To jest na dziś zasadniczy postulat w odniesieniu do krajów europejskich. Do tej kwestji, rozpatrzonej już bliżej w ostatniej korespondencji, dzisiaj wracać nie będziemy.

W stosunkach z krajami zamorskimi znalazły Niemcy nieco więcej zrozumienia dla swej słusznej zasady, że za import płaci się eksportem. Ale i tutaj sprawa nie jest prosta. Przedewszystkiem handlowo-polityczny nacisk ze strony niemieckiej na kraje surowcowe w kierunku dostosowania importów do eksportów, wyraził się także korzystaniem z drogi pośredniej do Niemiec via europejskie kraje clearin-

gowe. W rezultacie więc odnośne surowce przestały się do Niemiec, których bilans z krajami zamorskimi na tem nie ucierpi, ale zato bilans z Europą. Ponadto taki stan rzeczy jest szkodliwy dla Niemiec jeszcze z tego względu, że osłabia ich pozycję jako nabywcy w krajach zamorskich, a przez to utrudnia im akcję wzmoczenia eksportu.

Dalsza kwestja w tej dziedzinie—to stosunki handlowe Niemiec ze Stanami Zjedn., wyrażające się w ostatnich 2 latach deficytem RM 237 miljn. i RM 215 miljn. Tutaj Niemcy nie tylko, że nie zdołają spłacać eksportem swojego importu, ale nie potrafiły u tego największego swego wierzyciela znaleźć uznania dla zasady spłacania długów towarem. Wprawdzie notuje się tutaj skwapliwie każdy głos, idący z Ameryki, a przyznający słuszność postulatowi wyrównania bilansu, ale nikt nie ma złudzeń, by jakiś poważny zwrot był bliski. Wszelkie plany reform udaremnia bowiem przemysł amerykański swemi potężnymi wpływami politycznymi. Jest mu to obojętne, że wywóz bawełny spada, ba, nawet, że plantacje bawełny poza Stanami się rozrastają. Znamy takie przemysły. Ostatnio widzieliśmy coś podobnego we Francji, kiedy chodziło o ratowanie waluty belgijskiej, a tem samem bloku złotego, w którego utrzymaniu ma właśnie Francja największy interes. I tu i tam krótkowzroczność i obojętność dla reszty gospodarstwa narodowego działa w kierunku mnożenia przeszkód w obrocie towarów i utrudniania wydobywania się z depresji. W ten sposób uniemożliwia się takim krajom jak Niemcy szukanie wyrównania ku górze, przez podniesienie eksportu, i zmusza się je do obniżania importu. Gorzej dla Stanów, że te usiłowania niemieckie już zaczynają osiągać skutek. Oto, w lutym r. b., po raz pierwszy od 1890 r., Niemcy zdołały zrównoważyć swój bilans towarowy ze Stanami! Nie znamy jeszcze szczegółów, znamy tylko nagą fakt. Nie przeceniamy go, rzecz jasna, ale przywiązujemy dużą wagę do tendencji, którą on wskazuje. Surowce, importowane ze Stanów (bawełna, miedź, kauczuk, nadto tłuszcz wieprzowy), mają tę właściwość, że zapotrzebowanie ich wzrasta z poprawą konjunktury. Jeśli mimo znacznej poprawy, istniejącej w Niemczech od 2 lat, import tych towarów mógł spaść, to świadczy to niezawodnie o znacznym wysiłku Rządu i gospodarstwa w kierunku „przestawienia” się, i powinno to być dla Stanów poważnem memento.

Jeszcze jedno niedomaganie, dla którego u polskiego eksportera łatwo się znajdzie zrozumienie, posiada niemiecki handel zagraniczny. Polega ono na zwłoce z zapłatą za towar. Jeszcze pół biedy, jeśli chodzi o obroty z europejskimi krajami clearingowymi, gdzie czeka się nieraz 2 miesiące i dłużej. Ale w handlu z krajami zamorskimi zamrożenia te trwają tak długo, że eksporterom wyczerpuje się kapitał obrotowy. Znane są wypadki, gdzie oferty na wywóz musiano odrzucić, bo odnośnemu eksporterowi brakowało kapitału obrotowego, albo dlatego, że obawiał się on dalszych zamrożeń. Te trudności nie są nie do usunięcia, owszem, można im zaradzić przez organizację kredytową, w stosunku do obrotów z krajami zamorskimi tem łatwiejszą, że wobec wielkich nadwyżek przywozu z tych krajów można zawsze oprzeć się na towarze importowym, jako funduszu zaspokożenia.

To są, można powiedzieć, główne zewnętrzne trudności niemieckiego eksportu. Obok tego istnieją

równie ważne trudności o charakterze wewnętrznym¹⁾. Nie poruszamy już tutaj zagadnienia cen, a więc różnicy między krajową i zagraniczną siłą kupna waluty niemieckiej. Poprzestaniemy na kwestjach natury raczej technicznej. Cena i jakość towaru — nadmierny to w nawiasie — przestała być w stosunkach z Europą jedyną decydującą okolicznością dla eksportu. Znaczenia natomiast nabrała umiejętność wybrnięcia z rozmaitych przeszkód technicznych i przepisów formalistycznych, co nie każdy potrafi.

Słyszeliśmy nieraz o „zmęczeniu eksportem”, w Niemczech się objawiającem. Wiemy, że jest ono wynikiem dobrej konjunktury wewnętrznej. Producent, mając możność sprzedawania po korzystnych cenach w kraju, nie pali się do eksportu, wymagającego dziś olbrzymiego nakładu pracy, by w rezultacie dać mały dochód. Eksportuje tylko ten, kto musi. W tem też należy dopatrywać się jednego z powodów spadku wywozu. Ale niemałą rolę odgrywa w tym związku działalność Państwa w kierunku uchylecia uważanej za niepotrzebną wolnej konkurencji, a wyrażająca się zakazami nowych inwestycji. Takie zakazy obejmują w tej chwili 27 różnych gałęzi produkcji, a dotyczą z reguły zakładania nowych przedsiębiorstw, podnoszenia zdolności wytwórczej, rozszerzania zakresu produkcji, podejmowania jej na nowo i t. p. Do dziedzin, objętych temi zakazami, należy m. in. produkcja żelaznego drutu walcowanego, rurek szklanych chemiczno-farmaceutycznych, azotu wiązanego, kabli i izolacyj. wytworów z blachy cynkowej, żarówek niżej 30 wolt, papierosów, papieru, kartonu, celulozy i t. p., aparatów radiowych, superfosfatu, podków, opon samochodowych, przetworów wapnia, sadzy, rur stalowych, sody krystalicznej, flaszek izolacyjnych i t. p. i t. p. Nie da się zaprzeczyć, że ochrona przed nową konkurencją daje tym przemysłom poczucie bezpieczeństwa i wzmacnia ich pozycję wobec rynku krajowego. Zarazem jednak osłabia ich prężność w kierunku eksportu.

Te różne niedomagania, idące od wewnątrz gospodarstwa, muszą być poddane ścisłej analizie w takiej chwili jak obecna, kiedy podtrzymanie krajowej konjunktury wymaga wzmoczonego importu surowców, a kiedy niema własnych ani pożyczonych dewiz na pokrycie salda biernego. Zobaczmy teraz, jakimi drogami postępuje się w Niemczech, żeby usprawnić gospodarstwo narodowe w kierunku eksportu.

W pierwszym rządzie rozumiano tu ważność współpracy między przemysłem a handlem eksportowym. W ostatnich czasach odbyły się w Hamburgu i Bremie obrady między kupcami hanzeatyckimi a przemysłowcami saskimi i turyńskimi. Zgodzono się na to, że nie da się ustalić jakiegoś jednolitego schematu podziału pracy między przemysł i handel, gdyż zwyczajnie handlowe poszczególnych krajów zbytnio różnią się między sobą. Bardzo istotną okazała się różnica w konstrukcji firm eksportowych, utrzymujących własne filje lub reprezentacje zagranicą, albo też nie. Właściwym problemem organizacyjnym okazała się specjalizacja według towarów i krajów. Po raz pierwszy roztrząsano w toku tych obrad kwestję celowości zupełnie nowych form, ba-

¹⁾ Nie mamy pretensji do ścisłości tego odróżnienia, w praktyce bowiem obie te kategorie zarażają się o siebie. Ale dla orientacji grubsza ten podział wystarczy.

dano zagadnienie zrzeszenia w gildje eksportowe, umożliwiające np. handlowi japońskiemu podaż jednolitą pod względem ceny i jakości. Przyznano jednak, że reforma w tym kierunku wymagałaby zmian w istniejącej organizacji domów eksportowych, zmian, któreby utrudniały szybkie jej przeprowadzenie. W rezultacie uchwalono kontynuowanie rozmów między interesentami, podzielonymi według terenów zbytu i grup towarowych. Nie jest to jeszcze dużo, ale świadczy o poważnym i świadomym wysiłku w celu uzgodnienia i uporządkowania sprzecznych interesów w swym własnym domu.

Jednak takie porozumienie między grupami, zainteresowanymi w wywozie, chociaż niezawodnie pomóc może sporo, nie zaradzi jeszcze bezpośrednio temu, że znaczny odłam produkcji nie jest dziś w tym wywozie zainteresowany — ze względów, które określiliśmy powyżej. Ten fakt początkowo przemilczano, później, od połowy r. ub. usiłowano mu zaradzić ułatwieniami kredytowymi i w przyznawaniu dewiz na import. Wreszcie musiano przyznać się doń publicznie, zapowiadając nacisk na autonomiczne rozwiązanie tego problemu. Odpowiadałoby to ideologii hitleryzmu, głoszącego zasadę pierwszeństwa korzyści publicznej przed indywidualną i widzącego chętnie formy quasi - stanowe. A zatem przymusowa regulacja rządowa tego zagadnienia nie jest, w obecnej fazie, przewidywana. Jaka drogą pójść może regulacja dobrowolna?

W tym zakresie mamy już pewien przykład z ostatniej doby w postaci kasy wyrównawczej przemysłu automobilowego. Tutaj punktem wyjścia ma być pozostawienie cen krajowych na tej samej wysokości. Państwo, które stworzyło wysiłkiem ogółu koniunkturę wewnętrzną, rozszerzając bardzo zbyt krajowy, uważa, że ma za to prawo żądać, by ta marża zysku, która powstała skutkiem regresji kosztów stałych na jednostkę produktu, była przynajmniej w części poświęcona na ułatwienie eksportu, leżącego w interesie waluty, a więc w interesie ogółu. To znaczy, że producenci, niepodnosząc cen krajowych, a więc nieuprawiając dumpingu, mogliby w praktyce kalkulować na podstawie tylko dodatkowych kosztów produkcji na eksport. To jest jedna strona tej organizacji, a druga polega na tym, że następuje wyrównanie między poszczególnymi członkami tej gałęzi przemysłu, dające każdemu z członków odpowiedni udział w przeciętnej dochodu ze sprzedaży krajowej i zagranicznej.

Ogólne zastosowanie kas wyrównawczych nasuwa cały szereg kwestyj. Kto ma być obciążony obowiązkiem przyczyniania się do kosztów eksportu? Czy tylko nieeksportujący producenci z danej gałęzi? Czy także inne gałęzie produkcji i jakie? Kto ma korzystać z tych kas i na jakich warunkach?

W zasadzie przyczyniać się powinny te gałęzie przemysłu, które nie wywożą, korzystać — te, które wywożą. To znaczy, że musimy oddzielić przemysły pracujące dla rynku krajowego od pracujących dla eksportu. Kryterjum stanowić tu będzie t. zw. kwota eksportowa, t. j. udział wywozu w ogólnej produkcji danego przemysłu. Obliczenie tej kwoty jednak nie jest łatwe. Zestawianie produkcji i wywozu w danym roku kalendarzowym jest błędne, bo nie uwzględnia okresu czasu między wyprodukowaniem towaru i jego wywozem. Wartość produkcji w kraju również nie da się zestawić z wartością wywozu, obciążoną

frachtami i kosztami handlowymi. Ilościowe porównanie możliwe jest tylko przy równej jakości produkcji ogólnej i eksportu.

Kwoty eksportowe poszczególnych przemysłów doznały w Niemczech w ostatnich czasach znacznych zmian. Już sam udział eksportu w całości produkcji przemysłowej z 20% w 1927 r. wzrósł do 27% w 1932 r., żeby potem spaść na 16% w 1933 r. Za ostatni rok Institut für Konjunkturforschung nie ogłosił jeszcze żadnych liczb. Biorąc 1927 r. za wytyczną, widzimy, że kwota eksportowa wynosiła 50% i więcej w przemysłach: skóry lakierowanej, porcelany, zegarków, instrumentów muzycznych i zabawek, wyżej 20% — w górnictwie węglowym, destylacji smoły, produkcji soli i potasu, nawozów azotowych, jedwabiu sztucznego, skór wierzchnich, wyrobów gumowych, papieru, w przemyśle chemicznym, szklanym, żelaznym, metalowym, nożowniczym, maszynowym, części do rowerów, elektrotechnicznym, towarów miedzianych i mosiężnych. Lista, jak widzimy, bardzo pokaźna. Niezorientowane eksportowo są przemysły środków spożywczych, przemysł drzewny i liczne gałęzie produkcji budowlanej. Te właśnie mają dzisiaj doskonały udział na rynku krajowym — dzięki robotom publicznym, jak budowa dróg i kanałów, dzięki wzrostowi popytu na meble oraz wzmoczeniu ruchu budowlanego. Jak wielkie znaczenie ma dla przemysłu ożywienie rynku krajowego — to widać z liczb zamówień w przemyśle maszynowym. W tym tak wybitnie eksportowym przemyśle wynosiły zamówienia krajowe — w stosunku do całości produkcji — w przeciętnej miesięcznej: 44% w 1931 r., 51% w 1932 r., 72% w 1933 r., w II kwartale 1934 r. zaś wzrosły aż do 83%.

Specyficzną trudność w rozstrzygnięciu kwestji przyczyniania się i korzystania ze środków kas wyrównawczych stanowić będą te gałęzie, gdzie wywóz następuje w formie uszlachetnionej i doliczany zostaje do kwoty eksportowej przemysłu uszlachetniającego. Np. wywóz produktów walcowanych daje zupełnie fałszywy obraz znaczenia eksportu dla przemysłu metalurgicznego, którego wielka część produkcji idzie z granicę w formie uszlachetnionej. Pośredni udział w wywozie, polegający na dostarczaniu półfabrykatów wyższym szczeblom przetwórczym, nie jest jednak decydujący, bo sprzedaż następuje na rynku krajowym. A zatem prawo do pomocy z kasy wyrównawczej powinien mieć tylko bezpośrednio wywozący.

Z tem wszystkim można mieć jeszcze duże wątpliwości, czy taki podział na gałęzie, według kwot eksportowych, będzie mógł stanowić dostatecznie słuszną podstawę do rozliczeń. Udział bowiem w eksporcie, wewnątrz danej gałęzi przemysłu, może się znacznie wahać regionalnie, a nawet indywidualnie. Tutaj także traktowanie schematyczne mogłoby wywołać pewne niesłuszności.

Krótko mówiąc, Niemcy są dzisiaj w stadium przygotowania do rewizji metod swego handlu zagranicznego. Polityka rządowa skierowana ku wchłonięciu mas bezrobotnych w proces produkcyjny za pomocą „nakręcania” koniunktury, połączona z równoczesnym wzmocnieniem stanu rolniczego, musi, pomimo hasła „koniunktury ilościowej”, wyrażać się tendencją zwyżkową cen, kontrastującą ze zniżkowaniem cen w krajach deflacyjnych. Wzmoczone zapotrzebowanie surowców zagranicznych, potrzebnych

dla zadośćuczynienia konsumpcji krajowej i utrzymania przy pracy robotników, nie może być finansowane złotem ani dewizami, których niema, ani też kredytami, z którymi się zagranica nie kwapi. Musi być ono płacone eksportem, napotyającym na niesłychane przeszkody handlowo-polityczne, borykającym się z trudnościami technicznymi i organizacyjnymi. Zanim usunie się te przeszkody, dużo czasu minąć może, bo obok gospodarczych grają tu wielką rolę momenty polityczne. Trzeba więc usunąć i wy-

gładzić te trudności techniczne i organizacyjne, i w tym kierunku idzie dziś cały wysiłek Niemiec. Przebudować system układów płatniczych z zagranicą w sposób, dający możliwość podniesienia obrotów, poprawić organizację handlową i zespolić cały przemysł w wysiłku eksportowym — oto program na czas najbliższy.

W. H. H.

Berlin, dn. 13 kwietnia 1935 r.

HANDEL ZAGRANICZNY STANÓW ZJEDNOCZONYCH W DOBIE DEWALUACJI DOLARA

Jednym z najsilniejszych argumentów, jakim operują zwolennicy dewaluacji (bezpośredniej lub przez inflację) w swej walce ze stronnikami polityki deflacyjnej, jest między innymi korzyść, jaką osiąga w ten sposób handel zagraniczny danego kraju. Po stronie eksportu dewaluacja działać ma pobudzająco, pociągając za sobą skutki, podobne do obniżenia ceny w złocie o odsetek, o jaki waluta danego kraju spada w porównaniu z równią złota, po stronie zaś importu — wywołuje skutki, analogiczne do podwyższenia barjer celnych, niemożliwe często do przeprowadzenia na innej drodze wobec istniejących umów i traktatów.

Stany Zjednoczone, które w marcu 1933 r. zdecydowanie wkroczyły na drogę dewaluacji dolara, mogą nam służyć jako obiekt doświadczalny słuszności argumentów zwolenników tego rodzaju polityki koniunkturalnej. Okres, jaki nas dzieli od początku nowego etapu handlu zagranicznego Stanów, pozwala już na wysnucie pewnych wniosków bez obawy, że ze względu na krótki przebieg czasu tendencje ogólne są zaciemnione przez oddziaływanie czynników o charakterze przypadkowym.

Polityka dewaluacyjna Prezydenta Roosevelta, rozpoczęta pamiętnym posunięciem z kwietnia 1933 r., odbiła się na handlu zagranicznym Stanów dopiero od maja począwszy. Do kwietnia bowiem włącznie układ wydarzeń na tym odcinku nie ujawniał większych zmian, przede wszystkim w związku ze słabym stosunkowo natężeniem akcji dewaluacyjnej (dolar spadł w kwietniu o 4,6% poniżej równi złota), a następnie w związku z dużą odległością Stanów od krajów ich najpoważniejszych dostawców i odbiorców — odległością, na której przebycie towary musiały stracić pewien okres czasu. Te czynniki spowodowały, że wahania miesięczne w okresie styczeń-kwiecień 1933 r. nie przekroczyły 6% średniej tego okresu po stronie importu, 11% zaś po stronie eksportu — a więc pozostawały w granicach, węższych od obserwowanych w analogicznych okresach lat ubiegłych pod wpływem działalności momentów sezonowych, koniunkturalnych czy nawet przypadkowych. Dopiero maj, a zwłaszcza czerwiec i lipiec 1933 r. — przyniosły ostry skok, przyczem, rzecz znamienita, po obu stronach bilansu skok ten był skierowany ku górze, będąc zresztą silniejszy po stronie importu. Poziom z lipca po stronie eksportu był o 31% wyższy od przeciętnej z okresu styczeń-kwiecień 1933 r., o 37% zaś wyższy od poziomu z lipca 1932 r.; analogiczne liczby dla strony importowej wynosiły: 60% i 76%.

Lipiec, reprezentujący maksymalne napięcie bilansu handlowego w 1933 r. — oczyszczonego od wpływu momentów sezonowych — był ostatnim miesiącem, w którym obie części składowe tego bilansu wykazywały zgodne tendencje. Od sierpnia bowiem 1933 r. począwszy aż do marca 1934 r. tendencje te kształtowały się dość odmiennie, od tego zaś okresu aż do końca 1934 r. — nawet wprost przeciwnie.

Silna wyżka obrotów towarowych Stanów Zjedn. z zagranicą w maju, czerwcu i lipcu 1933 r. wiązała się z gwałtownym gromadzeniem zapasów zarówno amerykańskich przez zagranicę,

a przede wszystkim — zagranicznych przez rynek wewnętrzny. To „pokrywanie się” w towarze, bynajmniej nieusprawiedliwione przebiegiem konjunktury w kraju i na rynkach odbiorczych, nosiło charakter wyłącznie spekulacyjny. Z punktu widzenia importerów możliwość dalszego spadku kursu dolara w stosunku do równi złota wywoływała niebezpieczeństwo, że za posiadaną ilość pieniędzy papierowych uzyskają mniejszy ekwiwalent w towarze. Dla zagranicznych zaś odbiorców możliwość wyżki cen na towary ich interesujące (w wyniku dążenia cen wewnętrznych do zrównania się z poziomem cen światowych w złocie) była wystarczającym argumentem do zakupywania towarów amerykańskiego pochodzenia — póki za jednostkę waluty stałej uzyskiwać mogli większą ilość dolarów papierowych, a więc i towarów — wobec niezmiennego jeszcze poziomu cen w dolarach papierowych.

Spekulacyjne momenty mogły, rzecz jasna, oddziaływać intensywniej tylko w okresie silniejszego spadku kursu dolara. Z chwilą bowiem stabilizacji (względnie skurczenia się amplitudy wahań) kursu dolara, niezależnie od jego poziomu, odpaść musiały czynniki spekulacyjne. Ani importer ani eksporter nie mogli już oczekiwać, że kupno towaru w dniu dzisiejszym będzie dla nich korzystniejsze aniżeli kupno tego towaru w momencie jego rzeczywistego zapotrzebowania. Pod tym kątem widzenia zrozumiałym stał się fakt, że pewne, przejściowe zresztą, zatrzymanie spadku kursu dolara, zaobserwowane w sierpniu 1933 r. spowodowało załamanie się (oczyszczonego od wahań sezonowych) wskaźnika eksportu, podczas gdy po stronie importu ujawniło się to tylko zahamowaniem tendencji zwykłych, wobec równoczesnego oddziaływania momentów o charakterze koniunkturalnym.

Od sierpnia, a zwłaszcza od września — października 1933 r. począwszy, tendencje obu stron (oczyszczonego od wpływu wahań sezonowych) bilansu handlowego Stanów układały się odmiennie. Po stronie wywozu zaobserwować się dał od tego czasu bardzo poważny wzrost, trwający, z pewnymi załamaniami, aż do czerwca 1934 r. włącznie, kiedy ustąpił następnie miejsca spadkowi, trwającemu do listopada 1934 r. włącznie. Po stronie przywozu, po spadku, trwającym do listopada 1933 r., nastąpiła silna tendencja zwykła, trwająca do maja 1934 r. włącznie, dalej, od czerwca do sierpnia 1934 r. włącznie trwała zniżka, ustępując od tego czasu miejsca bardzo silnej wyżce.

Jeżeli uprzytomnimy sobie, że: 1) od listopada 1933 r. począwszy kurs dolara wykazywał stosunkowo nieznaczne tylko wahania, od marca 1934 r. zaś uznać należy jego kurs za faktycznie ustabilizowany, 2) te same tendencje walutowe wywoływały tak odmienny przebieg wydarzeń po obu stronach bilansu handlowego — dojsć musimy do wniosku, że w pewnym momencie, po ustąpieniu jednakowo działających czynników spekulacyjnych, odgrywać zaczęły w tym zakresie rolę czynniki inne, wiążące się z przebiegiem konjunktury gospodarczej w kraju i zagranicą.

Jeśli nie da się uchwycić równoległości w tendencjach kursu dolara i przywozu, o tyle uderzająca jest korelacja, wykazana

między tym odcinkiem gospodarstwa społecznego i ogólnym wskaźnikiem działalności gospodarczej kraju. I tak — silnemu wzrostowi wytwórczości w okresie od kwietnia do lipca 1933 r. włącznie towarzyszy zwiększenie wartości importu, obserwowana od maja do sierpnia. W sierpniu konjunktura „spekulacyjna” załamuje się; spadek wskaźnika działalności gospodarczej kraju trwa do listopada włącznie. I równocześnie daje się obserwować zmniejszenie oczyszczonego od wahań sezonowych wskaźnika przywozu, trwające również do listopada. Od grudnia 1933 r. do maja 1934 r. trwa poprawa konjunktury, wywołana ożywieniem działalności inwestycyjnej Państwa i samorządów. Dokładnie w tym samym czasie zwiększa się wskaźnik przywozu. Załamaniu się wskaźnika wytwórczości i wymiany w czerwcu 1934 r. towarzyszy spadek wskaźnika przywozu, który rozpoczyna ruch zwykły dopiero we wrześniu — październiku, a więc ściśle w tym okresie, kiedy rozpoczęła się ostatnia fala zwykła konjunktury, dzwignięta poprawą, odnotowaną w rolnictwie amerykańskim.

Inne znowu momenty odegrały rolę w tendencjach wywozu ze Stanów Zjedn. Jak stwierdziliśmy, po silnym wzroście wywozu w maju, czerwcu i lipcu i częściowym załamaniu się w sierpniu od września 1933 r. do czerwca 1934 r. trwała zwiększona, podnosząca bardzo znacznie poziom wywozu w dolarach papierowych. Jeśli nawet przypuścić, że część tego wzrostu nosi jedynie charakter nominalny, ponieważ w tym samym czasie spadł kurs dolara, to i tak zostanie poważny wzrost, który wymaga bliższego wyjaśnienia, jeżeli wyłączamy poważniejsze działanie czynnika spekulacyjnego.

Przy szukaniu wyjaśnienia przyczyn tendencji wywozu ze Stanów w omawianym okresie czasu — mogą być wzięte w rachubę tylko dwa momenty. Jednym z nich mogło być zwiększenie konkurencyjności towaru amerykańskiego dzięki spadkowi dolara, co powodowałoby, że przy niezmięnionej pojemności zagranicznych rynków zbytu udział Stanów uległby zwiększeniu na niekorzyść krajów konkurencyjnych; drugim — mogłoby być zwiększenie się siły nabywczej rynków odbiorczych, zwiększające wartość przywozu ze Stanów równoległe do wzrostu przywozu z innych krajów.

Według posiadanych statystyk handlu zagranicznego 76 krajów, przeliczonych na złoto, udział wywozu Stanów Zjednoczonych wynosił we wrześniu 1933 r. 11% całego wywozu światowego. W czerwcu 1934 r. udział ten pozostał bez zmian i wynosił również 11%. W czerwcu 1932 r., a więc w okresie, znacznie poprzedzającym dewaluację dolara, udział ten wyniósł również 11%. Liczby te nie wymagają dalszych komentarzy;

wynika z nich bowiem, że wzrost wywozu ze Stanów, zaobserwowany w ostatnim kwartale 1933 r. i I półroczu 1934 r., pozostawał w związku z ogólną poprawą konjunktury światowej w tym czasie, zwłaszcza w krajach, będących najważniejszymi odbiorcami towarów amerykańskiego pochodzenia. Wzrost wskaźnika produkcji światowej (bez Stanów Zjedn. i Z. S. R. R.) z 83,2 we wrześniu 1933 r. (przy podstawie 1928 r. = 100) do 92,2 w czerwcu 1934 r. odpowiada wzrostowi wywozu ze Stanów Zjednoczonych — podobnie jak spadek tego wskaźnika, zaobserwowany w miesiącach następnych (do 88,8 w październiku), odpowiada spadkowi wywozu Stanów od lipca 1934 r. poczynając.

Ustaliliśmy w ten sposób istotne źródło tendencji zwykłych wywozu ze Stanów. Moglibyśmy też ustalić, jakie mianowicie kraje przyczyniły się do tego w pierwszym rzędzie.

Biorąc za podstawę liczby roczne, wyraźniej oddające tendencje, o które nam chodzi¹⁾, ustalimy, że poszczególne kontynenty ujawniły różne tendencje w latach 1933 i 1934. W 1933 r. najsilniejszy wzrost (w porównaniu z 1932 r.) wykazywał wywóz do krajów Ameryki Łacińskiej (o 10%), następnie zaś do Europy (w pierwszym rzędzie do W. Brytanii), a mianowicie o 9%. Wywóz do Azji pozostawał na niezmięnionej wysokości, wywóz zaś do Australii i Kanady spadł (odpowiednio o 4% i 12%). W 1934 r. natomiast najsilniejszy wzrost wywozu nastąpił do krajów surowcowych (Australja Południowa o 45% i Azja o 42%), podczas gdy wywóz do Europy wzrósł tylko o 17%, a więc w przeliczeniu na dolary złote wykazywał efektywny spadek.

Powyższe pozwala wysnuć następujące wnioski. Wzrost wywozu do Europy w 1933 r. nosił charakter w pierwszym rzędzie spekulacyjny, czego dowodem jest osłabienie tempa wywozu. W 1934 r., specjalnie do krajów o niepomyślnym przebiegu konjunkturalnym (Francja, Włochy), względnie stosujących ostre restrykcje importowe (Niemcy). Tezę tę w odniesieniu do 1933 r. potwierdza znaczny udział surowców w wywozie do Europy, specjalnie nadających się do manewrów spekulacyjnych. Kraje zaś surowcowe, nabywające w Stanach Zjedn. głównie wyroby gotowe, zwiększały zakupy w miarę zaawansowania poprawy konjunkturalnej. Z tego też względu najwcześniej wzrósł wywóz do krajów Ameryki Południowej (Meksyk, Argentyna, Kolumbia), podczas gdy pozostałe kraje surowcowe wkraczać zaczęły w okres konjunkturalnej poprawy dopiero w 1934 r. W zmianie tempa wywozu do niektórych krajów odegrały rolę również i pewne okoliczności specjalne, jak np. w stosunku do Kuby — zawarcie traktatu handlowego w sierpniu 1934 r.

Handel zagraniczny Stanów Zjednoczonych według Krajów i Kontynentów (w miljn. dolarów obiegowych)

	1929	1932	1933	1934	1929	1932	1933	1934
Europa	1 333	389	462	496	2 341	784	850	1 001
w tem:								
Anglja	330	75	111	116	848	288	312	354
Francja	171	45	50	65	266	112	122	118
Niemcy	255	74	78	70	410	134	140	115
Włochy	177	42	39	35	154	49	61	67
Kanada	503	174	185	233	948	241	211	309
Południowa i Środkowa Ameryka	1 107	358	329	383	973	216	240	347
w tem:								
Kuba	207	58	58	68	129	29	25	45
Meksyk	118	37	31	37	134	32	38	56
Argentyna	118	16	34	27	210	31	37	43
Brazylja	208	82	83	95	109	29	30	43
Kolumbia	104	61	48	48	49	11	15	22

¹⁾ Dla uproszczenia nie rozbijamy roku 1933 na miesiące z walutą starą i nową; błąd statystyczny, jaki tu popełniamy, nie zmienia poważnie ogólnych tendencji.

Azja	1 280	362	426	509	643	292	292	414
w tem:								
Japonia	432	134	128	121	259	135	143	214
Chiny	178	30	42	50	144	66	61	86
Filipiny	126	81	93	90	86	45	45	48
Australja	32	5	8	9	150	27	26	44
O g ó ł e m:	4 399	1 323	1 449	1 678	5 241	1 611	1 675	2 152

Na marginesie badań, przeprowadzanych pod kątem koniunkturalnym i walutowym, narzucają się pewne spostrzeżenia o charakterze strukturalnym. Już od dłuższego czasu (ściślej — od 1905 r.) handel zagraniczny, zwłaszcza eksportowy, Stanów Zjedn. coraz wyraźniej przesłania się na obroty z zamorskimi krajami surowcowo-rolniczymi, zmniejszając procentowy udział Europy. Pewna poprawa nastąpiła po stronie eksportu w latach: 1930, 1931, 1932, a zwłaszcza 1933, w związku z późniejszym stosunkowo wejściem krajów przemysłowych Europy w kryzys światowy i większymi rezerwami kapitałowymi. Natomiast rok 1934 przyniósł ponowny silny spadek udziału Europy w wywozie ze Stanów Zjedn., a mianowicie do 46,5% — wobec 50,8% w 1933 r. i 66,6% przeciętnie w okresie 1915 ÷ 1919. Mniej jaskrawo występują te tendencje po stronie przywozu, gdzie zmniejszona — w porównaniu z okresem przedwojennym — rola Europy, jako dostawcy wyrobów przemysłowych, uwarunkowana została strukturalną tendencją uprzemysłowienia się Stanów Zjedn. Od 1921 r. poczynszy, udział Europy po tej stronie bilansu handlowego Stanów waha się ok. 29 ÷ 32%.

To odsuwanie się od Europy, obserwowane wyraźnie w zakresie wymiany towarowej, niewątpliwie nie pozostanie bez wpływu na stosunki kapitałowe, ściślej — na przywóz kapitałów z Ameryki do Europy, coraz mniej interesującej Stany jako teren działalności inwestycyjnej.

Ustaliliśmy w ten sposób, że przemiany bilansu handlowego Stanów, prócz krótkiego okresu z lata 1933, nie pozostawały w związku z polityką walutową Prezydenta Roosevelta. Niemniej jednak, wytworzona — dzięki warunkom koniunkturalnym w kraju i zagranicą — rozbieżność pomiędzy tendencjami przywozu i tendencjami wywozu spowodowała poważniejszą poprawę salda bilansu handlowego Stanów. Rok 1934 został zamknięty saldem dodatnim, wynoszącym \$ 474 milja. — wobec \$ 22 milja. w 1933 r. Saldo z 1934 r. dalekie jest jeszcze od salda z 1928 r., wynoszącego \$ 1 037 milja., nawet jeśli porównywać wartości w dolarach papierowych, nieuwzględniając zmian kursowych; niemniej jednak w porównaniu z ostatnimi latami kryzysowymi obecny stan rzeczy uznać należy za nader pomyślny, przyczem sądzić należy, że najbliższe okresy gospodarcze mogłyby przynieść przedłużenie zaobserwowanej ostatnio tendencji, lecz tylko o tyle, o ile tempo poprawy koniunkturalnej w Stanach przekraczać będzie tempo poprawy w zamorskich krajach surowcowo-rolniczych, i o ile polityka traktatowa i celna Stanów nie zmieni swych nastawień przeciwimportowych w dążeniu do umożliwienia krajom dłużniczym spłacenia towarem zaciągniętych w swoim czasie zobowiązań.

Omawiając bilans handlowy Stanów Zjednoczonych, operowaliśmy przeważnie wartościami w dolarach papierowych, zwracając uwagę na wartość w dolarach złotych tylko w tych momentach, gdzie pominięcie tej okoliczności mogłoby dać fałszywy lub niepełny obraz ujawniających się tendencji. Natomiast pominięliśmy zupełnym milczeniem sprawę wpływu cen na poziom wywozu i przywozu, mimo iż sprawa ta, zwłaszcza po stronie wywozu, byłaby nader interesująca z punktu widzenia oddziaływania zmian w ilościowych rozmiarach wywozu na poziom działalności poszczególnych grup przemysłowych — mimo że rola eksportu w ogólnej wartości produkcji krajowej mierzy się odsetkiem mniejszym aniżeli w innych krajach, choćby np. w Wielkiej Brytanii i Niemczech.

Jak stwierdziliśmy wyżej, przyczyna wzrostu eksportu — w dolarach papierowych — ze Stanów w 1933 r., a zwłaszcza w 1934 r. tkwi w pomyślnych przejawach koniunkturalnych krajów surowcowo-rolniczych. Tymczasem, po przeliczeniu na dolary złote, wartość wywozu w 1934 r. zmniejszyła się w porównaniu z wartością w 1933 r. z \$ 1 299 miljn. do \$ 1 285 miljn., ilościowy bowiem wskaźnik wywozu, obliczony przez Department of Commerce, wzrósł w ciągu pierwszych 10 miesięcy 1934 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1933 r. o 12%.

Nie posiadamy zestawienia cen eksportowych dla całego wywozu w 1934 r. Ilustracją jednak zmian, jakie zaszły na tym odcinku może być ciekawe zestawienie cen dla grupy samochodowej. Przeciętna wartość samochodu wyeksportowanego wynosiła w ciągu pierwszych 10 miesięcy 1934 r. \$ 551, a więc zaledwie o 13% więcej aniżeli w analogicznym okresie 1933 r., mimo iż przecięt dolar spadł w międzyczasie o znacznie większy odsetek.

Przywóz do Stanów Zjednoczonych

	1929	1932	1933	1934
Surowce — miljn. \$	1 558·6	358·3	418·2	473·7
Srodki spoży. cze — miljn. \$	962·2	406·9	416·9	518·4
Półfabrykaty — miljn. \$	885·1	217·0	292·0	313·7
Wyroby gotowe — miljn. \$	993·5	340·6	322·2	351·7
Banany — miljn. wiązek	65·1	49·5	39·6	47·3
Kawa — miljn. lb	1 482·3	1 501·1	1 586·3	1 562·0
Cukier trzcinowy — miljn. lb	9 776·8	4 911·4	5 748·2	5 550·0
Skóry — miljn. lb	515·7	190·2	340·0	198·0
Futra niewypr. — miljn. \$	108·0	25·1	33·3	38·9
Jedwab surowy — miljn. lb	87·1	74·1	67·2	59·9
Kauczuk surowy — miljn. lb	1 262·9	928·9	938·3	1 082·6
Sufowce do wyr. papieru — miljn. \$	118·1	54·4	65·3	70·8
Druki — miljn. lb	4 845·4	3 582·3	3 587·1	4 339·0
Ropa naftowa — miljn. bbl	78·9	44·7	31·9	31·7
Miedź — miljn. lb	974·3	392·0	287·4	407·2
Cyna rafinow. — miljn. lb	195·2	78·0	140·8	97·0

Wywóz ze Stanów Zjednoczonych

	1929	1932	1933	1934
Surowce — miljn. \$	1 142·4	513·7	590·6	662·4
Srodki spożywcze — miljn. \$	753·9	241·5	203·0	228·7
Półfabrykaty — miljn. \$	729·0	196·7	237·0	343·9
Wyroby gotowe — miljn. \$	2 531·8	624·2	616·6	881·2
Produkty mięsne — miljn. lb	445·5	191·0	231·4	254·0
Tłuszcze — miljn. lb	829·3	546·2	579·1	445·0
Pszonica i mąka — miljn. bu	154·3	82·1	27·5	36·6
Owoce i wyroby z nich — miljn. \$	136·0	76·5	67·6	74·6
Liście tytoniowe — miljn. lb	555·3	387·8	420·4	453·5
Fawelna surowa — miljn. bel	7·4	8·9	8·4	5·8
Wyroby bawełniane — miljn. \$	111·2	36·2	31·8	34·2
Węgiel i koks — miljn. tonn	19·7	9·6	9·6	12·0
Ropa naftowa — miljn. bbl	26·4	27·4	36·6	41·3
Gazolina — miljn. bbl	57·2	25·4	26·0	31·3
Miedź — miljn. lb	998·5	328·4	349·7	648·6
Samochody — miljn. sztuk	536·2	66·4	108·1	238·0
Maszyny — miljn. \$	661·5	146·0	146·1	246·5
Żelazo i stal — miljn. tonn	3·0	0·6	1·4	3·0

Badając wywóz ze Stanów Zjednoczonych pod kątem widzenia ilościowym, ponownie natykamy na objawy, które potwierdzają naszą tezę o pozawalutowym charakterze przyczyn zaobserwowanego wzrostu. I tak, spośród poszczególnych pozycji wywozowych najsilniejszy wzrost odnotowano w zakresie samochodów (120% w porównaniu z 1933 r.), stali i ze-

laza (121%), miedzi (86%) oraz maszyn, a więc poza ewentualnie miedzią — obiektów, związanych z działalnością inwestycyjną i spożyciem, nie zaś z akcją spekulacyjną.

Natomiast najłabszy wzrost odnotowano np. w wywozie tkanin bawełnianych, gdzie spadek dolara mógł zwiększyć zdolność konkurencyjną na rynkach światowych, albo np. w zakresie bawełny surowej (gdzie odnotowano nawet poważniejszy spadek) — idealnie nadającej się do czynienia zapasów spekulacyjnych.

Zwiększona ilość wywiezionych towarów w znacznym stopniu wyrównała skutki ujemne, wywołane dla wartości wywozu (w złocie) przez spadek cen. Ten ostatni moment pozostawał pod wpływem zarówno układu wydarzeń światowych, jak i pewnych specyficznych tendencji amerykańskich. Mianowicie, w okresie mniej więcej do marca 1934 r. obserwowano przy załamaniach kursu dolara zjawisko, znane w krajach, które przeżyły spadek kursu waluty krajowej. Rzecz w tem, że poziom cen wewnętrznych dopiero w pewien czas po spadku waluty dostosowuje się do zmienionej sytuacji, powodując na-

razie spadek cen, obliczonych w złocie. Tak właśnie działo się i w Stanach Zjedn. w okresie silniejszych załamań walutowych, z tą jednak różnicą, że w procesie dostosowywania się cen do spadku waluty, a więc w powrocie do poziomu złota, przeszkodziły tendencje zewnętrzne, wiążące się z równoczesnym spadkiem cen światowych, który, zatrzymany w okresie od kwietnia do sierpnia 1933 r., ujawnił we wrześniu ponowną tendencję zniżkową, trwającą do maja 1934 r.

W ten sposób dochodzimy do wniosku, że jeżeli można mówić o roli spadku dolara we wzroście wywozu, to tylko w tym ograniczonym zakresie ułatwiania czy ewentualnie wyprzedzania światowej zniżki cen. Inaczej mówiąc, procesy deflacyjne, które odbywały się w świecie na tym odcinku jeszcze do maja 1934 r., zbiegły się z analogicznym skutkiem w Stanach Zjednoczonych, inicjowanym od strony walutowej, nieprzeszkadzając w ten sposób — nie zaś wywołując — wykorzystaniu światowych tendencji w zakresie zwiększonego wywozu do niektórych kontynentów.

M. I. Drybiński

KRONIKA ZAGRANICZNA

OGÓLNE

SYTUACJA WALUTOWA. — Zakończenie perypetyj waluty belgijskiej, dewaluacja jej i powrót stosunków walutowych w Belgii w stosunkowo bardzo krótkim czasie niemal do normy — nie przyniosły jednak uspokojenia na odcinku walutowym. Ostatnie tygodnie bowiem pozostawały pod znakiem długotrwałego osłabienia franka szwajcarskiego i gwałtownego, choć tylko parę dni trwającego, spadku florena holenderskiego.

Po załamaniu się belgi — dość powszechnie wyrażane było przekonanie, że waluty szwajcarska i holenderska również będą musiały załamać się. Istotnie, są to jedyne dwie waluty o przedwojennym parytecie, który bardzo poważnie utrudnia przeprowadzenie procesów dostosowawczych. W obu krajach trudności gospodarcze wywołały wytworzenie się dość wpływowych i licznych obozów, propagujących tę czy inną zmianę polityki monetarnej, co jest o tyle zrozumiałe, że zarówno Szwajcarii, jak i Holandji brak doświadczenia z zakresu stosunków dewaluacyjnych. Wreszcie, oba kraje były częstokroć miejscem przechowywania płochliwych kapitałów zagranicznych, które obecnie — w miarę poprawy pewności na innych rynkach i wzrostu nieufności właśnie do rynków holenderskiego i szwajcarskiego — gwałtownie emigrują, pogłębiając chwilowe nawet trudności na tych dwóch rynkach. Niewątpliwie m. in. i poprawa na rynku finansowym Belgii wywołała poważne emigracje kapitałów w kierunku Belgii.

Wszystkie te momenty stanowią podatny grunt dla spekulacji na baissę, która, po zwycięstwie nad walutą belgijską, skierowała swe zainteresowanie szczególnie w stronę Holandji. Co do Szwajcarii — jej dewiza jest już nieco dłużej w dość trudnej sytuacji, na którą nie pozostają bez wpływu obawy przed wynikiem referendum z dn. 2/VI r. b., które ma się wypowiedzieć w sprawie projektów bardziej eksperymentalnej polityki gospodarczej.

Jakkolwiek frank szwajcarski i w r. ub. częstokroć wykazywał długotrwałe osłabienie, ostatnia jego zniżka związana jest

genetycznie poniekąd z baissą, wywołaną znaną inicjatywą hoteli przyjmowania funta po stałym kursie 16 fr. szw. za £ 1. Od tego czasu bowiem (listopad r. ub.) dewiza szwajcarska tylko rzadko stała poważnie wyżej od dolnego punktu złota. Ostatnio — od kilku tygodni — oficjalne paryskie notowania dewizy na Zurych wynoszą regularnie 490'62, co stanowi dolny punkt złota franka szwajcarskiego w Paryżu. Notowania terminowe wykazują poważne osłabienie dewizy. W istocie nacisk na nią był bardzo poważny, i tylko energiczna interwencja Szwajcarskiego Banku Narodowego, oddającego poważne ilości złota i dewiz i oferującego obce dewizy ściśle po kursie górnego punktu złota — nie pozwalała na spadek gotówkowego kursu franka szw. poniżej dolnego punktu złota.

Poniższe zestawienie ważniejszych pozycji 3 ostatnich bilansów Banku Narodowego wystarczająco ilustruje rozmiary odpływu środków pokrycia (w miljn. fr. szw.):

	23/III	30/III	6/IV
Zapas złota	1 772'6	1 712'7	1 594'5
Zapas dewiz	6'2	6'2	5'5
Obieg banknotów	1 288'1	1 358'1	1 325'5
Zobowiązania à vista	575'9	481'1	388'0

Zaznaczyć należy, że, mimo poważnego spadku zapasu złota, stopa pokrycia obiegu i zobowiązań à vista jest w dalszym ciągu bardzo wysoka i wynosiła w dn. 6/IV 93'41%.

O ile frank szwajcarski od dłuższego czasu już wykazuje osłabienie, które zresztą trwa nadal — o tyle waluta holenderska przeszła w pierwszym tygodniu b. m. gwałtowne wstrząsy. Ostatnio ustaly one, ale floren nie odzyskał wyższego kursu i oscyluje koło dolnego punktu złota.

Poniżej podajemy zestawienie, ilustrujące fluktuacje dewizy na Amsterdam w/g kursów urzędowych giełd warszawskiej i paryskiej:

	2/IV	3/IV	4/IV	5/IV
Warszawa	358'20	357'20	357'40	357'00
Paryż	10 22½	10 20	10 20½	10 12

Dzień 5/IV był dniem największego spadku dewizy na Amsterdam; zaznaczyć należy, że dolny punkt złota dla florena w Paryżu wynosi 10'22 przy wywozie z Holandji sztab złotych i ok. 10'21 — przy wywozie monet. Spadek dewizy holenderskiej poniżej tych kursów spowodowany został m. in. specjalnymi przepisami Banku Niderlandzkiego, dotyczącymi oddawania złota; przepisy te, poważnie komplikujące operację zakupu złota w Banku, mylnie interpretowane były przez spekulację jako wycofywanie się Holandji z płaszczyzny ortodoksyjnej polityki walutowej.

Ilustrację do wahań florena stanowi poniższe zestawienie liczb zapasów złota w Banku Niderlandzkim (w miljn. flor.):

29/I 1934	919'2	1/IV 1935	779'6
23 IV 1934	786'4	8/IV 1935	674'2
25/III 1935	812'6		

Bank Niderlandzki energicznie interwenjował w obronie florena, czyniąc poważne transakcje interwencyjne dewizami i 2-krotnie w ciągu 5 dni podnosząc stopę dyskontową: z 2% do 3½% w dn. 4/IV i do 4½% w dn. 9/IV r. b. Na podkreślenie zasługuje, że druga podwyżka dyskonta nastąpiła w chwili, gdy floren osiągnął kurs, wyraźnie wyższy od punktu wywozu złota. Ze jednak posunięcie to było uzasadnione — wynika z dalszej słabości florena, aczkolwiek niezbyt zaakcentowanej. Istotnie, opinia brtyjska idzie np. w tym kierunku, że dalsze ataki na florena są bardzo prawdopodobne.

b. w.

STANY ZJEDN. AM.

ZWYŻKA CEN SREBRA. — Problem srebra poruszany był na łamach tyg. „Polska Gospodarcza” swego czasu dość obszernie w związku z zesłorocznym orędziem Prezydenta Roosevelta i zarządzeniami, które wówczas zostały powzięte. Jak wiadomo, zresztą, wspomniane orędzie i zarządzenia, które mu towarzyszyły, nie były jakimś novum w polityce gospodarczej Roosevelta. Jednym z punktów programu demokratycznego

Prezydenta było zajęcie się problemem białego metalu. tylko że — jak się wydaje — początkowo zamiarem Roosevelta było stopniowe i ostrożne wprowadzanie odnośnych zarządzeń. Energiczna postawa zwolenników zwyczajki cen srebra w Stanach Zjedn. zmusiła jednak Prezydenta do dość zdecydowanego postawienia tej sprawy. Naogół wszakże nie spodziewano się, że zasadnicze postanowienia t. zw. Silver Purchase Act, nakazujące uzupełnienie zapasów srebra, należących do Skarbu, do wysokości 25% całego pokrycia kruszcowego waluty — będą wykonywane tak energicznie i że tak szybko wywołają one odgłosy w całym świecie. W istocie — Stany Zjednoczone zabrały się bardzo zdecydowanie do zakupów srebra.

Jak wiadomo, zarządzenia w zakresie polityki „srebrnej” przewidywały zakup srebra, wydobywanego w kopalniach krajowych, po cenie ok. 64'65 cts za uncję, która to cena stanowiła 50% t. zw. statutowej ceny srebra, wynoszącej ok. \$ 1'29 za uncję, a pozostałej z dawnych czasów bimetalistycznych, kiedy to między nią i zmodyfikowaną urzędowo dopiero na początku r. ub. ceną statutową złota — \$ 20'67 za uncję — istniała znana „klasyczna” relacja. Z wspomnianej ceny ok. \$ 1'29 za uncję srebra Skarb tytułem opłat mennicznych zatrzymywał połowę, druga połowa zaś przypadła krajowym producentom.

Na podstawie przepisów ustawowych Stany Zjedn. zaczęły tak gwałtownie wznosić swe zakupy srebra, że, oczywiście, produkcja krajowa nie wystarczyłaby, aby pokryć nawet ułamek zapotrzebowania. W ciągu ostatnich 10 miesięcy Stany Zjedn. nabyły 413 miljn. uncyj srebra — wobec rocznej produkcji światowej, sięgającej ok. 180 miljn. uncyj. Bezpośrednim skutkiem tych zakupów był wzrost cen światowych srebra. W New-Yorku płacono przed rokiem za srebro zagraniczne zaledwie 42 cts za uncję, przed miesiącem już 59 cts, a w dn. 9/IV r. b. — 63 cts, a więc stosunkowo niewiele mniej, niż wynosi cena nabycia srebra z kopalń krajowych.

Spodziewając się widocznie, że cena srebra zagranicznego dojdzie wkrótce do owych 64'65 cts lub nawet przekroczy ten poziom — Prezydent Roosevelt podwyższył z dn. 10/IV cenę nabycia srebra krajowego o 10%, czyli do poziomu 71'11 cts za uncję.

Podwyżka ta wywołała dość ożywione komentarze i odgłosy na rynkach światowych, a zwłaszcza w Meksyku i Chinach. Uznano ją za dowód zdecydowanej woli Stanów Zjedn. osiągnięcia dalekoidającej zwyczajki cen białego metalu. Z drugiej strony ożywienie propagandy amerykańskich zwolenników „remonetyzacji” srebra, żądających podwyżki faktycznej ceny, uzyskiwanej przez producentów krajowych, do poziomu pełnej ceny statutowej i domagających się wzmocnienia zakupów srebra przez Skarb do kwoty 50 miljn. uncyj miesięcznie — dodatkowo przyczyniło się do dalszej haussy cen srebra zagranicznego w Stanach Zjedn., ergo — cen światowych białego metalu. Dn. 12 i 13/IV r. b. notowano już srebro zagraniczne w New-Yorku 68'50 cts za uncję, a więc znów stosunkowo blisko ceny metalu krajowego.

Przewidywania dalszej haussy wywołały wzmoczone zainteresowanie kopalniami srebra, a z drugiej strony — poważny niepokój w Meksyku, a zwłaszcza w Chinach.

Meksyk ma dość skomplikowany system walutowy, będąc poniekąd związany zarówno ze złotem, jak ze srebrem i dolarem Stanów Zjedn. Am. W ramach tego systemu jednak — srebrne peso meksykańskie ma nieograniczoną moc zwalniania od zobowiązań. Związane, jak powiedziano, również z dolarem — peso ma wartość 27'82 cts am. W związku z zwyczajką cen srebra, wartość kruszcu, zawartego w peso, wzrosła z ok. 16 cts am. w kwietniu r. ub. do 26'47 cts w/g ostatnio notowanych cen metalu zagranicznego w New-Yorku. Przy cenie srebra powyżej 72 cts za uncję srebrne peso będzie nadwartościowe, co — w myśl znanego prawa ekonomicznego — spowoduje jego ucieczkę.

O ile jednak Meksyk, mający ostre ograniczenia dewizowe i już obecnie zastanawiający się nad koniecznością podwyższenia paritetu pesa w stosunku do dolara — może z drugiej strony, jako producent srebra, dużo zyskać na jego haussie, o tyle Chiny z trwogą patrzą na ciągłą zwyczajkę cen ich kruszcu monetarnego. Jak wiadomo, Chiny wprowadziły ruchome cła wywozowe na srebro, aby zapobiec jego ucieczce i dezorganizacji systemu monetarnego. W praktyce jednak cła te niewiele pomogły, szmugiel srebra przybrał bowiem olbrzymie rozmiary. Jeżeli więc od pewnego już czasu uważa się pogłoski o zamiarze zmiany przez Chiny systemu walutowego za uzasadnione — o tyle w najbliższej przyszłości można się spodziewać jakichś zdecydowanych pod tym względem posunięć.

B.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 31/III—13/IV r. b. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	31/III—6/IV	7—13/IV	Wzrost (+) lub spadek (—)
Pszenvica:			
Berlin . . .	21'15	21'15	—
Praga . . .	178'25	178'25	—
Chicago . . .	3'78	3'64	— 3'8
Buenos Aires	2'37½	2'40	+ 1'2
Liverpool . .	2'86	2'89	+ 1'0
Wiedeń . . .	37'75	37'75	—
Hamburg . . .	5'40	5'40	—
Żyto:			
Berlin . . .	17'15	17'15	—
Praga . . .	140'15	140'15	—
Chicago . . .	2'20	2'31	+ 5'0
Wiedeń . . .	26'56	26'56	—
Hamburg . . .	3'00	3'00	—
Owies:			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	125'00	125'00	—
Chicago . . .	3'64	3'71	+ 1'9
Buenos Aires	1'86	1'91	+ 2'6
Liverpool . .	3'28½	3'28½	—
Wiedeń . . .	24'25	24'75	+ 2'0
Hamburg . . .	3'20	3'20	—

Jęczmień browarowy:

Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	147'00	147'00	—
Chicago . . .	4'31	4'11	— 4'7
Wiedeń . . .	29'62½	29'50	— 0'5
Hamburg . . .	—	—	—

METALE

ŻELAZO. — W II połowie marca położenie na światowym rynku żelaza nie doznało wyraźniejszego polepszenia, gdyż konjunktura wiosenna, która zaczęła się już zaznaczać, dławiona była z jednej strony przez ruchy walut i z drugiej strony przez zarządzenia celne Anglii. Dużą dywersję na rynku spowodował spadek belgi — tem większą, że był naogół niespodziewany. Bardzo silny wpływ wywarło również ogłoszenie podwyżki ceł angielskich. Wreszcie na niepewność rynku wpływała ciągle jeszcze niezalutwana sprawa Saary.

Na rynkach wewnętrznych w poszczególnych krajach położenie przedstawiało się następująco:

W Niemczech wpływ konjunktury wiosennej uwidocznił się już w całej pełni. Przemysł przetwórczy rozwija się coraz lepiej, dając hutnictwu poważne zamówienia; na szczególną uwagę zasługuje przemysł maszynowy i narzędzi przemysłowych, który rozwinął się szczególnie silnie. Poza tem duże ilości zamówień dają i inne przemysły, jak: automobilowy, elektrotechniczny, stoczni i inne przemysły, związane z budownictwem. O dobrym stanie hutnictwa świadczą wciąż wzrastające terminy dostaw. Charakterystyczną rzeczą jest silne zwiększenie zamówień na bardziej uszlachetnione wytwory hutnictwa. W dziale surówki położenie jest bardzo dobre, gdyż zapotrzebowanie odlewnictwa wzrasta ciągle — tak, że należy się liczyć z dosyć znacznym zwiększeniem wytwórczości surówki. Również i wytwórczość stali surowej wykazuje tendencję wzrostu ze szczególnym uwzględnieniem stali szlachetnej. Również daje się zauważyć wzrost zapotrzebowania na stal martenowską z upośledzeniem stali tomasowskiej. W dziale półproduktu daje się zauważyć duży rozwój półproduktu walcowanego, a szczególnie wysoko-gatunkowego o specjalnych warunkach technicznych. Korzystnie bardzo przedstawiał się również dział wytworów walcowanych z żelazem sztabowem na pierwszym miejscu. W dziale rur ruch staje się coraz bardziej ożywiony. Gorzej przedstawiały się interesy eksportowe, gdyż w tym dziale poprawy poważniejszej nie widać. Przeważają głównie interesy kompensacyjne.

We Francji poważniejszych zmian nie było. Wstrzymywanie się klienteli od zakupów jest już chroniczne i nic nie rokuję zmiany tego stanu. Główne zatrudnienie hutnictwa pochodziło z zamówień rządowych i poczęści kolejowych. W dziale surówki ruch był bardzo ograniczony. Stosunkowo trochę lepsze położenie było w surówce hematytowej i w specjalnych. Ceny pozostawały bez zmiany, za surówkę fosforową P. L. 3 cena zasadnicza od 1/II wynosiła fr. 260 loco Longwy. W dziale walcowni huty miały zatrudnienie zupełnie nieproporcjonalne do swoich możliwości. Stosunkowo najlepsze zamówienia były na żelazo handlowe, gorsze na budowlane, drut i bednarke. Natomiast w dziale blach dało się zauważyć lekkie polepszenie, szczególnie w blasze grubej, gdzie obsta-

lunki były stosunkowo znaczne. W ciągu lutego zamówienia rynku wewnętrznego wyniosły 72 395 t.

W Belgii dominującą sprawą jest spadek waluty; z drugiej jednak strony nowoprowadzone cło angielskie powstrzymuje przygotowujący się do ekspansji eksport. Na rynku wewnętrznym znać było pewne polepszenie, wynikające z przyczyn koniunkturalnych, natomiast ruch eksportowy pozostawał w dalszym ciągu nieznaczny. Prawie wszystkie zamówienia angielskie zostały narazie przynajmniej cofnięte. Największym stosunkowo popytem cieszyło się żelazo sztabowe, kształtowane zaś było już mniej poszukiwane. W blasze interesy rozwijały się słabo. Pomimo to jednak „Cosibel” w I połowie marca zarejestrował 67 tys. t obstalunku, co przekracza przeciętną liczbę ubiegłych miesięcy.

W Anglii rynek pozostawał pod wrażeniem wprowadzenia w życie podwyższenia cła na produkty hutnictwa żelaznego do ok. 50% ad valorem. W dziale surowki

fosforowej interesy nie wykazują większego rozwoju, zapotrzebowanie jest niewielkie. Pewne polepszenie zauważyć się daje w surowce hematytowej, której cena dla Wschodniego Wybrzeża (East Coast) Nr. 1 wynosiła sh 69 dla kraju i sh 63.6 na eksport. W dziale półwytworu położenie było bez zmiany, zapotrzebowanie było dobre. W dziale wytworów walcowniczych gotowych położenie było nierównomierne; są jednak widoki na szybkie ożywienie, gdyż zapasy konsumentów są już wyczerpane. Ceny pozostawały bez zmiany.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji—w £ zlot. fob port — notowane były w dniu 29 marca 1935 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
Surówka:			
odlewn. Nr. III			
(2'5-3'0% Si)	—	1.19.0	1.19.0

tomasowska	—	1.18.0	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—

Półwytwór:

kęsy	—	2. 7.6	2. 7.0
platyny	—	2. 8.6	2. 8.0

Wytwory gotowe:

żelazo sztabowe	—	3. 2.6	3. 2.6
belki	—	3. 0.6	3. 0.0
kątowniki	—	3. 1.0	3. 1.0
blacha okrętowa.			
rezervoarowa i t. p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.10.0	5.10.0
bednarka	—	4. 0.0	4. 0.0
druk-walcówka	—	4.10.0	4.10.0
blacha tomasowska	—	4. 7.6	4. 7.6
blacha czarna			
(24 gage)	—	—	—
druk ocynk.	—	6. 7.6	6. 7.6
gwoździe druc.	—	5.10.0	5.10.0

BIBLIOGRAFJA

„UNGARISCHES WIRTSCHAFTS-JAHRBUCH”. — O ukształtowaniu stosunków gospodarczych Węgier od szeregu lat wyczerpująco informuje publikacja, wychodząca w formie rocznika w języku niemieckim p. t. „Ungarisches Wirtschafts-jahrbuch”, której ostatnio ukazał się tom dziesiąty. Tę nader pożyteczną i wartościową książkę wydaje wybitny ekonomista, były węgierski Minister Spraw Zagranicznych Prof. Dr. Gustaw Gratz, pod redakcją Dr. Gustawa Bokora zasłużonego publicysty gospodarczego.

Wydawnictwo to jest zbiorem opracowań monograficznych, obejmujących 29 rozpraw z dziedziny rolnictwa, przemysłu, handlu, komunikacji, robót i dostaw publicznych, turystyki, ubezpieczeń społecznych oraz skarbowości i obrotu pieniężnego. Skala zagadnień, jak widać b. obszerna, a ujęcie tych zagadnień nastawione z punktu widzenia wyników, osiągniętych

w poszczególnych dziedzinach życia gospodarczego w 1934 r. Autorami poszczególnych prac są najpoważniejsi przedstawiciele węgierskiego życia gospodarczego oraz wybitne osobistości ze sfer rządowych, mające z tytułu swych funkcji urzędowych wpływ na kierunek i bieg polityki gospodarczej kraju, z których każdy z osobna i z własnego stanowiska oświetla dane aktualne zagadnienie. Tym sposobem całość wydawnictwa pozbawiona jest jednostronności, ponieważ fachowo przeprowadzona obserwacja zjawisk gospodarczych przedstawia czytelnikowi obiektywnie dynamikę życia gospodarczego współczesnych Węgier. Zaletą publikacji jest wstrzemięźliwość w podawaniu surowego materiału statystycznego oraz doskonale ujęte streszczenie treści każdej rozprawy.

Na uwagę zasługuje dział, omawiający zagadnienia węgierskiego handlu zagranicznego, a w szczególności rozprawa Dr. Ferenczego, Podsekretarza Stanu

w Ministerstwie Handlu o polityce traktatowej Węgier na tle zawartych wiosną 1934 r. t. zw. „protokołów rzymskich”. Poza tem szereg innych b. cennych rozpraw, dotyczących rozwoju produkcji rolnej, rentowności warsztatów rolnych i problemu zadłużenia rolnictwa oraz obszerny przegląd literatury gospodarczo-politycznej dopełnia całości.

Wydawnictwo „Ungarisches Wirtschafts-jahrbuch”, które podaje również wiadomości o stosunkach kompensacyjnych polsko-węgierskich, jest ze wszechmiar godne zainteresowania, zwłaszcza wobec dążeń w kierunku zbliżenia i współpracy gospodarczej z Węgrami — krajem pod względem strukturalnym do nas podobnym — czego wyrazem jest utworzony jesienią ub. roku Polsko-Węgierski Komitet Studiów Gospodarczych, który ostatnio (w marcu r. b.) zebrał się w Budapeszcie w celu omawiania szeregu zagadnień, związanych z wymianą handlową polsko-węgierską. W. P.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 11 92 68 (Druk.).

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; ZAGRANICĄ: kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 1.200; II i III str. okł. — zł 900; ½ str. okł. — zł 500; str. zwyczaj.: 1 str. — zł 600, ½ str. — 350, ¼ str. — zł 200, 1/8 str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓLEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, ½ str. — zł 110, 1/8 str. — zł 80, ¼ str. — zł 70, 1/16 str. — zł 55, 1/32 str. — zł 40, 1/64 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

III OGŁOSZENIE

Zarząd Warszawskiego T-wa Budowy i Eksploatacji Rzeźni Miejskich SPÓŁKA AKCYJNA

w Warszawie, Nowy Świat 41 m. 28

stosownie do Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 czerwca 1934 r. „Dz. Ust. R. P.” z dn. 30 czerwca 1934 r. Nr. 27, poz. 502:

1) podaje do wiadomości, że Walne Zebranie Akcjonariuszów z dn. 6 kwietnia 1934 r. uchwaliło

zmniejszenie kapitału zakładowego o zł 392 700

przez zmniejszenie nominalnej wartości każdej akcji o zł 100 (sto);

2) wzywa wierzycieli Towarzystwa, aby w ciągu trzech miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia

zgłosili swój sprzeciw

przeciwko postanowieniu zmniejszenia kapitału zakładowego, w przeciwnym bowiem razie uważać się ich będzie za zgadzających się na obniżenie kapitału zakładowego Towarzystwa.

255-18

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Herbewo“ Herliczka, Bełdowski, Wołoszyński, Zjednoczone Fabryki Tutek i Bibutek

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Krakowie, w biurze Spółki przy Al. Słowackiego 64 w dn. 8 maja 1935 r. o godz. 17 z następującym porządkiem dziennym:

1) Przyjęcie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia; 2) Reasumpcja punktu 4 uchwały Walnego Zgromadzenia, objętej protokołem z dn. 19 maja 1934 r. odnośnie rozdziału zysku za 1933 r.; 3) Sprawozdanie Zarządu łącznie z przedłożeniem zamknięć rachunkowych za 1934 r.; 4) Sprawozdanie Rady Nadzorczej oraz powzięcie uchwały w sprawie udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 5) Uchwała w sprawie rozdziału czystego zysku za 1934 r.; 6) Oznaczenie wysokości wynagrodzenia Rady Nadzorczej; 7) Wybór członków Rady Nadzorczej — zgodnie z § 25 statutu Spółki; 8) Wnioski i interpelacje.

Uwaga: Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje przynajmniej 7 dni przed Zgromadzeniem w biurze Spółki w Krakowie, Al. Słowackiego 64.

717-2

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

Fabryka Produktów Chemicznych Liban, Sp. Akc. w Krakowie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

XXIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Krakowie, w biurze Spółki przy ul. Szpitalnej 15, w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 11.30 przed poł. z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1934 r.; 2) Rozpatrzenie sprawozdania Rady Nadzorczej i skwitowanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 3) Powzięcie uchwały w sprawie pokrycia straty; 4) Wnioski.

Uwaga: Akcjonariusze, chcący brać udział w Zgromadzeniu, winni złożyć w Spółce swe akcje (zaświadczenia) przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem.

444-2

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Zakładów Żyrardowskich

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że — zgodnie z §§ 35 i 36 statutu Spółki — zwołuje

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

na dz. 11 maja 1935 r. na godz. 10 rano w sali Stowarzyszenia Techników, w Warszawie, przy ul. Czackiego 3/5.

Porządek dzienny Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów obejmuje:

- Dokonanie wyborów do Zarządu;
- Dokonanie wyborów do Rady Nadzorczej;
- Stan interesów Spółki. prowadzonych przez Sekwestr Sądowy;
- Różne wnioski.

PP. Akcjonariusze Spółki mają prawo uczestniczyć w tem Zgromadzeniu, jeżeli najpóźniej do dn. 4 maja 1935 r. do godz. 5 popoł. włącznie złożą w Zarządzie T-wa, przy ul. Traugutta 8, swoje akcje, względnie zaświadczenia depozytowe lub zastawowe instytucyj kredytowych państwowych lub akcyjnych oraz następujących banków zagranicznych, z wymienieniem imienia, nazwiska i adresu akcjonarjusza, ilości i numerów akcji: Banque de France et Succursales, Banque Morgan Harges à Paris, 14, Place Vendôme, Banque Nationale pour le Commerce et l'Industrie, Paris, Boulevard des Italiens, Société de Crédit Foncier Colonial et de Banque, Paris, rue d'Antin, Hope & Cie, Amsterdam.

Zarząd Spółki — zgodnie z art. 394 Kodeksu Handl. i § 35 Statutu Spółki — informuje, iż PP. Akcjonariusze mogą żądać umieszczenia na porządku dziennym wspomnianego Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia określonych dodatkowych wniosków najpóźniej na 14 dni przed terminem Zgromadzenia i zgłaszający wniosek winni udowodnić posiadanie przynajmniej $\frac{1}{10}$ części kapitału akcyjnego.

Zarząd zawiadamia PP. Akcjonariuszów, dla uniknięcia nieporozumień, że zgodnie z prawem akcyjnym, jak również z uchwałą Walnego Zgromadzenia z dn. 5 stycznia 1933 r. przyjmowane będą wyłącznie akcje złotowe.

755,2

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Dom Handlowo-Przemysłowy Bracia Orszagh, Sp. Akc. w Warszawie

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW odbędzie się w Warszawie w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 19 w lokalu Spółki przy ul. Leszno Nr. 15, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz zatwierdzenie bilansu za 1934 r. i udzielenie Zarządowi absolutorjum; 3) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie preliminarza na 1935 r.; 5) Wolne wnioski.

Wolne wnioski mogą być składane, a akcje lub świadectwa depozytowe winny być złożone do Zarządu Spółki na siedem dni przed Zgromadzeniem.

662/-2

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Maszyn S. Waberski i S-ka, Sp. Akc. w Warszawie

zwołuje na dz. 4 maja r. b. na godz. 4 po poł. w kancelarji notariusza R. Jelnickiego przy ul. Kapucyńskiej 6

WALNE ZEBRANIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, oraz rachunku zysków i strat za 1934 r.; 2) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 3) Wybór Zarządu; 4) Wybór Komisji Rewizyjnej.

589/15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowych Drzewnych Ksawerów, Spółka Akc.
w Radomsku

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1935 r. o godz. 5 popoł. odbędzie się w siedzibie Spółki przy ul. Narutowicza Nr. 11 w Radomsku

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 2) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934;
- 3) Wybór członków Zarządu;
- 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wnioski w związku z poniesionymi przez Spółkę stratami;
- 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący brać udział w powyższym Zgromadzeniu, winni — w myśl art. 14 Statutu — złożyć w biurze Spółki swe akcje względnie ustalić swe prawa w tym przedmiocie na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

73/16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakładów Chemicznych w Częstochowie

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbyć się mające w dn. 29 kwietnia 1935 r. o godz. 5 popoł. w Warszawie, ul. Piusa XI Nr. 39, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie sprawozdania, rachunku zysków i strat, oraz bilansu za 1934 r. i udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 3) Rozpatrzenie budżetu na 1935 r.; 4) Wniosek o zmianę statutu Spółki, zgłoszony na podstawie art. 377, § 3, Kodeksu Handlowego. Zmiana statutu projektowana jest w sposób następujący: Tytuł III C: brzmienie projektowane „Rada Nadzorcza i Komisja Rewizyjna”. Projektowane jest dodanie w statucie Spółki punktów następujących: „§ 19 a. Rada Nadzorcza składa się z sześciu członków, wybieranych przez walne zgromadzenie na przeciąg jednego roku. Mandaty członków Rady Nadzorczej wygasają z dniem odbycia walnego zgromadzenia, zatwierdzającego sprawozdanie, bilans i rachunek zysków i strat za rok ich urzędowania. Członkowie zarządu i pracownicy Spółki nie mogą być równocześnie członkami rady nadzorczej. — § 19 b. Rada Nadzorcza obowiązana jest wykonywać stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich gałęziach przedsiębiorstwa. Do szczegółowych obowiązków Rady Nadzorczej należy badanie bilansu oraz rachunku zysków i strat, zarówno co do zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, badanie sprawozdania zarządu, tudzież wniosków Zarządu co do podziału zysków i pokrycia strat oraz składanie walnemu zgromadzeniu dorocznego sprawozdania piśmiennego z wyników powyższego badania. W celu wykonania powyższych czynności Rada Nadzorcza może przeglądać każdy dział czynności Spółki, żądać od Zarządu i pracowników Spółki sprawozdań i wyjaśnień, dokonywać rewizji majątku, tudzież sprawdzać księgi i dokumenty. — § 19 c. Rada Nadzorcza wykonywa swe czynności zbiorowo, może jednak delegować członków do indywidualnego wykonywania poszczególnych czynności nadzorczych. — 19 d. Uchwały Rady Nadzorczej mogą być przyjęte, jeżeli wszyscy członkowie zostali zaproszeni. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów obecnych. Walne Zgromadzenie może uchwalić dla Rady Nadzorczej regulamin, określający jej organizację i sposób wykonywania czynności”. 5) Wybory do Zarządu; 6) Wybór członków Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami ze skutkami, w art. 386 Kodeksu Handlowego ustanowionymi. Wybór sześciu członków Rady Nadzorczej; 7) Wybory do Komisji Rewizyjnej; 8) Rozpatrzenie i uchwalenie regulaminu Rady Nadzorczej; 9) Określenie wynagrodzenia dla członków władz Spółki. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni akcje lub kwity upoważnionych instytucji złożyć w Kasie Zarządu najpóźniej 20 kwietnia 1935 r.

749/18

II OGŁOSZENIE

Rada Spółki Akcyjnej pod firmą

Polski Bank Komercyjny, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 17 w lokalu Banku w Warszawie, Al. Jerozolimska 36, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIJUSZÓW BANKU

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie za rok operacyjny 1934;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1934;
- 4) Określenie wynagrodzenia dla członków Rady i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wybory do Rady i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje najpóźniej dnia 23 kwietnia 1935 r. w Sekretarjacie Banku, lub w „Société Financière et Commerciale” w Brukseli, Rue Royale No. 168, zgodnie z § 28 Statutu.

746—16

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „Parfumerie d' Orient“

SPÓŁKA AKCYJNA w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIJUSZÓW

odbyć się w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 4 pp. w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Czackiego 16 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Prezydium; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1934; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1934 r.; 4) Zatwierdzenie złożonego przez Zarząd preliminarza budżetowego na 1935 r.; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1935 r.; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, obowiązani są złożyć w biurze Zarządu posiadane akcje na okaziciela lub kwity depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

734/16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

„Zakłady Elektromechaniczne Rohn-Zieliński, Spółka Akcyjna
Licencja Brown Boveri“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 17 maja 1935 r. o godz. 17 w lokalu Spółki przy ul. Bielańskiej Nr. 6 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

też Spółki z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1934; 3) Sprawozdanie i wnioski Komisji Rewizyjnej; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu zamknięcia oraz rachunku strat i zysków na dz. 31 grudnia 1934 r., podział zysków, pokwitowanie władz Spółki z ich działalności oraz wynagrodzenie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1934 r.; 5) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Uchwalenie budżetu na 1935 r.; 7) Upoważnienie Zarządu do obciążania, wydzierżawiania, zbycia nieruchomości i do działania przytem na prawach Walnego Zgromadzenia; 8) Wolne wnioski.

W Walnym Zgromadzeniu mogą uczestniczyć PP. Akcjonariusze, którzy co najmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą Spółce swe akcje lub zaświadczenia o depozycie akcyjnym w formie prawem przepisanej.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, pragnący zgłosić dodatkowe sprawy na porządek dzienny, winni złożyć swe wnioski stosownie do art. 394 Kodeksu Handlowego.

714—1

Rada Banku Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijańskich
w Łodzi, Spółka Akcyjna

poraz drugi zawiadania, że

**ZWYCZAJNE ROCZNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW BANKU**

odbędzie się w dn. 30 kwietnia r. b. o godz. 19 w lokalu Banku, Piotrkowska Nr. 113, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Banku, bilansu, rachunku strat i zysków za 1934 r. oraz powzięcie uchwały co do rachunku strat i zysków, odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej oraz pokwitowania władz Banku z wykonania przez nie obowiązków;
- 3) Budżet wydatków na 1935 r.;
- 4) Ustalenie ilości członków Rady;
- 5) Wybory członków Rady;
- 6) Wybory 5 członków Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w obradach Walnego Zgromadzenia, winni przynajmniej na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia złożyć w Banku w Łodzi, Piotrkowska 113 akcje względnie zaświadczenia depozytowe. W zaświadczeniu należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ kapitału akcyjnego, mogą na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem zgłosić do Rady na piśmie wnioski konkretne, dotyczące uzupełnienia porządku dziennego, składając jednocześnie dowód posiadania przepisanej ilości akcji.

754/14—16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Browaru Związkowego, Spółka Akcyjna w Warszawie
ul. Grzybowska Nr. 65

zawiadania PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 12 popoł. odbędzie się w kancelarii Notariusza Zygmunta Hübnera w Warszawie ul. Kapucyńska Nr. 6 (Gmach Hipoteki)

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW SPOŁKI**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Prezydium;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1934 r.;
- 4) Wybór władz Spółki;
- 5) Sprawa wynagrodzenia władz Spółki;
- 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni — w myśl art. 399 Kodeksu Handlowego — złożyć akcje swoje w biurze Zarządu Spółki conajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia.

575a/14—6

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Manufaktury Dredeńskich Tiuli, Koronek i Firanek w Warszawie, Sp. Akc., Warszawa, Górczewska 14

zawiadania PP. Akcjonariuszów, że w dn. 21 maja 1935 r. o godz. 16 w biurze Zarządu Spółki przy ul. Stożerskiej Nr. 10 w Warszawie odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności w 1934 r.;
- 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1934 oraz udzielenie władzom Spółki pokwitowania za czynności w 1934 r.;
- 5) Powzięcie uchwały co do dalszego istnienia Spółki;
- 6) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1935 r.;
- 7) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1935 r.;
- 8) Upoważnienie Zarządu do obciążenia hipotecznego, do wydzierżawienia oraz sprzedaży maszyn i nieruchomości Spółki częściowo lub w całości;
- 9) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu z prawem głosu, winni złożyć Zarządowi Spółki swoje akcje lub dowody ich posiadania przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

716—1

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna

Banku Przemysłowców Polskich, Spółka Akcyjna w likwidacji

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 17 w lokalu przy ul. Zgoda Nr. 7, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Przedstawienie sprawozdania Komisji Likwidacyjnej za czas od dn. 1 stycznia 1934 r. do dn. 31 grudnia 1934 r.;
- 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej, zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1934 r. i wydanie Komisji Likwidacyjnej pokwitowania z działalności od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1934 r.;
- 4) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej oraz 2 zastępców;
- 5) Wynagrodzenie Komisji Rewizyjnej;
- 6) Upoważnienie Komisji Likwidacyjnej do nabywania, sprzedawania oraz obciążania nieruchomości, oraz sprzedawania i obciążania sum hipotecznych, zabezpieczających należności Banku, i 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni — w myśl art. 42 Statutu — złożyć w kasie Banku co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia swoje akcje, względnie świadectwa tymczasowe. Zamiast akcji mogą być składane kwity depozytowe, wydane jako dowód przyjęcia akcji na przechowanie lub zastaw przez instytucję kredytową, działającą na zasadzie statutów, przez Rząd zatwierdzonych, z wymienieniem numerów akcji oraz zastrzeżeniem, że akcje te nie będą zwrócone przed terminem Walnego Zgromadzenia.

761/15—16

II OGŁOSZENIE

**Zarząd Polskiej Fabryki Wodomierzy i Gazomierzy dawniej „Gazomierz“
Spółka Akcyjna w Toruniu**

podaje do wiadomości, iż

ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 17 w lokalu przy ul. Marszałka Focha Nr. 8 m. 14 w Warszawie — z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności za 1934 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, rachunku strat i zysków za rok obrotowy 1934 oraz uchwalenie budżetu na 1935 r.;
- 5) Podział zysków;
- 6) Wybory do Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje — stosownie z rozdziałem 3 Kodeksu Handlowego.

783—2

I OGŁOSZENIE

**Zarząd Fabryki Chustek Fantazyjnych i WYROBÓW Włókienniczych „TOGA“
Spółka Akcyjna w Łodzi**

zawiadania, że w dn. 18 maja r. b. o godz. 12 przed poł. odbędzie się w biurze Zarządu w Łodzi przy ul. Ks. Mackiewicza Nr. 5

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania oraz bilansu i rachunku zysków i strat za 1934 r.;
- 3) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków;
- 4) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 5) Wybór członka Zarządu na miejsce ustępującego oraz Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wyznaczenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszania wniosków najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć swoje akcje w biurze Spółki.

718,16—18

I OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Wyrobów Włókienniczych Hirsberg i Birnbaum w Łodzi
SPÓŁKA AKCYJNA

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 9 maja 1935 r. o godz. 6 popoł., w biurze Zarządu w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 96, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1934 r., udzielenie władzom Spółki absolutorjum oraz powzięcie uchwały co do podziału zysku za 1934 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu na 1935 r.; 4) Wybór Komisji Rewizyjnej; 5) Wnioski PP. Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje, lub dowody depozytowe Zarządowi przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem, t. j. nie później niż 2 maja 1935 r. włącznie.

691/16-17

I OGŁOSZENIE

**XV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZY**

**Polskiej Spółki Akcyjnej „Pharma” Magister Bolesław Jawornicki
w Krakowie**

odbędzie się w sobotę w dn. 11 maja 1935 r., o godz. 17 popoł., w sali posiedzeń we własnym gmachu „Pharma”, przy ul. Długiej Nr. 1, m. 48, I piętro, z następującym porządkiem dziennym:

1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia przez Prezesa Rady Nadzorczej; 2) Wybór przewodniczącego; 3) Odczytanie protokołu z XIV Walnego Zgromadzenia; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły; 5) Powzięcie uchwały o pokryciu strat; 6) Kwitowanie władz Spółki z wykonanych przez nie obowiązków; 7) Wybór skrutatorów i członków Rady Nadzorczej w miejsce wylosowanych; 8) Oznaczenie wysokości marek obecności Rady Nadzorczej i wynagrodzenia Komisji Rewizyjnej, ustalenie wysokości funduszu dyspozycyjnego oraz wybór pisma do ogłoszeń.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 kapitału akcyjnego, mają prawo umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym tego Walnego Zgromadzenia, jeśli żądanie piśmienne ze wskazaniem konkretnych wniosków zgłoszą do Zarządu nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia przy udowodnieniu posiadania powyższej ilości akcji.

Celem wykonania prawa głosowania składają akcjonariusze akcje swoje, tak imienne uprzywilejowane, jak i na okaziciela opiewające, bez arkuszy kuponowych i talonów, najpóźniej do dnia 7 przed Walnym Zgromadzeniem w kasie Spółki t. j. najdalej do dn. 4 maja 1935 r.

Kraków, dn. 15 kwietnia 1935 r.

691/16-1

Sąd Okręgowy, Wydział I

Stryj, dn. 23 kwietnia 1934 r.

Firm. 39/34

Do rejestru oddział C, należy wciągnąć: Siedziba Stryja Firma:

**KOLEJ LOKALNA DOLINA — WYGODA,
SPÓŁKA AKCYJNA W STRYJU.**

Zmiana §§ 2, 11 i 44 statutu Spółki, które odąd będą brzmieć: „§ 2 Siedzibą Spółki jest Wygoda ad Pacyków”; § 11 zdanie drugie: „Walne Zgromadzenia są zwyczajne i nadzwyczajne i odbywają się w miejscu siedziby Spółki lub w Stryju”; § 44: „Rada Nadzorcza wykonywa swe czynności zbiorowo. W tym celu zbiera się na posiedzenie w miejscu siedziby Spółki lub w Stryju na zaproszenie Prezesa lub Wiceprezesa ilekroć tego sprawy Spółki wymagają”. Zmiana powyższa została uchwalona na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów w dn. 19 września 1933 r. (protokół l. rep. 5973 i zezwolenia postanowieniem Ministerstwa Przemysłu i Handlu w Warszawie z 3/XI 1933 Nr. G. M. A. 1809 za zgodą Ministerstwa Komunikacji, stwierdzoną pismem Ministerstwa Przemysłu i Handlu z 3/IV 1934 r. Nr G. M. A. 1809.

715/16-1

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

Zjednoczone Składy Śrub B. Cokierman, Sp. Akc. w Warszawie

zawiadamia, że w dn. 9 maja 1935 r., o godz. 20, odbędzie się w lokalu Spółki, przy ul. Plac Grzybowski 4 w Warszawie

**DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1934 r.; 2) Wynagrodzenie członków Zarządu; 3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 4) Sprawa umieszczania ogłoszeń Spółki; 5) Wolne wnioski.

745/16-1

W związku z dokonaniem na Walnym Zgromadzeniu Spółki

Zakłady Chemiczne Grodzisk, Spółka Akc.

odbytem w dn. 10 października 1934 r., przy udziale Notarjusza Stefana Benedykta w Warszawie za aktem Nr. Rep. 812 m. i., obniżeniem dotychczasowego kapitału zakładowego Spółki ze zł 3250 000 do kwoty zł 325 000 drogą umorzenia części akcji w ten sposób, że dotychczasowi akcjonariusze za każde 10 (dziesięć) akcji zł 100 (sto) otrzymują jedną nową akcję wartości nominalnej zł 100 (sto) każda. Zarząd Zakładów Chemicznych Grodziska Spółka Akcyjna na zasadzie art. 442 K. H.

wzywa niniejszym dotychczasowych PP. Akcjonariuszów Spółki posiadaczy akcji I, II i III emisji złotych, a zarówno emisji markowych, niezamienionych do przedstawienia w Zarządzie Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 151, w godzinach 9 — 12 w terminie do dn. 10 lipca 1935 r., codziennie za wyjątkiem dni świątecznych i sobót, posiadanych przez się, a pomienionych wyżej akcji, celem ich przestemplowania i zmiany w stosunku 10 akcji 100-złotowych względnie 20 akcji 50-złotowych I, II i III emisji na jedną nową akcję nominalnej wartości zł 100 (sto) IV emisji Zakładów Chemicznych Grodzisk Spółka Akcyjna.

Upredza się, że po upływie wspomnianego czasokresu nie przedstawione do przestemplowania i zamiany akcje uznane zostaną za nieważne, akcje zaś zamienne Zarząd Spółki rozsprzeda w/g swego uznania na rachunek i ryzyko opieszalych PP. Akcjonariuszów.

Uwaga. — Ogłoszenie to jest powtórzeniem ogłoszenia, drukowanego w zesz. 15 tygodnika (str. XV) — po poprawieniu błędów.

705/16-1

I OGŁOSZENIE

**Zarząd Zjednoczonych Ziemiańskich Mleczarni Parowych w Warszawie
SPÓŁKA AKCYJNA**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 10 maja 1935 r., o godz. 5 popoł., w lokalu firmy Aleksander Janasz w Warszawie, ul. Czackiego Nr. 1 m. 3, z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie sprawozdania za 1934 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1934 r. oraz rachunku zysków i strat; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

697/16-17

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryka Chemiczna Gzichów

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

**DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Marszałkowska 151 z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu wraz z rachunkiem zysków i strat za 1934 r.; 3) Ustalenie wynagrodzenia władz Spółki; 4) Wolne wnioski.

710-2

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Pierwszej Krajowej Przetwórnicy i Pakowni Smalcu „Standard“

SPOŁKA AKCYJNA W TORUNIU

odbędzie się w dn. 13 maja 1935 r. o godz. 12 w lokalu firmy w Toruniu przy ul. Grudziądzkiej 124/26 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły i skwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 2) Powzięcie uchwały o pokryciu strat przez obniżenie kapitału akcyjnego;
- 3) Podwyższenie kapitału akcyjnego po myśli art. 435 § 2 kod. handl.;
- 4) Wybór członków Zarządu i członków Rady Nadzorczej;
- 5) Udzielenie Zarządowi upoważnienia do wydzierżawienia przedsiębiorstwa i do zbycia części nieruchomości fabrycznej obj. lwh. Toruń — Mokre 17 B;
- 6) Wnioski formalne.

Posiadacze akcji mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu jeśli złożą akcje — po myśli § 2 art. 399 kod. handl. — przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd
684/16—7

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Polskiego Banku Komunalnego, Spółka Akc.

odbędzie się w sobotę dn. 11 maja 1935 r., o godz. 13, w lokalu Banku w Warszawie (Plac Napoleona 7), z następującym porządkiem obrad:

- I. Zagajenie i wybór Prezydium;
- II. Sprawozdanie za 1934 r.:
 - a) sprawozdanie Zarządu, bilans, rachunek zysków i strat oraz podział zysków,
 - b) sprawozdanie i wnioski Komisji Rewizyjnej,
 - c) sprawozdanie i wnioski Rady Nadzorczej;
- III. Budżet na 1935 r.;
- IV. Wnioski, zgłoszone zgodnie z § 47 statutu;
- V. Wybory:
 - a) 4 członków Rady Nadzorczej,
 - b) 5 członków Komisji Rewizyjnej.

Walne Zgromadzenie, zwołane na dn. 11 maja r. b., będzie ważne bez względu na ilość obecnych na Zebraniu delegatów Akcjonariuszów i ilość reprezentowanych przez nich akcji (§ 48 Statutu).

Każdy akcjonariusz, który jest zapisany do księgi akcyjnej przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, może uczestniczyć na Walnym Zgromadzeniu w osobie upoważnionego do tego na piśmie delegata, wyznaczonego spośród członków swego organu wykonawczego (§ 51 Statutu).

Upoważnienie dla delegata, stwierdzające, że jest on członkiem organu wykonawczego i posiada prawo reprezentowania i głosowania w imieniu akcjonariusza, winno być zaopatrzone pieczęcią i podpisami, jak dla zobowiązań, oraz opłacone stemplem w kwocie nominalnej zł 5. Upoważnienie to uprasza się nadesłać do Banku do dn. 7 maja r. b.

Akcjonariusze, posiadający łącznie co najmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału zakładowego Banku, mają prawo zgłosić Zarządowi na piśmie, w terminie nie później niż na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem, dodatkowe sprawy na porządek dzienny (§§ 45 i 47 Statutu).

Zarząd
695—16

Zarząd Spółki Akcyjnej

Bracia Borkowscy Zakłady Elektrotechniczne

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 18 w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Grochowskiej Nr. 45 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu, oraz rachunku zysków i strat za 1934 r. i pokwitowanie Zarządu z działalności;
- 3) Wybory 5 członków Komisji Rewizyjnej, oraz sprawa wynagrodzenia władz Spółki.

645—1

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Handlowo-Przemysłowego „Real“, Spółka Akcyjna w Warszawie

niniejszym zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPOŁKI

odbędzie się w dn. 2 maja 1935 r. o godz. 17 w lokalu Spółki przy ul. Widok 24 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie: sprawozdania za 1934 r., bilansu na dz. 31/XII 1934 r., rachunku strat i zysków za okres sprawozdawczy oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania;
- 3) Wynagrodzenie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Plan działania i budżet na 1935 r.;
- 5) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni zadośćuczynić wymaganiom art. 399 Rozporz. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27/VI 1934 r.

678/15—16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Towarzystwo Przemysłu Chemiczno-Farmaceutycznego d. Magister Kławe Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 10 maja 1935 r. o godz. 4 po poł. w biurze Zarządu Spółki, przy ul. Karolkowej Nr. 22/24, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1934;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz podział zysków za rok operacyjny 1934;
- 3) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zmiana statutu;
- 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zebraniu, winni złożyć w biurze Zarządu akcje swoje lub świadectwa depozytowe instytucji finansowych, zatwierdzonych przez władze, z wyszczególnieniem numerami akcji, najpóźniej na 7 dni przed terminem Zebrania.

687/16 17

Wypłata dywidendy

Zarząd Fabryki Marzędzi Chirurgicznych, Weterynaryjnych i Wyróbów Stalowych Ostych ALFONS MANN, Sp. Akc., Warszawa, pl. Małachowskiego 2,

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, że kasa Zarządu od dn. 15 kwietnia 1935 r., w godz. biurowych dokonywać będzie

wypłaty dywidendy za operacyjny 1928 r. od akcji dawnych emisji (I, II, III), w wysokości zł 1.125 od każdej akcji dawnej wartości nominalnej Mkp. 5000, za zwrotem kuponu Nr. 8.

685—16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Akcyjnego Łódzkiej Fabryki Nici Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 7 maja 1935 r., we wtorek o godz. 11 przedpoł. w siedzibie Spółki w Łodzi przy ul. Niciarnianej Nr. 2, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za 1934 r.;
- 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej za 1934 r.;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1934 r.;
- 5) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania;
- 6) Zatwierdzenie budżetu na 1935 r.;
- 7) Wybór członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej;
- 8) Zatwierdzenie emerytur, udzielonych przez Zarząd byłym pracownikom oraz jednorazowych odpraw;
- 9) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 13 statutu — najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swoje akcje, bądź odnośne dowody posiadania akcji w Zarządzie Spółki.

688/16—17

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej „G a z o l i n a”

odbędzie się we Lwowie w lokalu własnym ul. Leona Sapiehy 3, w dn. 11 maja r. b. o godz. 17.

Porządek dzienny:

- 1) Zatwierdzenie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Przedłożenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu, jakoteż rachunku strat i zysków i protokołu rewizyjnego Rady Nadzorczej Spółki za 1934 r., oraz udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 3) Rozdział czystego zysku;
- 4) Wniosek na podwyższenie kapitału akcyjnego o kwotę zł 600 000 drogą wypuszczenia nowej emisji 6000 sztuk akcji nom. wart. à zł 100;
- 5) Wnioski akcjonariuszów.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej na 7 dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone na 7 dni przed terminem odbycia Walnego Zgromadzenia do depozytu w Banku Naftowym S. A. we Lwowie, Leona Sapiehy 3. 762-1

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

Banku Cukrownictwa, Spółki Akc. w Poznaniu

odbędzie się we wtorek w dn. 21 maja 1935 r. o godz. 5 po poł. w Poznaniu, w gmachu własnym przy ulicy Sew. Mielżyńskiej go Nr. 7.

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie; 2) Wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia (par. 23 statutu); 3) Sprawozdanie Zarządu o stanie majątkowym Spółki i przedłożenie bilansu z rachunkiem zysków i strat na dz. 31 grudnia 1934 r.; 4) Sprawozdanie Rady Nadzorczej o sprawozdaniu rachunków rocznych; 5) Odczytanie sprawozdania Tow. Rew. „Powiernik” z odbytej rewizji; 6) Uchwały, dotyczące zatwierdzenia bilansu, rachunku zysków i strat za 1934 r. oraz podziału zysków; 7) Uchwała, dotycząca udzielenia pokwitowania członkom Zarządu i Rady Nadzorczej; 8) Wybory do Rady Nadzorczej; 9) Ustalenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej na 1935/36 r. w myśl par. 20 statutu; 10) Uchwała co do innych spraw, podanych na piśmie Zarządowi w terminie, przepisanych ustawami (par. 19 statutu).

Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają ci akcjonariusze, którzy złożą w Centrali Banku albo w Oddziałach w Warszawie lub we Lwowie przynajmniej na 7 dni przed wyznaczonym Walnym Zgromadzeniem do godz. 14 akcje swoje, przeznaczone do uczestniczenia, wraz ze spisem numerów tych akcji i nie odbiorą ich przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza. W zaświadczeniach winny być wymienione numery akcji i winno być stwierdzone, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Poznań, w kwietniu 1935 r.

Zarząd
746/16-18

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Syndykatu Rolniczego Warszawskiego, Spółki Akc. w likwidacji

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 14 maja 1935 r. o godz. 17 w lokalu Spółki, Warszawa, Kopernika 30, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1934 r. oraz udzielenie absolutorjum Komisji Likwidacyjnej;
- 4) Budżet na 1935 r.;
- 5) Wybór członka Komisji Likwidacyjnej na miejsce ustępującego;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i ustalenie wynagrodzenia;
- 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni — w myśl § 23 statutu — złożyć w biurze Spółki akcje lub świadectwa depozytowe polskich instytucyj kredytowych najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem. 748-1

I OGŁOSZENIE

Rada Powszechnego Banku Kredytowego, Spółka Akc.

zaprasza niniejszem PP. Akcjonariuszów na

XXVII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się we wtorek dn. 21 maja 1935 r. o godz. 11 przed poł., w sali posiedzeń tegoż Banku w Warszawie przy ul. Moniuszki 10, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Rady z czynności i stanu spraw Spółki, oraz przedłożenie zamknięć rachunków za 1934 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej oraz wniosek na udzielenie Radzie i Dyrekcji absolutorjum i na zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego za 1934 r.; 4) Wniosek w sprawie użycia czystego zysku z 1934 r.; 5) Wybory do Rady oraz ustalenie wysokości znaczków obecności członków Rady i poborów członków Komitetu Wykonawczego; 6) Wybory członków Komisji Rewizyjnej na 1935 r. i określenie wysokości ich wynagrodzenia.

Poza powyższym porządkiem dziennym będą rozpatrywane na tem Walnym Zgromadzeniu wnioski, o ile zostaną zgłoszone przez jednego lub więcej akcjonariuszów, reprezentujących przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego, w terminie niepóźniejszym jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze, którzy w powyższym Zgromadzeniu, chcą wziąć udział, winni swe akcje lub świadectwa depozytowe złożyć najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Powszechnym Banku Kredytowym w Warszawie lub jego Oddziałach w Bielsku, Krakowie i Lwowie, wzgl. w Banque des Pays de l'Europe Centrale w Paryżu lub w Zentral-Europäische Länderbank w Wiedniu.

Prezes: (—) Władysław Długosz m. p.

760-1

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki

**„Zakłady Wyrobów Metalowych Konrad, Jarnuskiewicz i S-ka”
SPÓŁKA AKCYJNA**

zawiadamia Akcjonariuszów, że

**34 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w dn. 14 maja 1935 r. o godz. 18 min. 30 w lokalu tejeż Spółki w Warszawie, przy ul. Grzybowskiej Nr. 25, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934, powzięcie decyzji o rezultatach operacji Spółki za 1934 r., oraz pokwitowanie władz Spółki z działalności za okres sprawozdawczy; 3) Rozpoznanie budżetu wydatków i planu działania na 1935 r.; 4) Upoważnienie Zarządu do kupna i sprzedaży nieruchomości oraz zaciągnięcia pożyczek hipotecznych bez ograniczeń i na warunkach według uznania Zarządu; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, życzący sobie zgłosić dodatkowy wniosek do porządku dziennego, winni złożyć swój wniosek Zarządowi w konkretnej formie pisemnej przynajmniej na 14 dni przed terminem odbycia Zgromadzenia Walnego, składając zarazem dowód posiadania przynajmniej 1/10 części emitowanych przez Spółkę akcji.

Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu Spółki w Warszawie ul. Grzybowska Nr. 25 w godz. od 9 do 13 swoje akcje lub właściwe dowody depozytowe na posiadane akcje.

751-1

**PODRÓŻUJCIE
SAMOLOTAMI**

II OGŁOSZENIE

W dn. 29 kwietnia 1935 r. o godz. 11, odbędzie się w lokalu firmy

„Keram” Spółki Akcyjnej dla Wyrobów Ceramicznych we Lwowie
ul. Zielna 56

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1934 r.; 2) Powzięcie uchwały o pokryciu strat; 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 4) Wybór nowych członków Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

628/15—16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakład Elektryczny Okręgu Lwowskiego, Spółka Akcyjna we Lwowie
ul. Sapiehy L. 3

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 30 kwietnia 1935 r. we wtorek o godz. 13 w sali posiedzeń Magistratu Lwowskiego z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za rok ubiegły; 3) Sprawozdanie rewizorów, wybranych przez Radę Nadzorczą; 4) Zatwierdzenie bilansu i r-ku strat i zysków; 5) Podział zysków; 6) Udzielenie władzom Spółki absolutorjum.

Właściciele akcji na okaziciela korzystają z prawa głosu na Walnem Zgromadzeniu, o ile na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyli akcje lub świadectwa tymczasowe w biurze Zarządu Spółki, Lwów, ul. Sapiehy L. 3/II.

508/14—16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Wyrobów Sukiennych Ch. Rubin, Spółka Akcyjna
w Tomaszowie-Maz.

zawiadamia, że we wtorek, dn. 7 maja 1935 r. o godz. 5 popoł. w lokalu Zarządu Spółki przy ul. Krzyżowej Nr. 22, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie z działalności Spółki za 1934 r. oraz Rady Nadzorczej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, rachunku zysków i strat za czas od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1934 r.; 4) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków; 5) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 6) Uchwalenie budżetu na 1935 r.; 7) Wybór Zarządu; 8) Wybór Rady Nadzorczej; 9) Wolne wnioski.

621/15—16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Manufaktury Wełnianej Karol Bennich
Spółki Akcyjnej w Łodzi

niniejszym podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, iż
DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 30 kwietnia r. b. o godz. 5 popoł. w lokalu Zarządu przy ulicy Łąkowej Nr. 11 w Łodzi z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1934 r. i udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 2) Powzięcie uchwały o pokryciu strat; 3) Wybór członków Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej; 4) Budżet za 1935 r., oraz 5) Udzielenie członkom Zarządu zezwolenia, przewidzianego w art. 375 K. H.

PP. Akcjonariusze, zamierzający uczestniczyć w powyższym Walnem Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje Zarządowi Spółki co najmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia.

455/13—16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki „Przemysł Włókienniczy Sukcesorowie Zygmunta Jarocińskiego”
Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 18 odbędzie się w lokalu Spółki w Łodzi, przy ul. Targowej Nr. 28/30

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz bilansu wraz z rachunkiem strat i zysków za rok operacyjny 1934; 3) Wybór dwóch członków Zarządu na miejsce ustępujących; 4) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej; 5) Określenie wynagrodzenia członków Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

508/14—16

ZARZĄD

Wileńskiego Banku Ziemskiego

podaje do wiadomości, że z powodów, przewidzianych w § 106 Statutu Banku, drugie

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Wileńskiego Banku Ziemskiego, a przeto prawomocne bez względu na ilość przedstawionych na niem akcji, odbędzie się 1 maja r. b. o godzinie 6 popoł. w lokalu Banku (Mickiewicza 8).

Akcje, albo zaświadczenia instytucyj kredytowych o zdeponowanych akcjach z numeracją takowych, powinny być złożone w Banku przed dniem 24 kwietnia r. b.

Depozytarjusze Wileńskiego Banku Ziemskiego powinni przed dniem 24 kwietnia r. b. powiadomić Bank o zamierzonym uczestniczeniu w Zgromadzeniu.

Porządek dzienny:

1) Zamierzone zmiany Statutu, a mianowicie: § 8 pkt. 7 zamiast: „Dywidenda od akcji, niepodjęta w ciągu lat 10ciu od terminu jej płatności, nie podlega wypłacie, a odnośne sumy przechodzą na własność Banku”, ustanowić: „Dywidenda od akcji niepodjęta w ciągu lat 5 od terminu jej płatności, nie podlega wypłacie i przechodzi na własność Banku”.

§ 79 zamiast: „Należności za kupony ubiegłe, jak również za wylosowane listy zastawne i obligacje ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat od dnia ich płatności i przechodzą na własność Banku”, ustanowić:

„Należności za kupony niepodniesione w ciągu lat 5, jak również należności za wylosowane listy zastawne i obligacje niepodniesione w ciągu lat 20 od dnia płatności, ulegają przedawnieniu i przechodzą na własność Banku”. Do § 118 dodać pkt. 3 „Walne Zgromadzenie może jednak na wniosek Zarządu postanowić: a) o czasowym wstrzymaniu wypłaty uchwalonej dywidendy i b) o nieuchwaleniu dywidendy z zaliczeniem do kapitału rezerwowego całego czystego zysku pozostałego po dokonaniu przelewu na kapitał zapasowy przewidziany w pkt. 1-ym, jak również o niewypłacie z kapitału rezerwowego dodatkowej dywidendy do 8% kapitału zakładowego, przewidzianej w § 122 Statutu”.

2) Wolne wnioski.

692/16—1

Człowiek nowoczesny
podróżuje SAMOLOTAMI

tańco
wygodnie
szybko!!!

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą „Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce” SPÓŁKA AKCYJNA

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 2 maja 1935 r. (czwartek) o godz. 12, odbędzie się w lokalu Banku Dyskontowego Warszawskiego, ul. Fredry 8

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rąku zysków i strat za 1934 r., uchwała w sprawie podziału zysku oraz określenie wysokości wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej za 1934 r.;

2) Zatwierdzenie budżetu na 1935 r.;

3) Zatwierdzenie odstąpienia 2 parcel ogólnej przestrzeni 2558 m² NN. hip. Lk 829/35 lwh 614 i lk 829/2 lwh 614;

4) Wybór członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących oraz zatwierdzenie kooptacji. 704-2

II OGŁOSZENIE

Rada Banko Handlowego w Warszawie

SPÓŁKA AKCYJNA

stosownie do § 16 Statutu Banku, niniejszem podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
odbędzie się we wtorek dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 5 popoł. w gmachu Banku Handlowego w Warszawie S. A. w Warszawie przy ul. Traugutta Nr. 7 z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;

2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Banku za rok 1933 i 1934 oraz bilansu i rachunku zysków i strat i udzielenie władzom Spółki pokwitowania. Powzięcie uchwały o podziale zysków i pokryciu strat za lata powyższe; powzięcie uchwały w przedmiocie obniżenia kapitału zakładowego do zł 15 000 000 i zatwierdzenie bilansu otwarcia na dz. 1 stycznia 1935 r.;

3) Powzięcie uchwały w przedmiocie połączenia Banku Angielsko-Polskiego S. A. z Bankiem Handlowym w Warszawie S. A.; podwyższenie w związku z powyższym połączeniem kapitału zakładowego Banku Handlowego w Warszawie S. A. o zł 2 500 000;

4) Powzięcie uchwały w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego Banku Handlowego w Warszawie S. A. o dalsze zł 7 500 000.

5) Powzięcie uchwały w przedmiocie zmiany statutu Banku Handlowego w Warszawie S. A. w związku ze zmianą wysokości kapitału zakładowego.

W odniesieniu do § 4 Statutu, który obecnie brzmi: „Kapitał zakładowy Banku wynosi zł 30 000 000, podzielonych na 300 000 akcji na okaziciela, po zł 100 nominalnej wartości każda. Akcje mogą być wypuszczane w odcinkach pojedynczych lub zbiorowych. Kapitał zakładowy może być podwyższony za zezwoleniem właściwej władzy na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia, drogą emisji nowych akcji tej samej wartości nominalnej” — projektowana jest zmiana wedle następującego brzmienia: „Kapitał zakładowy Banku wynosi zł 25 000 000, podzielonych na 250 000 akcji na okaziciela, po zł 100 nominalnej wartości każda. Akcje mogą być wypuszczane w odcinkach pojedynczych lub zbiorowych. Kapitał zakładowy może być podwyższony za zezwoleniem właściwej władzy na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia, drogą emisji nowych akcji tej samej wartości nominalnej”;

6) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Komisji Rewizyjnej za 1933 r. i za 1934 r., oraz dla członków Rady na 1935 r.;

7) Wybory członków Rady i Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć posiadane akcje — w myśl § 14 Statutu — najpóźniej do wtorku 23 kwietnia 1935 r. o godz. 2 popołudniu w kasie Instytucji Centralnej Banku Handlowego w Warszawie przy ul. Mazowieckiej 18, lub Tomackiej Nr. 1, bądź też w kasie jednego z oddziałów prowincjonalnych, jak: w Częstochowie, Kaliszu, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Lwowie, Łodzi, Poznaniu, Radomiu, Sosnowcu, Wilnie i Włocławku.

721-2

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Mirkowska Fabryka Papieru

SPÓŁKA AKCYJNA

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia r. b. o godz. 18 w biurze Zarządu Spółki przy ul. Marszałkowskiej Nr. 94 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;

2) Zatwierdzenie sprawozdania władz Spółki za rok operacyjny 1934 i bilansu na dz. 31 grudnia 1934 r. wraz z rachunkiem zysków i strat, oraz udzielenie władzom Spółki odnośnego absolutorjum;

3) Zatwierdzenie podziału zysku za rok operacyjny 1934;

4) Zatwierdzenie zmiany §§ 8 i 11 Statutu Spółki przez wnieście sienie do dotychczasowego ich brzmienia, które pozostaje bez zmiany, uzupełnień treści następujących:

Do § 8: „Zwyczajne Walne Zgromadzenie powinno się odbyć corocznie w ciągu pięciu miesięcy po upływie roku obrotowego”; do § 11: „Zarząd Spółki obowiązany jest w ciągu trzech miesięcy od upływu roku obrotowego sporządzić i złożyć władzom nadzorczym do zbadania bilans na ostatni dzień roku obrotowego, rachunek zysków i strat oraz dokładne piśmienne sprawozdanie z działalności Spółki za rok ubiegły”;

5) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;

6) Ustalenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;

7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w powyższym Walnym Zgromadzeniu, zechcą przedstawić swoje akcje lub odnośne dowody depozytowe instytucji kredytowych krajowych lub instytucji kredytowej zagranicznej Trust Metallurgique Belge-Français, Bruxelles, 168 rue Royale, niepóźniej niż do dn. 23 kwietnia 1935 r. w biurze Zarządu Spółki.

727-9

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Polski Przemysł Wódczany

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w biurze Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Dobrej Nr. 48/50 w pierwszym terminie w dn. 10 maja 1935 r. o godz. 17 z następującym porządkiem dziennym:

1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;

2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki i rozpatrzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1933/34;

3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;

4) Powzięcie uchwał w sprawie bilansu oraz rachunku strat i zysków;

5) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki;

6) Sprawy finansowe;

7) Wybór trzech członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących;

8) Zmiana § 2 Statutu Spółki. Projektowane nowe brzmienie § 2 Statutu: § 2. Przedmiotem działalności Spółki jest prowadzenie rektyfikacji spirytusu, gorzelnia, fabryk wódek, win owocowych, miodów, octu, musztardy i wszelkich

innych wyrobów z użyciem spirytusu, jak również wszelkich

napojów owocowych i innych, oraz wszelka działalność, wcho-

dząca w zakres gorzelnictwa i przeróbki produktów rolnych,

branie udziału w przedsiębiorstwach wszelkiego rodzaju, zwią-

zanych z przerobem produktów rolnych, jakoteż handel wszel-

kimi wyżej wymienionymi wytworami krajowymi i zagranicz-

nymi, tak w Polsce jak i zagranicą, zarówno na rachunek włas-

ny, jak i komisowy”;

9) Wnioski Zarządu, Rady Nadzorczej i PP. Akcjonariuszy.

Wnioski PP. Akcjonariuszów oraz dodatkowe sprawy na

porządek dzienny winny być przedstawione piśmienne Zarzą-

dowi na dwa tygodnie przed Walnym Zgromadzeniem.

Stosownie do § 6 Statutu Spółki, Walne Zgromadzenie od-

będzie się w pierwszym terminie, o ile będzie na niem repre-

zentowana więcej niż połowa akcji uprzywilejowanych.

Dn. 18 kwietnia 1935 r.

706-1

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Modrzejów-Bantke, Zjednoczone Zakłady Górniczo-Hutnicze

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż
DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE
odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1935 r. o godz. 17 w lokalu biura Zarządu w Warszawie, ul. Srebrna 9, z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1934; 2) Budżet i plan działań; 3) Wybory władz; 4) Zatwierdzenie nabycia nieruchomości i upoważnienie Zarządu do nabycia, sprzedaży, dzierżawy, względnie do zamiany nieruchomości oraz do korzystania z kredytu i zabezpieczenia tegoż.

Akcje na okaziciela i zastępujące je zaświadczenia będą przyjmowane w biurze Zarządu w dni powszednie w godz. od 10 do 12 aż do dnia 22 b. m. włącznie.

711-2

II OGŁOSZENIE

Zarząd Tow. Przem.-Handl. „Łubna“, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 17 min. 30 w kancelarii Notarjusza Stanisława Jurkiewicza Warszawa, Kapucyńska 6 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Następujący porządek:

Wybór Przewodniczącego; Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; Rozpatrzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1934 r. oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania; Uchwała o sposobie pokrycia strat; Wybory Zarządu i Rady Nadzorczej; Ustalenie wynagrodzenia Zarządu; Wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu akcje lub dowody depozytowe. Zgromadzenie to ważne będzie bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

703-2

II OGŁOSZENIE

Zarząd Tow. Przemysł.-Handl. „Leścer“, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 18 minut 30 w kancelarii Notarjusza Stanisława Jurkiewicza Warszawa, Kapucyńska 6 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Następujący porządek:

Wybór Przewodniczącego; Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; Rozpatrzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1934 r. oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania; Podział zysków; Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej; Ustalenie wynagrodzenia Zarządu; Wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu akcje lub dowody depozytowe. Zgromadzenie to ważne będzie bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

708-2

II OGŁOSZENIE

Zarząd Polskiego Towarzystwa Asfaltowego, Spółka Akc. w Warszawie

podaje do wiadomości iż w dn. 30 kwietnia r. b. o godzinie 5 popoł. w lokalu Zarządu przy ul. Niemcewicza Nr. 28 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1934 r.; 2) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysku i strat za 1934 r.; 3) Zmniejszenie kapitału zakładowego; 4) Wybór Komisji Rewizyjnej; 5) Wybór nowych członków Zarządu na miejsce ustępujących; 6) Zmiany statutu; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 13 kwietnia r. b. złożyć Zarządowi swe akcje.

701/2

II OGŁOSZENIE NA I TERMIN

Towarzystwo Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich

SPÓŁKA AKCYJNA

Siedziba: Warszawa, ul. Kapucyńska Nr. 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Zarząd Towarzystwa Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich, Spółki Akcyjnej, ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że — zgodnie z § 20 Statutu — zwołuje

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

na dz. 2 maja 1935 r. o godz. 11, w siedzibie Spółki w Warszawie, przy ul. Kapucyńskiej Nr. 3.

Porządek dzienny:

1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia i mianowanie Przewodniczącego Zgromadzenia;

2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej za okres operacyjny 1934;

3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków;

4) Udzielenie władzom Spółki absolutorjum co do wypełniania powierzonych im obowiązków;

5) Mianowanie członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących spowodu upływu czasu trwania mandatów;

6) Ustalenie poborów członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej.

Nie zgłoszono do dnia dzisiejszego wniosku o uzupełnienie porządku dziennego dodatkowymi sprawami.

Zgromadzenie zwoływane będzie mogło ważne obradować, jeżeli ilość akcji reprezentowanych wyniesie conajmniej piątą część kapitału zakładowego.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w wymienionem wyżej Zgromadzeniu; złożenie przez nich akcji nie jest wymagane.

Właściciele akcji na okaziciela, życzący sobie wziąć udział w wymienionem powyżej Zgromadzeniu lub też być zastąpionymi przez pełnomocnika, winni złożyć swoje akcje najpóźniej do dn. 24 kwietnia 1935 r.:

we Francji:

w Banku Sté Gle de Crédit Industriel et Commercial w Paryżu, 66 rue de la Victoire, i w jego oddziałach, a na prowincji — we wszystkich bankach miejscowych, należących do jego grupy;

w Banku Banque de l'Union Parisienne w Paryżu, 6 et 8, Boulevard Haussmann;

w Banku MM. de Neuflyze et Cie w Paryżu, 31, rue Lafayette;
w Banku Banque Franco-Polonaise w Paryżu, 15, rue des Pyramides;

w Szwajcarii:

w Banku Banque Darier et Cie w Genewie, 4, Boulevard du Théâtre;

i najpóźniej 25 kwietnia 1935 r.:

w Polsce:

w siedzibie Spółki w Warszawie, ul. Kapucyńska Nr. 3;

w Banku Handlowym w Warszawie;

w Banku Dyskontowym Warszawskim w Warszawie;

w Banku Francusko-Polskim w Warszawie, ul. Czackiego 4.
Akcje, złożone w ten sposób, pozostaną w depozycie aż do rozwiązania Walnego Zgromadzenia. Każda akcja daje prawo do jednego głosu.

Z a r z ą d

702-2

II OGŁOSZENIE

Rada Banku Angielsko-Polskiego

SPÓŁKA AKCYJNA

stosownie do postanowień art. 396 Kodeksu Handlowego, ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 17 odbędzie się w lokalu Banku w Warszawie przy ul. Krak. Przedmieście 47/49

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawa połączenia Banku Angielsko-Polskiego, Spółka Akcyjna z Bankiem Handlowym w Warszawie, Spółka Akcyjna.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni — stosownie do postanowień § 33 statutu — złożyć swe akcje najpóźniej do dn. 23 kwietnia 1935 r. do godz. 15 w Kasie Banku. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniach powyższych winna być wymieniona liczba akcji oraz winno być stwierdzone, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

735/15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Wyrobow Bawełnianych I. K. Poznańskiego

W ŁODZI

podaje do wiadomości, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 2 maja 1935 r., o godz. 16 w lokalu Spółki w Łodzi, przy ul. Ogrodowej 17, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Walnego Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;

- 2) Zatwierdzenie nabycia przez Spółkę 1013 sztuk własnych akcji na okaziciela w celu umorzenia tych akcji, powzięcie uchwały o obniżeniu kapitału akcyjnego o sumę zł 2 532 500 oraz przeprowadzenie w związku z tem zmiany ustępu 1, § 4 statutu Spółki.

Treść dotychczasowa: „Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 30 997 500 i podzielony jest na 10 000 sztuk akcji zwykłych na okaziciela wartości nominalnej zł 2 500 każda, oraz na 2 399 sztuk akcji imiennych uprzywilejowanych, wartości nominalnej zł 2 500 każda” — projektowana zmiana: „Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 28 465 000 i podzielony jest na 8 987 akcji zwykłych na okaziciela wartości nominalnej zł 2 500 każda oraz na 2 399 sztuk akcji imiennych uprzywilejowanych, wartości nominalnej zł 2 500 każda”;

- 3) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie tych sprawozdań, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1934 r.;

- 4) Powzięcie uchwały co do podziału zysku, wzgl. pokrycia strat;

- 5) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 6) Ustalenie preliminarza na 1935 r.;
- 7) Ustalenie ilości członków Rady Nadzorczej;
- 8) Zatwierdzenie kooptacji członków Rady Nadzorczej;
- 9) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 10) Wynagrodzenie Komisji Rewizyjnej.

Właściciele akcji imiennych i świadectw tymczasowych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do książki akcyjnej przynajmniej na tydzień przed odbyciem Walnego Zgromadzenia.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w siedzibie Spółki w Łodzi, ul. Ogrodowa 17, przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

750/14-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Manufaktury Bawełnianej F. Eisenbraun, Spółka Akc. w Łodzi zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 1 maja r. b. o godz. 5 popoł., odbędzie się w biurze Zarządu, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 68

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej i sprawozdania Zarządu za 1934 r.;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1934 r. i udzielenie absolutorjum Zarządowi;
- 4) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wniosek w myśl Art. 54 Prawo o Sp. Akc.: wybór nowego członka Zarządu na miejsce zmarłej s. p. Emmy Eisenbraun;
- 7) Wolne wnioski.

737/14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Grodzieckiego Towarzystwa Kopalń Węgla i Zakładów Przemysłowych SPÓŁKA AKCYJNA

niniejszem ma zaszczyt zaprosić PP. Akcjonariuszów na XXXV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE mające się odbyć w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 10 przed poł. w biurze Zarządu Towarzystwa w Grodźcu.

Porządek dzienny Zgromadzenia następujący:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań Zarządu i Rady Nadzorczej, bilansu, rachunku zysków i strat, wniosków Komisji Rewizyjnej, wszystko za 1934 r., oraz powzięcie odnośnych uchwał, jak również udzielenie władzom Spółki pokwitowania z działalności za ten sam okres;
- 3) Zatwierdzenie kupna gruntów;
- 4) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski: a) Unieważnić uchwałę Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 17 stycznia 1935 r. upoważniającą Zarząd Grodzieckiego Towarzystwa Kopalń Węgla i Zakładów Przemysłowych Spółka Akcyjna do zawarcia umowy z Towarzystwem Górniczo-Przemysłowym „Saturn” Spółka Akcyjna na podstawie złożonej oferty na wydzierżawienie całokształtu przedsiębiorstwa Grodzieckiego Towarzystwa, z prawem dokonania we wspomnianej ofercie, w porozumieniu z Radą Nadzorczą Spółki, zmian i uzupełnień poszczególnych warunków tejże oferty, jak również ewentualnego sprolongowania terminu ważności takej, wszystko to bez potrzeby odwoływania się do uchwały Walnego Zgromadzenia; b) Uzupełniając wyborów do Rady Nadzorczej.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, obowiązani są złożyć w Zarządzie Spółki swoje akcje lub zaświadczenia w myśl art. 399 Kodeksu Handlowego.

741/14-16

Warszawskie Towarzystwo Pożyczkowe na Zastaw Rachomości SPÓŁKA AKCYJNA

Stan rachunków w dn. 31 marca 1935 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i banki zł 3 143 697.32; Papiery wartościowe kapitału zapasowego zł 267 244.92; Nieruchomości zł 1 204 018.83; Ruchomości złotych zł 104 194.64; Zaliczenia zł 12 981 454.00; Zastawy spadłe z licytacji zł 993 082.00; Sumy przechodnie — międzyokresowe zł 482 185.82; Straty na zastawach spadłych z licytacji zł 11 288.00; Procenty od akceptów zł 281 088.95; Koszty handlowe zł 212 350.34; Podatki i świadczenia socjalne zł 14 951.70; Razem zł 19 695 556.52.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 2 000 000.00; Kapitał zapasowy zł 502 231.85; Fundusz amortyzacyjny zł 178 511.65; Fundusze różne zł 12 928.63; Akcepty zł 15 944 802.00; Dywidenda nieodebrana zł 35 683.00; Procenty od zaliczeń zł 613 599.10; Dochody różne zł 4 550.85; Sumy przechodnie — międzyokresowe zł 403 249.44; Razem zł 19 695 556.52.

707-1

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowych „Standard-Gips“

Spółka Akcyjna we Lwowie

ma zaszczyt zawiadomieć PP. Akcjonariuszy, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się we wtorek dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 6 wieczorem w lokalu Spółki we Lwowie, przy ul. Fredry 9 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za 1934 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków;
- 5) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonanych czynności;

6) Zmiana statutu Spółki, a to: w § 3 statutu skreśla się słowa „Komisja Rewizyjna”, a w to miejsce wpisuje się „Rada Nadzorcza”; w § 5 zmienia się częściowo zdanie pierwsze w ten sposób, że się skreśla słowa „Walne Zgromadzenie” a w ich miejsce się wpisuje „Radę Nadzorcza”, po słowach zaś „spośród akcjonariuszy” dodaje słowa: „lub spoza ich grona”; w § 9 statutu skreśla się cały tekst tego §-fu, a w jego miejsce wpisuje się: „Rada Nadzorcza składa się z 5 do 7 członków, wybieranych przez Walne Zgromadzenie zwykłą większością głosów, poraz pierwszy na jeden rok, następnie na okres lat trzech. Uchwały Rady Nadzorczej są prawomocne, jeżeli wszyscy członkowie zostali zaproszeni pismami, rozestaniem na trzy dni przed terminem posiedzenia, jeżeli w posiedzeniu wzięło udział przynajmniej trzech członków. Do obowiązków Rady Nadzorczej należy wybór Zarządu, wykonywanie stałego nadzoru nad gospodarką Spółki we wszystkich gałęziach, w szczególności badanie sprawozdania, bilansu, oraz rachunku zysków i strat. Poza to zakres działania Rady Nadzorczej określa ustawa”; w § 12 skreśla się słowo: „warszawskich” i w to miejsce wpisuje się słowo „lwowskich”;

- 7) Wybór Rady Nadzorczej na jeden rok;
- 8) Ustalenie wynagrodzenia dla Zarządu i Rady Nadzorczej za 1935 r. oraz Komisji Rewizyjnej za 1934 r.;
- 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w głosowaniu, winni są złożyć w Zarządzie Spółki na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem akcje lub świadectwa tymczasowe, względnie notarialne lub bankowe dowody depozytowe. W zaświadczeniach należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

8/6 12—16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Elektrobudowa“ Wytwórnia Maszyn Elektrycznych

w Łodzi, ul. Kopernika Nr. 56/58

zawiadamia wszystkich akcjonariuszów Spółki o

ZGROMADZENIU WALNEM

które odbędzie się w dn. 4 maja 1935 r. o godz. 6 pp. w lokalu Spółki, przy ul. Kopernika Nr. 56/58, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków za 1934 r. operacyjny;
- 5) Podział zysku za 1934 r., względnie przeniesienie go na pokrycie strat za poprzednie lata operacyjne;
- 6) Udzielenie Zarządowi pokwitowania;
- 7) Wybór jednego członka Zarządu na miejsce ustępującego na zasadzie kolejności;
- 8) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej;
- 9) Uchwalenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1935 r.;
- 10) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu Walnym, winni — w myśl § 24 statutu — złożyć swe akcje najmiej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia Walnego w Zarządzie Spółki w Łodzi, przy ul. Kopernika Nr. 56/58. Zamiast akcji mogą być złożone świadectwa depozytowe lub zastawowe polskich instytucji kredytowych rządowych lub prywatnych przez Rząd zatwierdzonych, lub zagranicznych, przez Rząd aprobowanych. Składanie akcji uskutecznić można codziennie w godzinach biurowych do dn. 27 kwietnia 1935 r. włącznie, w lokalu Spółki w Łodzi, przy ul. Kopernika Nr. 56/58, gdzie jednocześnie wydane będą legitymacje, uprawniające do wstępu na Zgromadzenie Walne.

Zarząd

478/14—16

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE SPÓŁKI**„Jasło“ Zakłady Przemysłowo-Naftowe „Gartenberg i Schreyer“****Spółka Akc. w Niegłowicach ad Jasło**

odbędzie się w Niegłowicach w biurze Spółki w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 15 popoł. z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu poprzedniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komitetu Wykonawczego odnośnie do przedsiębiorstwa za rok gospodarczy 1934;
- 3) Odczytanie sprawozdania Komisji Rewizyjnej;
- 4) Przedłożenie i przyjęcie bilansu przedsiębiorstwa i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1934, tudzież powzięcie uchwały co do pokrycia strat przedsiębiorstwa;
- 5) Udzielenie absolutorium dla członków Zarządu i Komitetu Wykonawczego co do zarządu i prowadzenia przedsiębiorstwa Spółki za 1934 r.;
- 6) Wybór członków Zarządu w miejsce ustępujących i zatwierdzenie kooptowanych członków;
- 7) Wybór Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ kapitału akcyjnego, mają prawo umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym tego Walnego Zgromadzenia, jeśli żądanie piśmienne ze wskazaniem konkretnych wniosków zgłoszą do Zarządu nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia przy udowodnieniu posiadania powyższej ilości akcji.

Z a r z a d

580/14—16

II OGŁOSZENIE

**Zarząd firmy „M. Łemplecki, Spółka Akcyjna
Przedsiębiorstwo Górnicze, Wiertnicze i Hydrotechniczne“**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 18 w biurze Firmy w Sosnowcu, przy ul. Małachowskiego Nr. 26 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdania Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej za 1934 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za 1934 r. oraz kwitowanie władz Spółki;
- 4) Wybory na 1935 r. Komisji Rewizyjnej oraz członków Rady Nadzorczej i Zarządu wzajemnie zastępujących;
- 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem zebrania złożyć w biurze Spółki w Sosnowcu, ul. Małachowskiego Nr. 26 swe akcje lub odpowiednie zaświadczenia notarialne, albo bankowe o zdeponowaniu akcji. Ewentualne pełnomocnictwa mogą być tylko piśmienne, przyczem członkowie Zarządu i pracownicy Spółki nie mogą być pełnomocnikami.

Wolne wnioski należy zgłosić Zarządowi, Sosnowiec, ul. Małachowskiego Nr. 26 na dwa tygodnie przed terminem Walnego Zgromadzenia.

578/14—16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

**Dom Rolniczy, Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza „H. Mühsam“
Spółka Akcyjna w Włocławku**

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że we wtorek dn. 30 kwietnia 1935 r. o godz. 5 popoł. odbędzie się w lokalu Spółki we Włocławku przy ul. Kościuszk. Nr. 2

**ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZÓW
SPÓŁKI**

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1934 r. i udzielenie Zarządowi pokwitowania z dotychczasowej działalności;
- 4) Budżet na 1935 r. operacyjny;
- 5) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zebraniu, winni przedstawić swoje akcje Zarządowi w biurze Spółki na 7 dni przed Zebraniem, wnioski zaś winny być złożone Zarządowi na 14 dni przed terminem Walnego Zebrania.

508/14—16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Warszawska Fabryka Guzików, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że w dn. 9 maja 1935 r. o godz. 16 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Radzimińskiej 7, odbędzie się

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1934 r. operacyjny; 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie podziału zysków; 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonanych w roku sprawozdawczym czynności; 5) Ustalenie na 1935 r. liczby członków Zarządu oraz ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej za lata 1934 i 1935; 6) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia swe akcje względnie zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej.

583-2

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

„Zakłady Chemiczne w Winnicy”, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 4 maja 1935 r. o godz. 10 przedpoł. w Warszawie, w lokalu Zarządu Sp. Akc. Przemysłowo-Handlowe Zakłady Chemiczne Ludwik Spiess i Syn S. A. przy ul. Daniłłowiczowskiej Nr. 16 odbędzie się

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Spółki Akcyjnej Zakłady Chemiczne w Winnicy, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat za 1934 r. i pokwitowanie władz Spółki; 4) Przeznaczenie i podział zysków; 5) Budżet na 1935 r.; 6) Wybory trzech nowych członków Zarządu w miejsce ustępujących, i desygnowanie jednego spośród członków Zarządu do samodzielnego reprezentowania Spółki; 7) Wybory Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje lub kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki (Winnica, poczta Henryków, koło Warszawy) co najpóźniej na siedem dni przed dniem Walnego Zgromadzenia.

718-2

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Prasa Nowa” Zakłady Wydawnicze i Graficzne we Lwowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 4 maja 1935 r. o godz. 12 odbędzie się w lokalu Spółki we Lwowie ul. Sokoła 4

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1934 r., udzielenie absolutorjum Zarządowi; 3) Powzięcie uchwały w sprawie przeznaczenia zysku bilansowego; 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć najpóźniej na dni 7 przed terminem Zgromadzenia w Zarządzie Spółki swoje akcje lub zaświadczenia ich złożenia w instytucjach, do tego uprawnionych.

454/18-18

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Wyrobów Bawełnianych „Franciszek Ramisch”

Spółki Akcyjnej w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 26 kwietnia r. b. o godz. 6 popoł. odbędzie się w biurze Zarządu w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 140

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1934; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat; 4) Udzielenie absolutorjum Zarządowi i Komisji Rewizyjnej; 5) Powzięcie uchwały co do zużytkowania zysku za rok operacyjny 1934; 6) Zatwierdzenie budżetu na 1935 r.; 7) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zebraniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki na 7 dni przed terminem Zgromadzenia swoje akcje lub też zaświadczenia, przewidziane w art. 59 Prawa o spółkach akcyjnych.

689-2

II OGŁOSZENIE

Dyrekcja Powszechnego Banku Związkowego w Polsce **SPÓŁKA AKCYJNA**

zwołuje niniejszem

XII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

które odbędzie się w dn. 7 maja 1935 r. o godz. 11 w lokalu Banku w Warszawie przy ul. Zgoda 11 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Dyrekcyj i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1934 r.; 3) Spółśób użycia czystego zysku; 4) Ustalenie ilości członków Rady na dalsze trzecie; 5) Wybory członków Rady w miejsce ustępujących i zatwierdzenie kooptowanych członków Rady; 6) Wybory członków Komisji Rewizyjnej; 7) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady i Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni swe akcje, uprawniające do głosowania, złożyć najpóźniej do dn. 30 kwietnia 1935 r. włącznie w Powszechnym Banku Związkowym w Polsce S. A. w Warszawie lub w jego Oddziałach.

582/15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Elektrowni Okręgu Warszawskiego

SPÓŁKI AKCYJNEJ

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 10 maja 1935 r. (piątek) o godzinie 12 w południe odbędzie się w sali konferencyjnej Towarzystwa Ubezpieczeń „Przezorność” w Warszawie, ul. Świętokrzyska Nr. 23

PIĘTNASTE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie za ubiegły rok operacyjny; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za 1934 r.; sprawozdania Komisji Rewizyjnej oraz uchwała w sprawie podziału zysków; 4) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 5) Wyznaczenie wynagrodzenia dla członków Rady i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów, o ile zostaną zgłoszone na ręce Zarządu Spółki do dn. 26 kwietnia 1935 r.

Właściciele akcji winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć je na ręce Zarządu w biurze Spółki, Warszawa, ul. Świętokrzyska Nr. 23. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej.

Stosownie do § 8 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

698-1

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

„Mazowia“ Fabryka Mebli Giętych w Radomsku

zwoluje na dz. 27 kwietnia 1935 r. o godz. 4 popoł. w Radomsku w lokalu Spółki przy ul. Dobryszyckiej Nr. 1

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1934 r., powzięcie uchwały o pokryciu strat i kwitowanie Zarządu z wykonania przez niego obowiązków;
- 2) Uzgodnienie § 43, punkt 2 Statutu Spółki z postanowieniem artykułu 112 Rozp. z 22 marca 1928 r. „Dz. Ust. R. P.“ Nr. 39, poz. 383;
- 3) Wierzytelności akcjonariuszów;
- 4) Wybór Prezesa Zarządu;
- 5) Określenie wysokości kredytu Spółki;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Określenie pborów Członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 8) (sprawa dodatkowa) Podwyższenie kapitału akcyjnego;
- 9) (sprawa dodatkowa) Powzięcie uchwały co do dalszego istnienia Spółki.

Prawo głosowania na Walnym Zgromadzeniu mają tylko ci akcjonariusze, którzy złożyli w Spółce akcje lub zaświadczenie odpowiadające wymogom Statutu najpóźniej do 20 kwietnia 1935 r. włącznie i nie odbiorą ich przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. — Każda akcja daje prawo do jednego głosu.

722-2

Cukrownia Guzów, Spółka Akc.

Bilans na dz. 1 lipca 1934 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości 2 913 605·00; Ruchości, urządzenia, aparaty i kolejka 1 869 006·99; Inwentarz żywy 2 440·00; Cukier i melas 2 438 997·53; Magazyn 2 45 308·48; Kasa 2 2257·85; Rachunki bieżące w bankach 2 160 342·00; Akcje i udziały w obcych przedsiębiorstwach 2 19 296·00; Papiery procentowe 2 15 796·00; Węksle w portfelu 2 1 500·00; Kaucje własne 2 29 582·80; Dłużnicy i plantatorzy 2 335 823·66; Sumy przechodnie 2 73 977·27; Strata za 1932/33 r. 2 174 123·17; Strata za 1933/34 r. 2 171 775·26; **Suma bilansowa 2 4 255 792·01.**

Poza bilansem: Różni za węksle gwarancyjne i grzecznościowe 2 65 029·00; Izba Skarbową za gwarancje B/Cukrownictwa z tytułu akcyzy 2 160 000·00; Razem 2 4 480 821·01.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy 2 800 000·00; Kapitał amortyzacyjny 2 411 726·74; Akcepty i węksle żyrowane 2 328 071·16; Wierzyciele i plantatorzy 2 1 886 710·94; Akcya 2 523 098·78; Kaucje obce 2 2 000·00; Specjalna rezerwa na różnicach kursowych 2 68 217·56; Rezerwa na spłatę pożytek w walutach obcych 2 188 193·28; Sumy przechodnie 2 47 775·55; **Suma bilansowa 2 4 255 792·01.**

Poza bilansem: Akcepty gwarancyjne i grzecznościowe 2 65 029·00; B/Cukrownictwa za list gwarancyjny dla Izby Skarbowej 2 160 000·00; Razem 2 4 480 821·01.

Rachunek strat i zysków

WIENIEN. — Koszty administracyjne 2 66 345·10; Koszty fabrykacji 2 720 447·68; Koszty sprzedaży 2 21 990·42; Koszty kredytu 2 193 522·75; Podatki państwowe i komunalne 2 61 932·20; Amortyzacja 2 203 816·47; Cukier z kamp. 1931/32 r. 2 8 060·00; Cukier nabyty w Klemensowie 2 23 200·00; Strata na dłużnikach 2 18 095·40; Strata na konsyngentach z 1932/33 r. 2 80 000·00; Strata na cukrze z 1932/33 r. 2 2 147·00; Strata na melasie z 1932/33 r. 2 2 200·54; Strata na workach od nasion buraczan. 2 241·51; Część kosztów organizacji Spółki Akcyjnej 2 10 439·82; **Razem 2 1 412 438·89.**

MA. — Cukier 2 1 149 489·93; Melas 2 9 201·36; Wytloki 2 36 517·79; Różnice kursowe 2 10 577·91; Tenuty dzierzawne 2 1 155·50; Drobne należności plantatorów małorolnych 2 72·45; Różnica przy spłacie należności wierzycieli, objętych układem sądowym 2 33 648·69; Strata 2 171 775·26; **Razem 2 1 412 438·89.**

744-1

!!! Bądź nowoczesnym i podróżuj samolotem !!!

Rada Zarządzająca

Fabryki Stali Tyglowej „Huta Poldi“ (Poldina hat)

w Pradze Czeskiej, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1935 r. o godz. 11 przedpoł. odbędzie się w sali posiedzeń Böhmische Escomptebank & Creditanstalt w Pradze, Graben 37

44 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za 1934 r.;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie Radzie Zarządzającej absoltorium z dotychczasowej działalności;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i podział zysków;
- 4) Wybór członków Rady Zarządzającej;
- 5) Wybór dwóch członków Komisji Rewizyjnej i jednego zastępcy na rok gospodarczy 1935.

Praga, dn. 10 kwietnia 1935 r.

Z prawa głosu korzystają tylko ci akcjonariusze, którzy co najmniej 10 akcji wraz z bieżącymi kuponami złożyli najpóźniej do dn. 19 kwietnia 1935 r.

w Pradze Czeskiej — w Generalnej Dyrekcji Spółki lub w Böhmische Escomptebank & Creditanstalt, względnie w Živnostenska Banka;

w Wiedniu — w Oesterreichische Industriekredit-Aktiengesellschaft;

w Genewie — w Société de Banque Suisse.

Wzamian złożonych akcji wydane im będą imienne karty legitymacyjne, opiewające na ilość złożonych akcji i przypa-dające na nie głosy.

712-1

Ziemski Bank Hipoteczny, Spółka Akcyjna

WE LWOWIE

Rachunek bilansu za 1934 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim i P. K. O. 2 203 082·14; Waluty 2 65 072·66; Papiery wartościowe: a) pożyczki państwowe 2 87 029·78, b) papiery hipoteczne 2 31 128·22, c) akcje 2 4 565·60; Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych 2 45 989·50; Banki krajowe 2 11 388·20; Banki zagraniczne 2 23 839·85; Węksle zdyskontowane 2 2 311 361·14; Rachunki bieżące (saldo debetowe): a) zabezpieczone 2 522 362·61, b) niezabezpieczone 2 59 500·24; Pożyczki terminowe 2 3 022 339·91; Należności z układów konwersyjnych 2 2 990·00; Nieruchomości 2 474 469·31; Różne rachunki 2 1 911 672·65; Długoterminowe pożyczki hipoteczne 2 215 722·72; Odsetki hipoteczne 2 31 303·10; **Razem 2 9 023 817·63.**

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) zakładowy 2 5 000 000·00, b) zapasowy 2 232 309·65, c) inne rezerwy 2 27 870·21, d) fundusz amortyzacyjny 2 165 694·69; Wkłady: a) terminowe 2 838 621·11, b) à vista 2 1 030 060·34; Rachunki bieżące (saldo kredytowe) 2 329 880·04; Zobowiązania inkasowe 2 1 471·90; Redyskonto węksli 2 705 185·18; Banki krajowe 2 13·00; Banki zagraniczne 2 1 260·61; Różne rachunki 2 404 653·09; Listy zastawne 2 215 722·72; Niepodjęte kupony listów zastawnych 2 27 490·67; Odsetki węksli na 1935 r. 2 9 777·78; Zysk 2 33 806·01; **Razem 2 9 023 817·63.**

Gwarancje 2 6 343·00; Inkaso 2 21 066·35.

Rachunek strat i zysków

WYDATKI. — Procenty i prowizje wypłacone 2 149 517·03; Koszty handlowe 2 239 375·43; Podatki 2 66 400·19; Amortyzacja 2 7 047·47; Odpisy na dłużnikach 2 54 129·38; Różne 2 46 182·71; Czysty zysk 2 33 806·01; **Razem 2 596 458·22.**

DOCHODY. — Pozostałość zysku z 1933 r. 2 27 066·03; Procenty i prowizje pobrane 2 464 625·30; Różnice kursowe 2 59 011·62; Dochody z nieruchomości 2 12 969·24; Różne 2 32 786·03; **Razem 2 596 458·22.**

721-1

FABRYKA CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNA DR. A. WANDER, SP. AKC.

KRAKÓW

Bilans z dn. 31 grudnia 1934 r.

	zł	zł
Majątek stały:		
I. — Grunty		192 237'60
II. — Budynki:		
1) fabryczne	817 758'04	
2) gospodarcze	282 710'32	1 100 468'36
III. — Urządzenia techniczne:		
1) maszyny	459 398'36	
2) urządzenia fabryczne	8 338'63	
3) urządzenia laboratoryjne	6 780'75	
4) urządzenia magazynu	18 958'36	
5) heczki żelazne	845'30	
6) samochody	31 525'87	
7) różne środki lokomocji	378'74	526 226'01
IV. — Urządzenia biurowe:		
1) Kraków	zł 51 072'98	
2) Warszawa	zł 684'75	51 757'73
3) telefon wewnętrzny		23 979'17
V — Majątek płynny:		
1) Gotówka w kasie	1 172'75	
2) " w P. K. O.	3 410'11	
3) " w bankach	58 962'50	63 545'36
4) Pożyczka Narodowa		4 840'00
5) weksle w portfelu	40 519'21	
6) " w inkasie	100'00	40 619'21
VI — Materiały:		
1) surowce	zł 67 104'44	
2) materiały pomocnicze pędne oraz warsztatowe	zł 14 866'84	
3) opakowania	zł 40 218'83	
4) materiały laborat.	zł 461'47	
5) " propag.	zł 18 666'53	141 318'11
6) półfabrykaty	1 810'05	
7) towary gotowe	73 791'10	216 919'26
VII — Dłużnicy:		
1) odbiorcy	244 973'85	
2) dostawcy	2 960'80	
3) różni	62 693'78	
4) weksle protestowane	zł 724'97	
5) należności wekslowe w postępowaniu rewindykacyjnym	zł 343'53	
6) inne należności w postępowaniu rewindykacyjnym	zł 6 267'41	7 335'91
		317 964'34

	zł	zł
VIII — Koszty założenia		13 250'16
IX — Sumy przechodnie:		
1) wydatki, dotyczące okresu przyszłego	13 541'51	
2) inne	272'33	13 813'84
X — Reszta straty z 1933 r.		110'68
Straty w 1934 r.		203 965'67
		<u>2 769 697'39</u>
XI. — Kapitał akcyjny		2 000 000'00
XII. — Rezerwa na należności wątpliwe		45 000'00
XIII. — Rezerwa na prowizje zastępców		9 576'00
XIV. — Zobowiązania:		
1) Glaro A. G. Glarus (Szwajcaria)	625 702'26	
2) zaległe podatki	2 907'99	
3) dostawcy krajowi	26 501'37	
4) dostawcy zagraniczni	1 946'02	
5) odbiorcy	5 657'77	
6) różni	42 803'01	705 518'42
XV. — Sumy przechodnie		9 602'24
		<u>2 769 697'39</u>

Straty i zyski w 1934 r.

	zł	zł
Wydatki:		
Koszty fabrykacji sprzedanych towarów		365 285'50
Odpisy amortyzacyjne—produkcja		98 139'74
Opusty i skonta		28 603'61
Koszty sprzedaży:		
Koszty propagandowe		111 504'23
Inne koszty sprzedaży		195 506'81
Koszty administracyjne		240 324'00
Podatki		38 102'42
Odsetki		21 719'29
Odpisy amortyzacyjno-administr.		19 341'05
Odpis kosztów założenia Spółki		13 250'16
		<u>1 131 776'81</u>
Dochody:		
Sprzedaż	956 490'43	
mniej zwroty	29 813'14	926 677'29
Różnice kursowe		1 133'85
Strata w 1934 r.		203 965'67
		<u>1 131 776'81</u>

„Kielecka Odlewnia“

Bilans zamknięcia zestawiony na dz. 31/XII 1934 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty i place zł 276 726'00; Budynki zł 1 166 485'00; Drogi i place fabryczne zł 16 444'00; Urządzenia techniczne zł 36 940'00; Majątek płynny: Papiery procentowe zł 4 800'00; Dłużnicy zł 9 603'51; Razem zł 1 510 998'51.

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 900 000'00; Kapitał zapasowy zł 106 455'52; Wierzyciele zł 449 699'47; Czysty zysk zł 54 843'52; Razem zł 1 510 998'51.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1934 r.

Koszty administracji ogólnej zł 108 049'03; Koszty kredytów zł 7 183'25; Podatki państwowe i komunalne zł 12 213'28; Czysty zysk zł 54 843'52; Razem zł 182 289'08.

Dochód brutto za 1934 r. zł 182 289'08; Razem zł 182 289'08.

„Wędliniarnie S. Diszkin“, Spółka Akc.

W ŁODZI

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1934 r.

STAN CZYNNY. — R-k Ruchomości zł 61 147'20; Remanent Inwentarzowy oraz Maszyn Fabryki Piotrk. 8 zł 70 406'31; R-k Kasy zł 43 387'77; R-k Dłużników zł 61 975'00; Obligacje 6% Poż. Narod. zł 160'00; R-k Zysków i Strat zł 38 438'50; Ogólna suma zł 275 514'78.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 250 000'00; Fundusz Amortyzacyjny zł 25 282'02; R-k Wierzycieli zł 232'76; Ogólna suma zł 275 514'78.

Rachunek zysków i strat

Rozchód zł 13 751'87; Przychód zł 8 800'00; Strata zł 4 951'87.

„Płótno“, Spółka Akcyjna, Stęszew

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1934 r.

AKTYWA. — Nieruchomości: Grunty zł 35 000·00; Budynki: a) fabryczne zł 97 010·67, b) gospodarcze zł 20 822·40, c) mieszkalne zł 29 541·09; Maszyny zł 277 019·05; Inwentarz zakładowy martwy zł 14 245·83; Gotówka w kasie zł 9 723·43; Gotówka w bankach zł 82 681·90; Papiery procentowe zł 8 256·00; Weksle w portfelu i inkasie zł 36 482·21; Surowiec zł 177 263·59; Słoma lniana i konopna zł 1 295·79; Materiały pomocnicze i pędne zł 6 239·37; Półfabrykaty zł 27 044·55; Gotowe towary zł 77 089·72; Gosp. rolne: a) zboża i nasze zł 22 273·66, b) inwentarz żywy zł 6 110·00; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 200 148·67, b) dostawcy zł 1 933·21, c) różni zł 19 065·00; Sumy przechodnie zł 4 680·00; **Razem zł 1 153 926·14.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 500 000·00; Kapitał zapasowy: saldo z roku ubiegłego zł 65 407·26, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 4 572·33; Rezerwa specjalna: a) saldo z roku ubiegłego zł 32 234·02, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 5 046·68; Rezerwa podatkowa: a) saldo z roku ubiegłego zł 19 792·26, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 3 497·87; Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 163 818·26, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 33 235·20; Weksle redyskontowane zł 18 781·25; Dywidenda niepodjęta 1931 i 1932 r. zł 12 442·50; Dywidenda niepodjęta 1933 r. zł 5 920·00; Wierzyciele: a) odbiorcy zł 1 170·00, b) dostawcy zł 7 584·44, c) różni zł 204 995·95; Sumy przechodnie zł 20 518·88; Zysk za 1934 r. zł 54 909·24; **Razem zł 1 153 926·14.**

Rachunek strat i zysków za 1934 r.

WINIEN. — Koszty fabrykacji ogólne zł 341 235·74; Koszty sprzedaży zł 15 745·24; Surowiec, zużyty do fabrykacji zł 292 414·91; Koszty administracji ogólnej zł 134 638·01; Koszty kredytów zł 12 617·24; Podatki komunalne i państwowe zł 55 039·15; Odpisy amortyzacyjne zł 33 235·20; Spisane należności nieściągalne zł 254·00; Remont i utrzymanie budynków zł 14 153·91; Zysk zł 54 909·24; **Razem zł 954 242·64.**

MA. — Sprzedaż towarów zł 1 068 593·61; Remanent po dz. 31/XII 1934 r. zł 104 134·27; Remanent po dz. 1/I 1934 r. zł 220 067·28; Nadwyżka zł 952 660·60; Dochód z gospod. rolnego zł 1 582·04; **Razem zł 954 242·64.**

729—1

Bank für Handel und Gewerbe Poznań

Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu, Spółka Akcyjna

Bilans surowy na dz. 31 marca 1935 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospodarstwa Krajowego zł 694 624·86; Waluty zagraniczne zł 21 835·51; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 126 268·53, b) papiery hipoteczne zł 65 089·72, c) akcje zł 160 456·31, razem zł 351 814·56; Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych zł 503 500·00; Banki krajowe zł 142 746·44; Banki zagraniczne zł 173 886·39; Weksle zdyskontowane zł 1 279 564·39; Rachunki bieżące (saldo debetowe): a) zabezpieczone zł 8 151 033·34, b) niezabezpieczone zł 678 979·06, razem zł 8 830 012·40; Pożyczki terminowe zł 299 037·63; Nieruchomości zł 62 200·00; Różne rachunki zł 178 410·61; Koszty, różnice kursowe i t. p. zł 133 541·68; Oddziały zł 1 517 507·47; Suma bilansowa zł 14 188 681·94.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) zakładowy zł 2 000 000·00, b) zapasowy zł 316 245·40, razem zł 2 316 245·40; Wkłady: a) terminowe zł 4 021 395·35, b) à vista zł 2 507 558·14, razem zł 6 528 953·49; Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 2 285 706·22; Zobowiązania inkasowe zł 455·64; Redyskonto weksli zł 150 733·88; Banki krajowe zł 173 333·45; Banki zagraniczne zł 471 018·00; Różne rachunki zł 226 314·86; Procenty, prowizje i różne zyski zł 501 267·98; Oddziały zł 1 534 653·02; Suma bilansowa zł 14 188 681·94.

Gwarancje zł 315 429·34; Inkaso zł 1 202 490·24.

768—16

Samolot skracia podróż!!!

Wielkopolskie Towarzystwo Bodowlane „Riba“

Spółka Akc. Bydgoszcz, ul. Marcinkowskiego 7

Bilans zamknięcia na dz. 31/XII 1934 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 23 795·00; Budynki: a) fabryczne zł 12 457·00, b) gospodarcze zł 42 537·50, c) mieszkalne zł 30 835·00 = 109 624·50; Urządzenia techniczne: a) maszyny zł 49 929·61, b) bocznica zł 11 252·60, c) tabor kolejki zł 26 742·40, d) samochód zł 13 098·50; Inwentarz składowy i biurowy: e) biurowy zł 6 065·76, f) żywy zł 712·00, g) martwy zł 18 478·52 = 126 279·39; II. Majątek płynny: Gotówka: a) w kasie zł 2 134·48, b) doł. am. 10 400·00 po 8 914·00 = zł 92 705·60, c) banki zł 81 680·55 = zł 176 520·63; Papiery procentowe zł 24 735·00; Weksle w inkasie zł 200·00; Akcje i udziały zł 123·00; Materiały: a) surowe zł 13 977·08, b) półfabrykaty zł 262 588·62 = 276 565·70; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 21 099·52, b) dostawcy zł 19·00, c) różni zł 3 919·25 = 25 037·77; Sumy przechodnie: wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 1 131·35; **Ogółem zł 740 217·34.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 250 000·00; Kapitał zapasowy: a) saldo z ub. r. zł 28 335·80, b) dopisano w roku sprawozd. zł 4 280·77 = 32 616·57; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z ub. r. zł 108 156·40, b) dopisano w roku sprawozd. zł 14 644·57 = 122 800·97; III. Zobowiązania: Wierzyciele: a) dostawcy zł 12 151·50, b) odbiorcy zł 244 321·24, c) różni zł 10 170·99 = 266 643·73; Fundusze specjalne: Fundusz na cele dobroczynne: a) saldo z ub. r. zł 384·04, b) dopisano w roku sprawozd. zł 762·56 = 1 146·60; Sumy przechodnie: dochody, dotyczące okresu ubiegłego zł 2 486·92; Czysty zysk za rok operacyjny zł 64 522·55; **Ogółem zł 740 217·34.**

Sumy pozabilansowe. — Gwarancje zł 34 293·85.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 24 116·80; Koszty fabrykacji i surowc. zł 127 009·20; Koszty sprzedaży zł 4 425·04; Koszty bankowe zł 1 553·85; Różnica kursu zł 478 40; Podatki państw. i komunalne zł 26 031·30; Oplata stempl. zł 1 549·14; Inne wydatki zł 6 578·69; Odpisy amortyzacji zł 14 644·57; Świadczenia socjalne zł 3 238·19; Czysty zysk zł 64 522·55; **Ogółem zł 274 147·73.**

MA. — Wpływy ogólne z produkcji zł 268 583·23; Odsetki zł 5 564·50; **Ogółem zł 274 147·73.**

Bydgoszcz, dn. 31 grudnia 1934 r.

Zarząd: (—) M. Reich Rada Nadzorcza: (—) A. Burzyński

742—1

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Franc. Tow. Akc. „Peron“, Spółka Akc. w Warszawie

Zarząd w Polsce

odbędzie się w dn. 3 maja 1935 r. o godz. 15 m. 30, w siedzibie Zarządu Głównego w Paryżu, 75 Quai d'Orsay.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Rady Nadzorczej za rok operacyjny 1934;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej za ten okres;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania Komisji Rewizyjnej;
- 4) Przeznaczenie premii emisyjnych, znajdujących się w bilansie, na rezerwę z tytułu dewaloryzacji portfelu;
- 5) Wybór jednego członka Zarządu;
- 6) Wybór Komisji Rewizyjnej na 1935 r.;
- 7) Upoważnienie do wykonywania art. 40 prawa z dn. 24 linca 1867 r.;
- 8) Wolne wnioski.

Uwaga. — W I ogłoszeniu, drukowanym w zeszyte 15, podaje się jako p. 4. porządku dziennego „Przeznaczenie premii emisyjnych, znajdujących się w bilansie, na rezerwę z tytułu dewaloryzacji portfelu“, punktów 4, 5, 6, 7 zmieniają swoją kolejność na 5, 6, 7, 8 bez zmiany brzmienia.

Zarząd
610/15—16

Sprostowanie

W ogłoszeniu firmy:

„Dom Towarowy Bracia Jabłkowski“

SPÓŁKA AKCYJNA w Warszawie.

drnkowanem w zesz. 15 t. g., m. Inie wydrukowano termin Walnego Zebrania, powinno być—11 maja 1935 r. o godz. 17

BROWAR I FABRYKA KWASU WĘGLOWEGO

Sukcesorów K. ANSTADTA, Spółka Akcyjna

ŁÓDŹ, UL. POMORSKA Nr. 34.

Bilans na dz. 31 grudnia 1934 r.

STAN CZYNNY	zł	zł	STAN BIERNY	zł	zł
I. — Majątek stały:					
Grunty	92 880 00		I. Kapitały własne:		
Budynki:			Kapitał zakładowy	2 100 000 00	
a) fabryczne	1 757 832 68		Kapitał zapasowy	234 100 00	
b) gospodarcze	281 287 25		II. Amortyzacyjny:		
c) mieszkalne	zł 130 720 00		a) saldo z roku ubiegłego	1 845 305 12	
Nowonabyty dom			b) dopisano w roku sprawo-		
mieszkalny w Pa-			zdawczym	60 783 85	1 906 088 97
bjanicach	28 426 20	159 146 20	III. Zobowiązania:		
Urządzenia techniczne — kottły,			Wierzyciele:		
maszyny, aparaty i urządzenia			a) akcepty	170 000 00	
fabryczne		1 317 186 84	b) banki	17 162 20	
Inwentarz zakładowy i biurowy:			c) długotermin. pożyczki Ban-		
a) żywy	4 200 40		ku Gosp. Kraj. na nieru-		
b) martwy (ruchomości)	687 298 05	691 498 45	chomości w Pabjanicach	16 118 72	
II. — Majątek płynny:					
Gotówka w kasie i bankach		5 758 91	d) zaległe podatki	14 737 58	
Papiery wartościowe		21 669 00	e) dostawcy	65 592 94	
Weksle w portfelu i inkasie		12 304 78	f) odbiorcy	3 374 89	
Materiały:			g) różni	42 452 39	
a) surowce	41 837 04		h) wkłady akcjonariuszów	292 550 95	
b) pomocnicze i pędne	45 138 40		i) wkłady różnych osób	59 255 73	681 245 40
Półfabrykaty	45 652 80		Kaucje — zastawy		11 076 94
Gotowe wyroby i towary	129 205 94	261 834 18	Dywidenda niepodniesiona		80 00
Udziały: w Spółdz. Banku Przem.			Sumy przechodnie:		
Łódzkich	22 000 00		różne	4 896 76	
„ Zjedn. Fabr. Kwasu			Resztę zysku przeniesiono na		
Węgl. Katowice	1 400 00	23 400 00	1935 r.		932 14
Dłużnicy:			<hr style="width: 100%;"/>		
a) odbiorcy	216 416 89				4 938 420 21
b) różni	78 355 73	294 772 62	Różni za gwarancję		30 000 00
1) weksle protestowane		1 601 42	Różni za depozyty		11 300 00
2) należności w postępo-		13 081 50	Różni za oblige		54 641 29
waniu rewindykacyjnem					<u>5 034 361 50</u>
Sumy przechodnie:					<u>5 034 361 50</u>
a) wydatki, dotycz. okresu					
przyszł.	4 038 60				
różne	127 78	4 166 38			
		4 938 420 21			
Gwarancje		30 000 00			
Weksle depozytowe		11 300 00			
Obligó żyrowe		54 641 29			
		<u>5 034 361 50</u>			
Suma zobowiązań zagranicznych		78 373 59			

Rachunek strat i zysków za 1934 r.

WINIEN	zł	MA	zł	zł
Koszty administracji ogólnej	285 593 35	Wartość wyprodukowanego piwa		
Koszty fabrykacji	299 509 20	i kwasu węglowego	1 270 475 43	
Koszty sprzedaży	242 297 68	Dochody różne	16 352 30	1 286 827 73
Koszty kredytów — odsetki	62 681 81			
Podatki państwowe i komunalne	297 499 48			
Straty u odbiorców	37 530 22			
Odpisy amortyzacyjne za 1934 r.	60 783 85			
Resztę zysku z roku sprawozdawczego				
przeniesiono na 1935 r.	932 14			
	<u>1 286 827 73</u>			<u>1 286 827 73</u>

BIBLIOTEKA EKONOMICZNA

TYGODNIKA

„POLSKA GOSPODARCZA”

DAWNIEJ

„PRZEMYSŁ i HANDEL”

	I		I
1 — 18) bez serji — wyczerpane.			
19) Tom I — <i>J. Kulikowski</i> . — Bankowość polska i problem jej sanacji, 1926 (wyczerp.)	1'20	42) Tom XXIV — <i>Stefan Konopski</i> . — Ochrona celna w poszczególnych państwach w świetle badań międzynarodowych (wyczerp.)	1'00
20) „ II — <i>Dr. J. Podkomorski</i> . — O właściwej formie monopolu spirytusowego w Polsce, 1926	0'70	43) „ XXV — <i>Henryk Romanowski</i> . — Obrót bezgotówkowy (wyczerpane)	1'00
21) „ III — <i>Dr. F. Młynarski</i> . — Międzynarodowe znaczenie spadku złotego, 1926	1'50	44) „ XXVI — <i>Karol Bajer</i> . — Zarys uprzemysłowienia Woj. Łódzkiego ze specjalnym uwzględnieniem przemysłu włókienniczego	1'50
22) „ IV — <i>St. Pszczółkowski</i> . — Stabilizacja kursu złotego, 1926 (wyczerp.)	1'20	45) „ XXVII — <i>Dr. Stanisław Wachowiak</i> . — Targi i wystawy w Polsce	1'00
23) „ V — <i>Inż. Cz. Klarner</i> . — Dorobek czterech miesięcy (dwie mowy program.), 1926	1'00	46) „ XXVIII — <i>Jan Miklaszewski</i> . — Ogólny rzut oka na rozwój produkcji leśnej i obrotu drzewnego Polski współczesnej	2'50
24) „ VI — <i>Dr. L. Barański</i> . — Uwagi nad obiegiem pieniężnym w Polsce w latach 1924—1926, 1926	1'50	47) „ XXIX — <i>Inż. Czesław Klarner</i> . — Zagadnienie mieszkaniowe w niepodległej Polsce	2'00
25) „ VII — <i>F. Prochaska</i> . — Klauzula największego uprzywilejowania (wyczerp.)	1'50	48) „ XXX — <i>Inż. Jędrzej Moraczewski</i> . — Roboty publiczne	0'80
26) „ VIII — <i>A. Stebeneichen</i> . — Rozwój czy upadek portu gdańskiego (wyczerp.)	1'20	49) „ XXXI — <i>Władysław Gieysztor</i> . — Przedsiębiorstwa państwowe	1'00
27) „ IX — <i>J. Gieysztor</i> . — Tranzyt jako problem międzynarodowy	1'00	50) „ XXXII — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Wojna w życiu gospodarczym Polski	1'00
28) „ X — <i>Gustaw Taube jr.</i> — Komercjalizacja Warszawy	1'50	51) „ XXXIII — <i>Dr. Marcin Szarski</i> . — Bankowość polska (wyczerp.)	1'50
29) „ XI — <i>Wincenty Jastrzębski</i> . — Zadania i metody pracy Komisji Ankietowej (wyczerp.)	1'00	52) „ XXXIV — <i>Inż. Dr. Stanisław Olszewski</i> . — Fosforyty polskie i ich znaczenie gospodarcze	1'00
30) „ XII — <i>Stanisław Pszczółkowski</i> . — Kredyty zagraniczne i ich rola w polskiej polityce kredytowej	2'50	53) „ XXXV — <i>Prof. Dr. Witold Stanisiewicz</i> . — Uwagi o reformie stosunków rolnych w Polsce	1'50
31) „ XIII — <i>Z. R. Gawroński</i> . — Zwalczenie trustów w Stanach Zjednoczonych	2'00	54) „ XXXVI — <i>Janusz Butler</i> . — Konkurencja portów bałtyckich w świetle współzawodnictwa kolei polskich i niemieckich	1'50
32) „ XIV — <i>S. Fr. Królikowski</i> . — W sprawie metody obliczania stawek celnych (wyczerp.)	1'50	55) „ XXXVII — <i>Adolf Peretz</i> . — Od kartelu do koncernu	3'00
33) „ XV — <i>St. Starzyński</i> . — Położenie klasy robotniczej po przewrocie majowym	1'20	56) „ XXXVIII — <i>J. Mieszalski</i> . — Wpływ wzrostu budżetów na obciążenie dochodu społecznego zagranicą i w Polsce	1'50
34) „ XVI — <i>J. Kulikowski</i> . — Rozbudowa miast i jej finansowanie	2'00	57) „ XXXIX — <i>Feliks Młynarski</i> . — Reforma waluty dewizowo-złotowej	1'50
35) „ XVII — <i>S. Szwalbe</i> . — Polityka państwa w zakresie obrotu żytem (wyczerpane)	2'00	58) „ XL — <i>Dr. Henryk Gruber</i> . — Stan kwestji mieszkaniowej w Polsce	1'00
36) „ XVIII — <i>S. Starzyński</i> . — Stan finansowy Polski w roku 1927	2'00	59) „ XLI — <i>Stanisław Sasorski</i> . — Podstawy rewizji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym	1'50
37) „ XIX — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Kapitał zagraniczny w przemyśle polskim (wyczerp.)	2'00	60) „ XLII — <i>Tadeusz Woynowski</i> . — Kształtowanie się cen chleba w Polsce	2'00
38) „ XX — <i>Henryk Rozenberg</i> . — Polityka Państwa w dziedzinie zaopatrzenia ludności w chleb (wyczerpane)	1'50	61) bez serji — <i>Stefan Starzyński</i> . — Rola Państwa w życiu gospodarczym	1'00
39) „ XXI — <i>Zygmunt Karpiński</i> . — Waluta złota i pożyczana	1'50	62) „ — <i>Stefan Starzyński</i> . — Życie gospodarcze a ustrój państwa	1'50
40) „ XXII — <i>Jerzy Lubowicki</i> . — Zasady reformy podatkowej	3'00		
41) „ XXIII — <i>Marjan Turski</i> . — Problem aktywizacji bilansu handlowego	3'00		

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH ORAZ BEZPOŚREDNIO W ADMINISTRACJI TYG. „POLSKA GOSPODARCZA” — WARSZAWA, ELEKTORALNA 2, POK. 26

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8

PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ-
NE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI
SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMA-
ROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK
NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH. —

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNI
UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH
Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

**OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”
SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI**

O D D Z I A Ł Y: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA, WILNO

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

Instytucja Centralna _____
Warszawa, ul. Nowogrodzka 50

Oddziały: _____
Oddział Główny w Warszawie, Oddziały: w Gdyni,
Grudziądzu, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie,
Lwowie, Łucku, Pińsku, Poznaniu i Wilnie _____

Adres telegraficzny Instytucji Centralnej „CENTROPEBROL”

Adres telegraficzny Oddziałów „PEBROL”

Kapitał zakładowy zł 100 milionów

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

udziela długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych w 4½% listach zastawnych na kupno gruntu z parcelacją; udziela długoterminowych kredytów na wszelkiego rodzaju meljoracje rolnej; udziela drobnym i średnim gospodarstwom rolnym kredytów obrotowych za pośrednictwem spółdzielni i samorządowych kas pożyczkowo-oszczędnościowych; dostarcza drobnym i średnim gospodarstwom rolnym kredytu towarowego w nawozach sztucznych; kupuje majątki ziemskie na parcelację i podejmuje się parcelacji komisowej; przyjmuje wkłady terminowe i na książeczki oszczędnościowe oraz

ZŁATWIA WSZELKIE OPERACJE BANKOWE